

Jul

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

Polish Economic Weekly

1 9 3 5

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA

SPÓŁKA AKCYJNA

SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES

FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS

EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

ZAKŁADY HOHENLOHEGO — HOHENLOHE-WERKE

Spółka Akcyjna, WELNOWIEC, Górny Śląsk

Telefon: Katowice nr. 339 - 71.

Adr. telegr. Hohenlohe, Welnowiec Górny Śląsk

ODDZIAŁ I: WĘGIEL

Węgiel płomienny z kopalni: Maks, Wujek, Brykiety z kopalni Wujek marki HW.

ODDZIAŁ II: METALE

Cynk H. H. korona (podwójnie rafin.) Cynk Hohenlohe (rafin. i nierafin.) Pył cynkowy — Blacha cynkowa. Oryg. ołów hutniczy.

ODDZIAŁ III: KWASY

Kwas siarkowy (60° BÉ) techn. czysty, Kwasy siarkowe 92 ÷ 100%, Oleum 12%, Oleum 20%.

Czernickie Towarzystwo Węglowe Czernitzer Steinkohlen-Bergbau

SPÓŁKA AKCYJNA, KOPALNIA HOYM

poczta i stacja kol. Niewiadom-Górny

Górnośląski węgiel kamienny pierwszorzędnej jakości, zaw. kal. 7 200 ÷ 7 800, popiołu c-a 4%.

Fulmen, Górnośląski Handel Węgla

SP. Z O. O., WELNOWIEC, GÓRNY ŚLĄSK

Tel.: Katowice nr. 359 - 68. Adr. tel. Fulmen, Welnowiec

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ WĘGLA Z KOPALNÍ

Zakładów Hohenlohego—Hohenlohe Werke, Spółka Akc. i Czernickiego Towarzystwa Węglowego, Spółka Akc.

1822/31—40—49—5/36

„Blacha Cynkowa”

WYJĄTKOWO NISKIE CENY

Eksport do wszystkich krajów świata!!!

MARKI FABRYCZNE
krajowych walcowni blachy cynkowej

Wszelkie wskazówki i wyjaśnienia techniczne
bezpłatnie!!!

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku

Sp. z ogr. por.

Katowice, Stawowa 10.

1655

Prosimy o zapytania

Prosimy o zapytania

Śląskie Kopalnie i Cynkownie, Spółka Akcyjna Société Anonyme des Mines et Usines a Zinc de Silésie Schlesische Aktiengesellschaft für Bergbau und Zinkhüttenbetrieb

1.—Dział hutniczy:

CYNK SUROWY I RAFINOWANY, SPECJALNOŚĆ CYNKU GALWANIZAC., PYŁ CYNKOWY O ZAWARTOŚCI 90-92% MET. ZN., BLACHA CYNKOWA WSZELKICH HANDLOWYCH WYMIARÓW, KUBKI CYNKOWE TRYSKANE BEZ SZWU „VDM”, CYNK PRASOWANY.

2.—Dział kwasów:

KWAS SIARKOWY O STĘŻENIU 60 JAK RÓWNIEŻ 60° BÉ, KWAS SIARKOWY STUPROCENTOWY, CIEKŁY BEZWODNY, KWAS AZOTOWY O STĘŻENIU 36 ORAZ 40° BÉ, KWAS SOLNY WSZELKICH HANDLOWYCH GATUNKÓW.

3.—Dział chemikalij:

SÓL GLAUBERSKA, SPECJALNOŚĆ SÓL DLA HUT SZKŁA, ANTYCHLOR KRystaliczny GRUBSZY I PERELKOWY, DWU-SIARCZYN SODU O ZAWARTOŚCI 60/62% SO₂, SIARCZAN CYNKU TECHN. W KRYSZTALKACH.

4.—Dział farb:

LITOPON WSZELKICH HANDLOWYCH PIECZĘCI, GATUNKI GUMOWE, SZARAK METALOWY 15 ORAZ 30%-OWY WSZELKICH ODCIENI, „CYNKOLYT” NAJDOSKONALSZA FARBA RDZOOCHRONNA.

5.—Dział specjalny:

SIARCZAN I CHLOROK TALU, „FLURALSIL” NAJTAŃSZY I NAJDOSKONALSZY ŚRODEK IMPREGN., ZIEMIE ODBARWIAJĄCE DLA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO I RAFINERYJ OLEJÓW ROŚLINNYCH.

1728/86—40

Rudzkie Gwarectwo Węglowe

RUDA ŚLĄSKA

Węgiel gazowy i płomienny z kopalni Wolfgang Wawel w Rudzie, Pokój w Nowym Bytomiu, Eminencja w Katowicach. Koks i produkty uboczne (smoła, siarczan amonowy, benzole i t. p.) z koksowni Wolfgang w Rudzie. Wyroby ceglarskie i szamotowe z fabryki Karol Emanuel, styliska i trzonki do łopat i innych narzędzi z fabryki stylisk w Rudzie Śl.

Sprzedaż:

węgla i koksu przez

Robur w Katowicach

produktów ubocznych przez

Związek Koksowni w Katowicach

wyrobów ceramicznych i fabryki stylisk przez

Biuo Sprzedaży Rudzkiego Gwarectwa Węglowego

1658

Polski Eksport Rolny

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Warszawa, ul. Marszałkowska 138, Telefon 556-33

Adres telegr. „Consortium”

Reprezentacja firm:

Compagnie Continentale d'Importation — P A R Y Ż

Compagnie Continentale d'Importation — ANTWERPJA

Compagnie Continentale d'Importation — ROTTERDAM

Continental Grain Company — NEW YORK

EKSPORT
K U P N O

IMPORT
SPRZEDAŻ

WSZELKICH PRODUKTÓW ROLNYCH

2061

KWARTALNIK

„Przegląd Lniarski“

czasopismo wydawane przez T-wo Lniarskie w Wilnie
omawia zagadnienia z dziedziny:

**Uprawy lnu i konopi.—Doświadczalnictwa w zakresie
uprawy roślin włóknistych.—Przeróbki słomy lnianej
i konopnej na włókno**

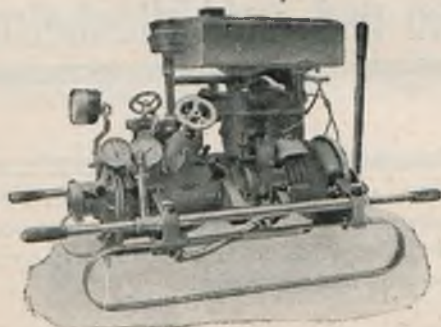
oraz sprawy ekonomiczne związane z produkcją i prze-
robem **Krajowych surowców włókienniczych**

Prenumerata roczna zł 5

Redakcja i administracja: Wilno, ul. Św. Jacka Nr. 2, tel. 7-15

Konto w P. K. O. 81 723

Motopompy, Autopompy i wszelki sprzęt pożarniczy

Motopompa SYRENA

MASZYNY PRALNICZE

**kompletne urządzenia
pralni mechanicznych**

b u d u j e

Towarzystwo Przemysłowe Zakładów Mechanicznych

LILPOP, RAU I LOEWENSTEIN

Sp. Akc.

**Rok
założenia
1818**

Warszawa, ul. Bema Nr. 65
Biuro Sprzedaży: tel. Nr. 275-43, 246-42

2062

DYREKCJA KOPALŃ I HUT KSIĘCIA DONNERSMARCKA

Świętochłowice, Woj. Śląskie

Telef.: Chorzów 409-71, 409-72, 409-73

Adres telegraficzny:

Dyrekcja Kopalń Świętochłowice

Kopalnie węgla:

Niemcy	Świętochłowice, woj. Śl.
Śląsk	Chropaczów, woj. Śl.
Donnersmarck	Chwałowice, woj. Śl.
Jankowice	Boguszowice, woj. Śl.
(dawn. Blücher)	—o—

dostarczają: węgla kamiennego, płomiennego, gazowego i koksowego
marka klasy Ia konwencji węglowej

Sprzedaż przez „Robur” Związek Kopalń Górnośląskich,
Spółka Komandytowa, Katowice, ul. Powstańców Nr. 49

Drobna sprzedaż najlepszych sortymentów węgla przez
same zarządy naszych kopalń

Huta cynkowa: Huta Guidotto, Chropaczów, woj. Śl.

Cegielnie: Falwa, Świętochłowice, woj. Śl., Zgoda
Świętochłowice, woj. Śl., Donnersmarck, Chwałowice, woj. Śl.

**dostarczają cynku surowego i rafinowanego, pyłu cynkowego,
kwasu siarkowego; cegieł normalnych, szamotowych, ognio-
trwałych, syfonowych i rurek żardzinowych.**

Wydajność powyższych zakładów wynosi rocznie w normalnych
czasach: 8 350 000 t węgla, 36 000 t przeróbki rudy surowej w pra-
zalni, 40 000 t przeróbki rudy cynkowej, 14 000 t cynku surowego
i 1 200 t pyłu cynkowego, 18 000 t kwasu siarkowego, 15 000 000 szt.
cegieł, 5 000 t produktów ogniotrwałych

1815/40—49

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
NOWELIZACJA DEKRETÓW ODDŁUŻENIOWYCH — <i>M. W. K.</i>	1219	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1236
POLSKA KOMUNIKACJA LOTNICZA — <i>Z. RACIĘSKI</i>	1221	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1237
KRONIKA GOSPODARCZA: Wśród dyskusji o program gospodarczy — <i>J. R.</i> Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	1226	Stan polskiej floty handlowej na dz. 1 października 1935 r. — <i>L.</i> PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM	1238
Zmiana terytorjalnego zasięgu władz górniczych		PRACA I SPRAWY SOCJALNE	1238
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ: GÓRNICZTWO WĘGLOWE	1229	KRONIKA TYGODNIOWA: PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1240
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	1231	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1240
PRZEMYSŁ LUDOWY	1232	SKARBOWOŚĆ I FINANSE: PODATKI I OPŁATY	1240
Wystawy przemysłu ludowego — <i>J. Orzyżuna</i>		AKCZY I MONOPOLE	1240
ROLNICTWO	1233	PIENIĄDZ I KREDYT	1242
HANDEL: HANDEL ZAGRANICZNY	1234	Obroty płatnicze Polski w 1934 r. — <i>C.</i> RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1243
Premjowany wywóz zbóż i produktów przemiatu w okresie eksportowym 1934/1935 — <i>Wł. Łochocki</i>		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY: KRONIKA ZAGRANICZNA: STANY ZJEDNOCZONE AM.	1244
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1235	AUSTRJA	1245
RYNEK AKCYJNY	1236	JAPONJA	1245
CLA ORAZ REGLAMENTACJA	1236	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1246

NOWELIZACJA DEKRETÓW ODDŁUŻENIOWYCH

DEKRET Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30/IX r. b., wprowadzający zmiany do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, oparty został na ocenie obecnej sytuacji gospodarczej w rolnictwie. Ocena ta skłania do odrzucenia w sposób zdecydowany możliwości szybkiej i poważnej poprawy poziomu cen. Pozatem wskazuje na to, iż obecny poziom cen uniemożliwia normalną obsługę zaległych długów rolniczych. Tem samym okazało się, iż w tych warunkach dotrzymanie ustalonych w poprzednich dekreтах oddłużeniowych terminów płatności długów sprzed 1 lipca 1932 r. nastąpić może jedynie w wyjątkowych wypadkach. Regułą będzie jednakże niemożność dotrzymania terminów 1 kwietnia i 1 października 1935 r.

Jak wiadomo, w dotychczasowym ustawodawstwie istniał przepis, który postanawiał, iż niepokrycie dwóch kolejno po sobie następujących rat

płatności uporządkowanego długu rolniczego pociągnie za sobą wymagalność spłaty całkowitej należności. Rata, płatna dn. 1/X 1935 r., była już tą drugą ratą, dla uniknięcia więc niepotrzebnego chaosu, jaki mógłby wyniknąć z chwilą zapadnięcia tego terminu, postanowiono już z jego nastaniem wprowadzić odpowiednie zmiany do ustaw oddłużeniowych.

Pierwszą zmianą jest przepis, który postanawia, iż do dn. 1/X 1938 r. zawieszają się z mocy samego prawa wymagalność wszelkich długów rolniczych, powstałych przed dn. 1/VII 1932 r., z wyjątkiem długów instytucyj prawa publicznego, długów instytucyj kredytu zorganizowanego oraz długów, powstałych z tytułu umowy o pracę, z tytułu umowy o dzieło, zawartej z rzemieślnikiem, oraz z tytułu alimentów.

Zawieszenie wymagalności obejmuje kapitał długu oraz odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne, należne za czas do dn. 1/XI 1934 r. Jest

to więc karencja dla wszelkich długów prywatnych, powstałych do dn. 1/VII 1932 r. — niezależnie od tego, czy jest to dług posiadacza gospodarstwa kategorii *A*, *B* lub *C*. Należy również zaznaczyć, iż karencja ta zostaje wprowadzona bez względu na to, czy dług został już objęty uporządkowaniem, a nawet bez względu na to, czy nastąpiła w międzyczasie ugoda między dłużnikiem i wierzycielem. Jest to więc zarządzenie, posiadające charakter jaknajbardziej powszechny, wchodzące w życie drogą najprostszą, gdyż z mocy samego prawa.

W wyniku tego przewidywano, iż może to w niektórych wypadkach stać się źródłem gospodarczo nieuzasadnionych niesprawiedliwości. Już dotychczasowe dekrety tam, gdzie przepisy posiadały charakter przepisów z mocy samego prawa, ustanawiały wyrównanie zachodzących niesprawiedliwości przez upoważnienie urzędów rozjemczych do zmiany tych zarządzeń w razie stwierdzenia uzasadnionych ku temu powodów. Obecny dekret, wprowadzając z mocy samego prawa przepis o karencji, rozszerzył również uprawnienia urzędów rozjemczych, upoważniając je do skracania lub uchylania, na wniosek wierzyciela, terminu zawieszania wymagalności długu, i to w odniesieniu do wszystkich dłużników. Poza tem w związku z wprowadzeniem karencji przesunięto termin płatności pierwszej raty długów, rozłożonych z mocy prawa na 28 rat półrocznych, na dz. 1/X 1938 r. — tak, iż w myśl obecnych przepisów spłaty ukończone będą nie w roku 1948, jak to dotychczas było przewidziane, lecz w roku 1952.

Następny przepis wprowadza uzupełnienie korzyści, jakie przysługują współzobowiązanym, jeżeli dłużnik główny uzyskał ulgi na mocy rozporządzenia od dłużniowego. Dotychczas współzobowiązany korzystał z tych samych ulg, jakie przyznano głównemu dłużnikowi. Ponieważ zachodziły wypadki, iż główny dłużnik należał do kategorii posiadaczy gospodarstw rolnych, której przyznano mniejsze ułatwienia spłaty, jak kategorii posiadaczy gospodarstw wiejskich, do której należał współzobowiązany, ten ostatni nie mógł korzystać z pełni swych praw.

Obecnie dekret przepisuje, iż współzobowiązany może korzystać z odmiennych ulg niż główny dłużnik, jeżeli w tytule posiadanego gospodarstwa wiejskiego, a więc z tytułu przynależności do innej kategorii posiadaczy gospodarstw wiejskich przysługują mu większe ulgi.

Wprowadzono następnie zmianę w przepisach, określających te długi rolnicze, które nie podpadają pod dekrety oddłużeniowe. A więc dotychczasowe przepisy nie obejmowały należności z tytułu umowy o pracę, obecnie wyłączenie to nie dotyczy tej części pborów, która miesięcznie przekraczała *z* 500. Zniesiono również ograniczenie, które dotychczas obejmowało i wierzytelności, powstałe z tytułu umów o rentę, wymowę lub wymiar. Renta na terenie województw zachodnich stanowi z reguły resztę ceny kupna gruntów, wymiar zaś i wymowa stanowią formę spłaty należności, wynikających z działów rodzinnych i spadkowych. Niema powodu, aby wierzytelności, wynikające z tych tytułów, były wyłączone spod działania przepisów o obniżeniu reszty ceny kupna lub przerachowania działów rodzinnych, zwłaszcza, że — jak wykazuje doświadczenie urzędów rozjemczych — wierzytelności te są często niewspółmiernie wysokie do innych płatności dłużnika.

Dalszą wprowadzoną przez nowy dekret poprawką jest uporządkowanie sprawy kursu przerachowania długu, wyrażonego w walucie zagranicznej, w przypadkach należności rolniczych, powstałych przed dn. 1/VII 1932 r. Dla długów, należących do kategorii *A* lub *B*, o ile strony nie doszły do dn. 1/X 1935 r. do porozumienia co do wysokości tego kursu, następuje przerachowanie z mocy samego prawa według kursu, notowanego na giełdzie pieniężnej warszawskiej w dn. 1/X 1935 r. Dla posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy *C* przewalutowanie to w analogicznych warunkach następuje nie z mocy samego prawa, tylko drogą orzeczenia urzędu rozjemczego przy okazji rozpatrywania sprawy rozłożenia spłaty długu. Urząd rozjemczy działa w tym wypadku na wniosek dłużnika i stosuje ten sam kurs co poprzednio.

Niemniej zasadniczym postanowieniem dekretu nowelizacyjnego jest nowy przepis, który również z mocy samego prawa obniża odsetki prawne, przypadające od długów rolniczych, powstałych przed dn. 1/VII 1932 r., do wysokości 6% w stosunku rocznym, i to za czas zarówno przed jak i po wejściu w życie omawianego dekretu.

Jak wiadomo, odsetki prawne są to te, które wolno wierzycielowi pobierać w wypadku, gdy dłużnik jest w zwłoce ze spłatą. W wypadku wnoszenia sprawy do sądu o spłatę należnej sumy sąd ustanawiał, w razie stwierdzenia zwłoki, odsetki karne, które były właśnie odsetkami prawnymi. Wysokość dopuszczalnych odsetek prawnych wynosiła od stycznia 1927 r. do 28 lutego 1927 r. 15% w stosunku rocznym, a następnie 10% w stosunku rocznym, która to stopa utrzymuje się po dziś dzień. Na podstawie nowego dekretu — jeżeli odsetki prawne zostały objęte tytułem egzekucyjnym, wówczas sąd, właściwy do nadania klauzuli wykonalności, wyda na wniosek dłużnika postanowienie, wprowadzające odpowiednią zmianę do tego tytułu. O ile tytuł egzekucyjny wydał urząd rozjemczy, co zachodzić może w wypadkach uporządkowania długu rolniczego w okresie po dn. 1/VII 1932 r., powyższa zmiana wprowadzona będzie postanowieniem przewodniczącego urzędu rozjemczego.

Wszelkie wątpliwości, jakie zachodzić mogą przy ustalaniu, czy przyznane w tytule egzekucyjnym odsetki są odsetkami prawnymi, będzie się starać usunąć przede wszystkim sąd lub urząd rozjemczy, a jeżeli to nie wystarczy — usunięte mogą być jedynie na drodze przeprowadzonego sporu. Suma, o którą zostały obniżone odsetki prawne, już uiszczone przez dłużnika, ulega zarachowaniu na należności wierzyciela, w żadnym jednak razie dłużnikowi nie służy prawo roszczenia o jej zwrot. Chociaż przepis ten wprowadzony został do rozdziału, obejmującego długi rolnicze posiadaczy gospodarstw grupy *A* i *B*, postanowiono, iż obejmie on również długi posiadaczy gospodarstw grupy *C*.

Dalszą zmianą objęto przepis, który ustalał, jacy dłużnicy wnosić mogą do urzędu rozjemczego sprawę o rozłożenie spłaty długu i obniżenie oprocentowania; dotychczas obejmował on dłużników kategorii *C*, których zadłużenie nie przewyższało 30%, 40% lub 50% szacunku nieruchomości, zależnie od posiadanego obszaru. Obecnie rozszerzono te uprawnienia, postanawiając, iż obejmie on długi posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy *C*, których zadłużenie w stosunku

do wartości ich majątków nie przewyższa 50%. Należy zauważyć, iż nie ogranicza to jednak uprawnień wierzycieli do stawiania wniosku o otwarcie postępowania układowego, jeżeli zachodzą warunki, dotychczas określone, a więc w niektórych wypadkach nawet i wówczas, gdy dłużnikowi przysługuje prawo ubiegania się w urzędzie rozjemczym o rozterminowanie spłaty długu.

Ważnym postanowieniem nowego dekretu jest przepis, który upoważnia urzędy rozjemcze do obniżenia długów, powstałych z tytułu działań rodzinnych lub reszty ceny kupna, o ile podział lub sprzedaż nastąpiła nie — jak dotychczas — w okresie między dn. 1/I 1926 r. i dn. 1/VII 1932 r., lecz w okresie między dn. 28/IV 1924 r. i dn. 1/VII 1932 r. Wynika to z konieczności objęcia jednym wspólnym przepisem wszystkich tytułów dłużnych tego typu, powstałych od chwili ustanowienia złotego polskiego. Nadmierne normy w stosunku do dzisiejszych możliwości płatniczych były stosowane nie tylko w okresie t. zw. wysokiej konjunktury, ale również przed spadkiem złotego, to znaczy w okresie pierwszej stabilizacji na poziomie franka szwajcarskiego.

Bardzo poważne zmiany wprowadzone zostały w brzmieniu dotychczasowego przepisu o obniżeniu reszty ceny kupna, powstałej z tytułu parcelacji. Poważniejsze różnice merytoryczne w stosunku do dotychczasowego stanu zaszły w następujących postanowieniach: Przedewszystkiem przepis o obniżeniu reszty ceny kupna stosować się będzie obecnie również do reszty ceny kupna, powstałej z parcelacji, prowadzonej lub przejętej przez związki samorządu terytorjalnego oraz przez przedsiębiorstwa bankowe, z wyjątkiem instytucji kredytu długoterminowego i banków państwowych.

Następnie uzgodniono działanie urzędu rozjemczego z dotychczasowymi przepisami, wynikającymi ze stosowania cyklu ustaw „Lex Racyński”. Dotychczasowy tekst nie wyczerpywał zagadnienia długów, przeniesionych na działki w wyniku segregacji, przeprowadzonej w trybie przepisów o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w posiadanie nabywcy w drodze parcelacji, ani również zagadnienia długów, przeniesionych na działki pomimo uregulowania całej należności przez nabywcę. Przeprowadzona nowelizacja normuje powyższe zagadnienia, a ponadto upraszcza mechanizm oddłużeniowy w przypadkach zbiegu postępowania sądowego i rozjemczego. W odniesieniu do okresu spłaty obniżonej ceny kupna dotychczas urząd rozjemczy mógł ustanowić 3 lata karencji i 12-letni okres spłaty, obecnie powiększono okres karencji do 4 lat. Przepisy ustalające, kiedy nastąpiła czynność sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży działki drogą parcelacji, zostały

odpowiednio rozpracowane, aby pod tym względem uniknąć mogących powstać sporów, tem bardziej, iż urząd rozjemczy nie jest powołany do ustalenia prawa własności, lecz do ustalenia reszty ceny kupna.

Ostatnia grupa przepisów, nowelizujących rozporządzenie Prezydenta o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, obejmuje szereg poprawek do przepisów o postępowaniu układowo-likwidacyjnym. Przedewszystkiem wprowadzono uprawnienia dla dłużników uciekania się do postępowania układowo-likwidacyjnego niezależnie od ich stopnia zadłużenia. Dotychczasowe przepisy, ograniczające stopniem zadłużenia warsztatu prawo stosowania postępowania układowo-likwidacyjnego, były istotne jedynie dla wierzycieli, gdyż dłużnik w ostateczności mógł zawsze znaleźć drogę, aby zadośćuczynić spełnieniu tego warunku.

Ustanowiono pozatem, iż jeżeli zgłoszony został wniosek o wszczęcie postępowania likwidacyjnego, a urząd rozjemczy stwierdzi, że zachodzą warunki do wszczęcia tego postępowania i uzna za konieczne umożliwienie dłużnikowi przygotowania tego postępowania — wówczas może orzec o udzieleniu jemu tymczasowego odroczenia wypłat na okres do jednego roku.

Po upływie terminu odroczenia wypłat urząd rozjemczy rozstrzyga o otwarciu postępowania układowego. W ten sposób nabrały przepisy o postępowaniu układowo-likwidacyjnym większej elastyczności, gdyż wprowadzono przed rozpoczęciem biegu terminów, określonych dla zawarcia układu lub dla dokonania likwidacji, możliwość uporządkowania stanu majątkowego dłużnika. Przedłużono również okres, w którym nastąpić powinien układ, o dalsze 6 miesięcy — w wypadkach, gdy zawikłania interesów majątkowych dłużnika utrudniają sporządzenie listy wierzytelności lub projektu układu.

Wreszcie dekret postanawia przedłużyć okres, w którym może być złożony wniosek o postępowanie układowo-likwidacyjne z 3 lat na 5 lat.

Przepisy prawne, dotyczące tymczasowego odroczenia wypłat, a w szczególności przepisy co do prowadzenia egzekucyj oraz co do ustalenia kategorii wierzytelności, nieobjętych odroczeniem wypłat, ustalić mają — w drodze rozporządzeń Ministrów: Sprawiedliwości, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Jak widać więc z całości omówionej nowelizacji, przeprowadza ona trzy zasadnicze postulaty gospodarcze: karencję, uporządkowanie wierzytelności w walutach obcych oraz obniżenie odsetek prawnych. Pozostałe zarządzenia posiadają charakter uzupełniający lub też ułatwiający dotychczasową procedurę oddłużeniową.

M. W. K.

POLSKA KOMUNIKACJA LOTNICZA

NIEWIELE znajdzie się osób, nawet wśród dobrze z komunikacją lotniczą obznajmionych, którym znana jest okoliczność, że pierwsza idea stworzenia komunikacji lotniczej zrodziła się w Polsce.

Już bowiem w 1784 r., a więc w rok po pierwszych udanych lotach balonem braci Mongolfier we Francji, ukazała się w Warszawie mała książeczka pod tytułem „Robota Machiny Powietrznej Pana Mongol-

fier”, napisana przez księdza Józefa Osirskiego z Zakonu OO. Pijarów. Przewidujący autor rozwija obraz przemian, jakie w przyszłości dokonać się mogą w dziedzinie komunikacji dzięki wynalazkowi tej lżejszej od powietrza „machiny”. W swych rozważaniach dochodzi aż do matematycznego obliczenia rentowności przewozu towarów na stałej linii komunikacji balonowej pomiędzy Warszawą i Krakowem,

która w jego mniemaniu miała być rzeczą bliskiej przyszłości.

Rzeczywistość długo zdawała się zadawać kłam proroczym słowom tego pierwszego w świecie teoretyka komunikacji lotniczej. Komunikacji balonowej nie mamy w Polsce dotychczas i prawdopodobnie mieć jej nie będziemy. Zato jednak młodszy brat balonu—samolot—nietylko że zrealizował, ale o wiele prześcignął najśmielsze marzenia nierealnego, zda się, entuzjasty lotniczego.

Zanim to jednak nastąpiło, upłynęło blisko półtora wieku.

Dopiero wojna światowa, w czasie której lotnictwo przeżyło okres swego najsilniejszego rozwoju, stworzyła możliwości powstania lotnictwa komunikacyjnego

Zaledwie ucichły strzały na froncie, gdy wielkie mocarstwa, odciążone, chwilowo, od konieczności skupiania swych wysiłków na lotnictwie wojskowym, zwrócili uwagę na zastosowanie samolotu jako instrumentu służby komunikacyjnej.

Rok 1919 był rokiem powstania właściwej komunikacji lotniczej, która, otoczona troskliwą opieką rządów państw zachodnich, zaczęła pracować z dużym rozmachem. Wielki zapas materiałów, wyprodukowanych podczas wojny, oraz znaczna liczba wyszkolonego personelu umożliwiły lotnictwu komunikacyjnemu na Zachodzie rozpoczęcie pracy odrazu w szerokim zakresie.

Dla Polski jednak wojna skończyła się, jak wiadomo, dopiero pokojem w Rydze w 1921 r. Ponadto Rząd, zajęty całym szeregiem spraw o zasadniczym dla Państwa znaczeniu, musiał z natury rzeczy sprawy lotnictwa komunikacyjnego odsunąć na dalszy plan.

Inicjatywę stworzenia komunikacji lotniczej w Polsce podjęły wobec tego towarzystwa prywatne, których powstało kilka. Do realnej pracy przystąpiły dwa. Towarzystwo „Aero”, które rozpoczęło eksploatację linii Warszawa-Poznań i dalej się nie rozwinęło, oraz tow. „Aerolloyd”, później „Aerolot”, które przez uruchomienie w 1922 r. linii Gdańsk-Warszawa stworzyło pierwszą stałą polską linię komunikacji lotniczej. Linja ta została wkrótce przedłużona do Lwowa. Pozatem tow. „Aerolot” nawiązało połączenia między Warszawą i Krakowem, Krakowem i Lwowem, a chwilowo także między Warszawą i Łodzią.

Następnym etapem rozwoju naszej sieci lotniczej było uruchomienie w 1925 r. połączenia Kraków-Brno-Wiedeń. Z tą chwilą polska komunikacja lotnicza weszła na teren międzynarodowy.

Należy jednak zaznaczyć, że oba wymienione polskie towarzystwa, a w pierwszym rządzie tow. „Aerolot”, opierały się na obcym kapitale, posługiwały się sprzętem, zakupywanym zagranicą, oraz wprowadzały do pracy na liniach personel zewnętrzny Państwa, częstokroć z wielu względów wręcz niepożądanym.

Państwo Polskie, które w postaci subwencji, udzielanych tym towarzystwom, inwestowało w komunikacji lotniczej znaczne sumy, nie posiadało mimo tego należytego wpływu ani na warunki ich eksploatacji, ani też na ich politykę materiałową czy personalno-wyszkoleniową.

W tym stanie rzeczy polska komunikacja lotnicza, pomimo że funkcjonowała sprawnie, nie dawała Państwu tych korzyści, jakich Państwo zamian za swe nakłady miało prawo oczekiwać.

Wobec tego w sferach rządowych zapadła decyzja odebrania koncesyj towarzystwom prywatnym i powołania do życia na ich miejsce przedsiębiorstwa państwowo-samorządowego, pozostającego pod bezpośrednim nadzorem Państwa. Tak powstały Polskie Linje Lotnicze „Lot” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością o kapitale zakładowym zł 8 miljn., na który złożyły się udziały Skarbu Państwa, samorządów śląskich oraz miast: Poznania i Bydgoszczy.

Z dniem 1 stycznia 1929 r. P. L. L. „Lot” przejęły od dotychczas istniejących towarzystw eksploatację komunikacji lotniczej w Polsce.

Zamykając bilans działalności prywatnych towarzystw lotniczych, niesposób jednak zamilczeć o dużych usługach, jakie one bezsprzecznie oddały propagandzie idei komunikacji lotniczej. Kilka danych statystycznych przytoczonych poniżej, dotyczących wyników eksploatacji tow. „Aero” i „Aerolot” w latach 1922 ÷ 1928, da nam obraz ciągłego wzrostu przewozów tak pasażerskich jak towarowych w okresie istnienia towarzystw prywatnych, co dobitnie świadczy o wzroście popularności tej nowej dziedziny komunikacji:

	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1922 ÷ 1928
Wykonano lotów	271	596	1 470	2 809	2 815	3 779	3 425	15 165
Przebyto kilometrów	104 688	228 618	379 462	749 707	830 381	1 054 546	963 680	4 311 082
Przewieziono pasażerów	659	2 089	2 791	5 394	6 704	8 160	6 876	32 673
Bagaże i towary — kg	9 410	12 487	30 209	75 528	158 116	271 800	215 672	773 222
Poczta i gazety — kg	295	406	657	1 361	716	13 183	22 768	39 386
% bezpieczeństwa	100	100	100	100	100	100	100	100

Nieznaczny spadek przewozów w 1928 r. należy tłumaczyć prawdopodobnie tem, że towarzystwa prywatne, stojąc bezpośrednio wobec mającej nastąpić likwidacji, osłabiły w tym czasie swą działalność propagandową.

Z chwilą powstania P. L. L. „Lot” polskie lotnictwo komunikacyjne weszło na nowe tory rozwojowe.

Poza uzgodnieniem kierunków polityki komunikacyjno-lotniczej z założeniami i celami polityki ogólnopaństwowej, przystąpiono do udoskonalenia i unowocześnienia warunków technicznych ruchu.

Pierwszą palącą potrzebą była rozbudowa urządzeń naziemnych, jak: lotnisk, dworców lotniczych, hangarów, instalacji oświetleniowych oraz budyn-

ków mieszkalnych na lotniskach dla funkcjonariuszy.

Pozatem zorganizowano gęstą sieć posterunków meteorologicznych i stworzono specjalną służbę łączności, opartą na stacjach radiowych najnowszej konstrukcji.

Dalszym postępowaniem było wprowadzenie służby gonimetrycznej, pozwalającej na dokładne określanie położenia lecącego samolotu i rozwiązującej w ten sposób problem lotów bez widoczności.

Również w dziedzinie sprzętu lotniczego nastąpiły radykalne reformy. Zakup samolotów zagranicą powodował nietylko odpływ z kraju znacznych sum z tego tytułu, ale wpływał także hamująco na roz-

wój rodzimej produkcji. Zarówno względy gospodarcze jak i okoliczności, związane z obroną kraju, wymagały więc przejścia na sprzęt krajowy. Sprawa ta była trudna do przeprowadzenia, gdyż w chwili powstania P. L. L. „Lot” polskie wytwórnie lotnicze odpowiedniego sprzętu komunikacyjnego jeszcze nie wyrabiały, względy zaś bezpieczeństwa komunikacji wymagają dłuższego czasu prób i doświadczeń przed wprowadzeniem każdego nowego samolotu czy silnika na linie komunikacyjne.

Problem ten został jednak szczęśliwie rozwiązany, i obecnie polskie lotnictwo komunikacyjne właściwie już się uniezależniło od obcych wytwórni sprzętu lotniczego.

Sporadyczne zakupy taboru zagranicą, jak to nastąpiło ostatnio z 2 amerykańskimi samolotami typu „Douglas”, dokonywane są raczej dla celów badawczo-doświadczalnych. Tak samo ma się rzecz z silnikami.

Zmodernizowawszy swój sprzęt oraz urządzenia, polska komunikacja lotnicza mogła przystąpić do rozszerzenia swej ekspansji i do realizacji zadań polityki lotniczej, do których wypełnienia jest powołana ze względu zarówno na stanowisko polityczne, jak i na położenie geograficzne Polski.

Dn. 1 czerwca 1930 r. otworzono linię Warszawa—Lwów—Czerniowce—Bukareszt, w 1932 r. przez przedłużenie tej linii przez Sofję do Salonik została stworzona wielka magistrala lotnicza Gdańsk—Saloniki, łącząca Bałtyk z morzem Śródziemnym.

Dalszym niezmiernie ważnym etapem w rozwoju polskiej komunikacji lotniczej było stworzenie drugiej gałęzi magistrali morze Śródziemne—Bałtyk przez uruchomienie linii Warszawa—Wilno—Ryga—Tallin.

Wreszcie rok 1934 przyniósł nawiązanie komunikacji na linii Warszawa—Poznań—Berlin. Tutaj

P. L. L. „Lot” współpracują z niemieckim towarzystwem „Deutsche Lufthansa”.

Obraz sieci lotnictwa komunikacyjnego, dotyczącego Polski bezpośrednio, nie byłby kompletny, gdyby zapomniano o najdawniejszym szlaku lotniczym, przechodzącym nad Polską, a mianowicie o linii Warszawa—Praga z połączeniem w Pradze do Paryża i Budapesztu, eksploatowanej przez towarzystwo francuskie „Air France”.

W ten sposób Polska, a ściśle biorąc Warszawa, stała się jednym z najważniejszych europejskich centrum lotniczych, a w przyszłości stanie się punktem zetknięcia wielkich dróg tranzytowych lotniczych z południa na północ i z zachodu na wschód.

Odkładając do następnego artykułu szczegółowe omówienie obecnego stanu lotnictwa komunikacyjnego w Polsce, na zakończenie chcemy tu dać jeszcze kilka danych eksploatacyjnych. Pomimo nielicznych początkowo linii, rzadkiej jeszcze sieci lotnisk, niewielkiej pojemności samolotów i małej—ze względów finansowych—częstotliwości przelotów, ilość przewozów, dokonanych na polskich liniach komunikacji lotniczej w czasie pierwszych 12 lat ich istnienia, świadczy, że komunikacja lotnicza stała się czynnikiem ekonomicznym pierwszorzędного znaczenia.

Mianowicie w latach 1922 ÷ 1934 polskie samoloty komunikacyjne:

wykonały lotów	51 975
przebyły kilometrów . . .	13 247 756
przewiozły pasażerów . .	122 870
„ bagażu i towarów	2 861 834 kg
„ poczty i gazet .	345 866 kg

ze 100%-owym bezpieczeństwem.

Z. Racięski

KRONIKA GOSPODARCZA

WŚRÓD DYSKUSJI O PROGRAM GOSPODARCZY

Z MOMENTEM zakończenia wyborów i ukonstytuowania się nowego Sejmu i Senatu zakończony został również ten okres, w którym siłą rzeczy zagadnienia polityczne musiały górować nad problemami gospodarczymi. Obecnie znów powracają stare zagadnienia i stare troski gospodarcze. Bo troski te nie straciły nic ze swej ostrości, mimo, że od dłuższego czasu mamy w Polsce objawy postępującego ożywienia produkcji.

Przeciwnie. Ponieważ zaznaczone objawy ożywienia pozostają w związku z posunięciami naszej polityki gospodarczej w dziedzinie inwestycji publicznych, a nie są jeszcze wyrazem całkowitej odbudowy warunków, sprzyjających samorzutnej — że tak powiemy — ewolucji, przeto wśród niektórych przedstawicieli naszej myśli ekonomicznej odżyły znów zagadnienia programowe. W publicystyce gospodarczej znów podjęta została sprawa kierunku, w jakim iść trzeba, aby ostatecznie przezwyciężyć trudności — z niedwuznacznymi nieraz tendencjami rewizjonistycznymi.

Zapewne temu przypisać należy wystąpienie b. Ministra Skarbu P. Ignacego Matuszewskiego na łamach „Gazety Polskiej” z trzema artykułami o charakterze programowym, które czytaliśmy w dn. 27, 28 i 29 września pod zbiorowym tytułem „Co i jak?”.

„Zdaniem naszym — pisze P. Min. Matuszewski — w najkrótszym czasie muszą być powzięte decyzje co do dalszych zasad polityki gospodarczej — prosto dlatego, iż stan ostatniego roku, t. j. stan chronicznego i ustabilizowanego niedoboru budżetowego oraz wahań między pociągnięciami deflacyjnymi i inflacyjnymi — nie da się utrzymać”.

Mamy więc odrazu mocne związanie kierunku polityki gospodarczej z sytuacją budżetu państwowego, co do którego P. Min. Matuszewski słusznie podnosi, iż jest tak nierozzerwalnie związany z całym położeniem gospodarczym kraju, że niesposób skonstruować go bez podłoża koncepcji ogólnej.

Jakaż więc jest ta koncepcja ogólna?

Punktem wyjścia rozważań autora są dwa główne

cele, które przyświecać muszą polityce gospodarczej Państwa. Pierwszy z tych celów jest bliższy, drugi — dalszy.

Pierwszy — to podniesienie dochodu narodowego, to znaczy podniesienie ilości wytwarzanych i konsumowanych w kraju towarów i usług. Drugi — to podniesienie bogactwa narodowego, to znaczy pomnożenie i udoskonalenie narzędzi produkcji, którymi kraj rozporządza.

Ten punkt wyjścia wnosi do rozważań na temat polityki gospodarczej Państwa rzecz może nie tyle nową, ile inaczej i głębiej sformułowaną. Stawia on bowiem tę politykę w szerszej płaszczyźnie: w płaszczyźnie nie doraźnych posunięć i osiągnięć, lecz długofalowej pracy nad odbudową najistotniejszych warunków rozwoju gospodarczego. Takie postawienie sprawy — jeśli rozumiemy dobrze P. Min. Matuszewskiego — zawiera implicite stwierdzenie, że wszystkie, nawet doraźne, posunięcia polityki gospodarczej, czy to w dziedzinie budżetu państwowego, czy walki z bezrobociem, czy w jakiegokolwiek innej dziedzinie — muszą być tak dokonywane, aby w następstwie ich zastosowania nie następowało zmniejszenie dochodu i bogactwa narodowego, których właśnie wzrost stanowi główne cele dążeń polityki państwowej.

Jakimi środkami rozporządza Państwo, aby wpłynąć na wzrost dochodu narodowego?

„Sądzę — odpowiada P. Min. Matuszewski — iż głównym potem sposobem jest zmiana, jakiej Państwo dokonać może w podziale dochodu narodowego”.

Autor zdaje sobie sprawę, że nie jest to środek jedyny. Ale te wszystkie inne środki nie mają jednak wpływu tak szerokiego i skutecznego, jak te decyzje, które przesądzają o takim lub innym „pokrajaniu bochenka”.

„Jeśli się przyjrzyć uważnie metodom, stosowanym przez inne kraje w walce z kryzysem, można stwierdzić, że wszystkie prawie, nawet pozornie odmienne — sprowadzają się w gruncie rzeczy do nowej i ostrej ingerencji państwa w podziale dochodu społecznego”. Ingerencją taką jest dewaluacja. Jest nią również inflacja czy deflacja.

„Wielkie i zupełnie od siebie różne plany Roosevelta i Schachta, pociągnięcia gabinetu angielskiego, dekrety Laval'a i „budownictwo” Mussoliniego w gruncie rzeczy są różnymi formami ingerencji państwa w podział ogólnego dochodu. Co więcej, można stwierdzić, iż prócz wielu miejscowych zagadnień — dominującą cechą większości obcych polityk gospodarczych jest — mniej lub więcej udana, mniej lub więcej konsekwentna — próba przesunięcia dochodu od wierzyciela ku dłużnikowi, od przemysłu zorganizowanego ku wytwórczości niezorganizowanej, od miast ku wsi”.

Tłumacząc, dlaczego to zjawisko wkroczenia państwa w podział dochodu narodowego wystąpiło tak powszechnie — P. Min. Matuszewski słusznie podnosi, że gwałtowne przesunięcie w podziale dochodu w 1929 r., zatrzymując część wytwórczości, pracującej uprzednio na obsługę rynku, którego dochód zmalał — zahamuje całą wytwórczość.

Toteż poszukując w naszych warunkach najskuteczniejszej drogi ingerencji Państwa, które poprzez lepszy podział dochodu społecznego musi dążyć do odhamowania wytwórczości (a więc i do jej wzrostu, gdyż niewątpliwie dochód społeczny mierzy się ilością produkcji), P. Min. Matuszewski pisze, że jeśli

chcemy podnieść nasz dochód narodowy — „to nadal najskuteczniejszym dla Polski sposobem jest zwiększenie udziału rolnictwa w ogólnym dochodzie kraju. Sporo procesów przystosowawczych zostało dokonanych. Ten przecież, w Polsce bodaj najważniejszy — takie przekrajanie bochenka, aby odpowiednio wzrosła część, przeznaczona dla 23 milionów ludności rolniczej — ten sposób wyzyskany nie został. I dlatego bochenek nie chce rosnąć.

Zarazem pamiętać musimy, iż wysokość dochodu narodowego jest zależna od udziału w dochodzie światowym. Zaś udział w dochodzie światowym, ten kontyngent pracy, jaki zdołamy sobie zapewnić — zależy od wysokości naszych obrotów z zagranicą. Te zaś mogą być tem większe, im niższe są ceny towarów polskich, im bardziej jesteśmy konkurencyjni. Wynika stąd, że podnoszenie udziału rolnictwa w dochodzie narodowym przez zwyżkę cen rolnych — wpływałoby zmniejszając na nasz udział w dochodzie światowym. Kij biłby nas drugim końcem. Zatem należy zwiększać udział rolnictwa w dochodzie narodowym przede wszystkim przez zniżkę obciążeń rolnictwa i kosztów produkcji rolniczej”.

Taka jest droga zwiększenia dochodu narodowego w Polsce.

A jaka droga prowadzi do pomnożenia bogactwa kraju, a więc do przyrostu narzędzi pracy, co w rozumieniu P. Min. Matuszewskiego jest dalszym celem polityki gospodarczej Państwa?

„Niema innej drogi — pisze autor artykułów — ku bogactwu kraju poza drogą kapitalizacji wewnętrznej”.

„Tak jak od tysięcy lat nie stworzono innego sposobu dania wyrazu najwyższej woli narodów poza próbą życia i śmierci, tak od tysięcy lat nie znaleziono innego sposobu pomnażania bogactw ludzkich poza pracą i oszczędnością, pracą ponad bieżące potrzeby”.

A skoro „Państwo samo nie bierze w ręce całej gospodarki, jeśli nie produkuje wszystkiego, nie rozdziela wszystkiego i nie kapitalizuje za wszystkich, jak Sowiety — wówczas musi stwarzać warunki, aby obywatel mógł, chciał i umiał kapitalizować”

Obywatel nie rozporządza nigdy całym swoim dochodem. Zawsze część tego dochodu zabiera mu na zaspokojenie potrzeb zbiorowych Państwo, samorząd i inne ciała publiczne. A im większa część dochodu narodowego zabierana jest na cele publiczne — tem mniejsze są możliwości kapitalizacji prywatnej.

„Wysokie obciążenia publiczne hamują kapitalizację; hamują tem gwałtowniej, im mniejszy jest dochód społeczny...” Prócz wysokości obciążeń publicznych, co do których P. Min. Matuszewski stwierdza że udział ich podniósł się z 28·7% całości dochodu społecznego w 1929/30 r. do 36·5% w roku gosp. 1933/34, jeszcze ich przeznaczenie stanowi o kapitalizacji.

Kapitalizacja współczesna jest kapitalizacją pieniężną. Najsilniej Państwo zachęca do kapitalizacji — utrzymując stałość waluty. Podobnie jak stałość waluty działa stałość stosunków, przede wszystkim politycznych. „Stać politycznie władza, ale zmieniająca zasady gospodarcze — pisze P. Min. Matuszewski — działa tak samo hamująco na procesy kapitalizacji, jak chwiejna waluta”.

Co ma pozatem czynić polityka państwowa, aby zwiększać kapitalizację i i pomnażać bogactwo narodowe?

„Polityka państwowa, dążąca do stworzenia umiejętnej kapitalizacji, ma obszerny zakres działania. Czuwanie nad aparatem kredytowym, w gruncie rzeczy właściwym dysponentem gromadzących się kapitałów; określanie warunków istnienia rynku akcji i obligacji; polityka celna i podatkowa — wszystko to są sposoby „kierowania” kapitalizacją. Nie będziemy ich analizować. Natomiast jeśli chodzi o dziś i o Polskę, jedno powiedzieć trzeba. Kapitalizacja może iść na narzędzia produkcji, bądź też na narzędzia wymiany; na kapitały zakładowe albo na kapitały obrotowe przedsiębiorstw. Właściwy stosunek tych dwóch typów kapitału: pracującego w produkcji i pracującego w wymianie jest niezbędny: aby motor dobrze działał, musi mieć oliwę. Mechanizm gospodarczy Polski, zupełnie niezależnie od kryzysu — pracuje bez oliwy. Polska jest chronicznie chora na brak kapitałów obrotowych. Toteż w najbliższych latach polityka finansowa winna zmierzać przede wszystkim do stworzenia kapitałów obrotowych. To będzie kapitalizacja umiejętna. Pierwszym zaś warunkiem powstawania kapitałów obrotowych jest zejście z rynku Skarbu jako poszukiwacza pożyczek”.

W trzecim i ostatnim ze swych artykułów P. Minister Matuszewski omawia środki, które dla podniesienia dochodu narodowego i utrzymania kapitalizacji należałoby — Jego zdaniem — obecnie zastosować.

Środki te są następujące:

„1) przywrócenie równowagi budżetowej, 2) zaniechanie, względnie bardzo znaczne zmniejszenie zadłużania się Skarbu, 3) niżka obciążeń publicznych (przede wszystkim w rolnictwie), 4) niżka taryf kolejowych, 5) niżka kosztów utrzymania w drodze rewizji opłat, pobieranych za usługi przez ciała publiczne, względnie regulowanych przez ciała publiczne (np. komorne), 6) niżka cen monopolów prywatnych i publicznych, 7) polityka kredytowa, nastawiona na odbudowę kapitałów obrotowych, 8) dążenie do osiągnięcia równowagi na niskim poziomie cen, jako gwarantującym nam większy udział w obrocie światowym”.

Na przywrócenie równowagi budżetowej położony jest szczególny nacisk.

„Bez równowagi budżetowej wogóle niema i być nie może żadnej przemyślanej polityki gospodarczej. Jest wtedy tylko brnięcie w długi i opóźnianie w ten sposób poprawy. Gdyż brnięcie Państwa w długi jest równoznaczne z popytem na kredyt, a więc z droższą kredytu. Droższyna kredytu zaś — to to samo co wzrost kosztów produkcji. Wzrost zaś kosztów produkcji — to skurczenie odbioru zagranicznego i krajowego, to bezrobocie. To spadek produkcji. To zmniejszenie dochodu narodowego”.

P. Minister Matuszewski jest więc zdania, że należy odbudować i to gwałtownie i odrazu rzeczywistość równowagą budżetową. Wszystkie zwyczajne wydatki Państwa muszą być pokryte przez dochody, nie zaś przez pożyczki, gdyż „zatykanie dziur budżetowych przez pożyczki — już nie częścią, lecz całością ciążyć musi na rynku kredytowym”.

Drogą do przywrócenia tej rzeczywistej i natychmiastowej równowagi jest stara zasada: skurczenie wydatków i podniesienie dochodów.

Przy podnoszeniu dochodów dla przywrócenia równowagi budżetowej trzeba tylko „brać od tych, co mają, nie zaś od tych, co nie mają. Kiedy próbuje się wycisnąć podatek z deficytowego warsztatu, kiedy zabiera się kobiecie ostatnią poduszkę spod głowy i wywołuje bunt chłopski — to to jest nadmierne obciążenie publiczne. Kiedy się próbuje zamiast wzięcia części dochodu skonfiskować część majątku, to to jest nietylko nadmierne obciążenie — ale i niszczenie źródeł dochodowych. Ale kiedy się zamiast 10% dochodu chce wziąć 11%, czy zamiast 25% — 26%, to to uczynić można”.

P. Min. Matuszewski nie sądzi również, aby nie było w budżecie wydatków, których nie można skurczyć bez szkody dla Państwa „I dlatego są do zrobienia oszczędności. I jest możliwość rewizji obciążeń publicznych tam, gdzie są one pobierane ponad możliwość świadczenia” — mówi P. Min. Matuszewski.

Możliwość tej rewizji obciążeń publicznych istnieje przede wszystkim w rolnictwie.

„Wieś płaci mało podatków bezpośrednio. Natomiast pośrednio płaci wiele — zarówno poprzez niską cenę, pobieraną za swoje produkty, jak i dzięki wysokiej cenie — w którą wkalkulowano podatki — wytworów przemysłowych. Natomiast jest rzeczą pewną, że podatki wiejskie — oparte w $\frac{9}{10}$ na opłatach od ilości gruntu — są sztywne i wobec tego wzrosły ponad możliwość płatniczą wsi. I dlatego muszą być zmniejszone”.

Druga skolei dziedzina obciążeń, gdzie niżka jest niezbędna — to „opłaty za usługi, oddawane przez przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, kolej zaś przede wszystkim. Gdyż opłaty te, razem z cenami kartelowemi, decydują o wysokich kosztach produkcji przemysłowej w Polsce. To one — píše P. Min. Matuszewski — są główną przyczyną bezrobocia”.

„To samo co o kolei — czytamy dalej — można powiedzieć o wszystkich usługach, ceny których regulowane są przez ciała publiczne. Obniżka gazu, światła, wody, komunikacji, opłat targowych, komornego — czyli obniżka kosztów utrzymania — jest otworzeniem możliwości zbytu zarówno nazewnątrz, jak i na 23-miljonowym rynku rolnym kraju. To samo powiedzieć należy o ubezpieczeniach społecznych.

Każda z tych niżek na tle ogólnej niżki kosztów utrzymania — straci część swej dotkliwości”.

W przeprowadzeniu wszystkich tych posunięć P. Min. Matuszewski widzi jedyne skuteczne środki ożywienia życia gospodarczego.

„Niżka obciążeń publicznych, dławiących rolnictwo, oraz ostateczna regulacja sprawy długów rolnych, zostawi większe niż dotychczas kwoty w rękach rolnika. Pozwoli więc rolnikowi sprzedawać nie pod presją komornika, czy sekwestratora, nie pod cenach „licytacyjnych”, lecz wedle kalkulacji gospodarczej. Zyskany w ten sposób grosz umożliwi wsi zaspokoić jej „głód towarowy”, a w niejednym miejscu i głód bez cudzysłowu — zwykły głód głodnego człowieka. Obniżenie więc ciężarów w rolnictwie zmniejszy w sposób naturalny podaż płodów rolnych na rynek (bo wieś zje więcej) oraz zwiększy popyt na wytwory przemysłowe, których wieś od lat już nie spożywa. Do produkcji zaś tych wytworów przemysłowych: przędzy, skór, żelaza, blach, soli, nawozów — jesteśmy gotowi.

Jednocześnie niżka kosztów utrzymania w miastach i kosztów transportu — powinna pozwolić na niżkę cen wytworów przemysłowych i tem samem ułatwić rozszerzenie ich zbytu na wsi i zapobiec zmniejszeniu ich zbytu wśród ludności miejskiej.

Z tą chwilą wielkie koło gospodarstwa polskiego powinno zwolna zakręcić i ruszyć..."

"Tak poruszone koło gospodarstwa polskiego ma szanse nabierania rozpędu o tyle, o ile nie zacisną go hamulce zzewnątrz. To znaczy, o ile ożywienie wewnętrzne nie doprowadzi do spadku obrotów z zagranicą. Tego zaś można uniknąć wtedy jedynie — jeśli poziom, na którym zamkną się rozchylone ostrza nożyc nie będzie zbyt wysoki..."

P. Minister Matuszewski wypowiedział się zdecydowanie za utrzymaniem dotychczasowego pionu

w polityce gospodarczej Państwa. I nie tylko za utrzymaniem tego pionu, ale również za uczynieniem z polityki deflacyjnej, którą prowadzimy, polityki zdecydowanie aktywnej. Wyraża się to w hasle: „Czas skończyć z deflacją!”, które to hasło autor omówionych artykułów rozumie jako pełne i szybkie zrealizowanie wysuniętego przez siebie planu działania.

Jakkolwiek P. Minister Matuszewski podkreślił, że wypowiada się tylko we własnym imieniu, to jednak te myśli przewodnie b. Ministra Skarbu, a obecnie jednego z najtęższych publicystów gospodarczych, niewątpliwie zasługują na bliższe rozważenie. Referujemy je więc w tem miejscu, gdyż niewątpliwie otworzą one poważną dyskusję na temat dalszego kierunku polityki gospodarczej Państwa.

J. R.

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU ZMIANA TERYTORJALNEGO ZASIĘGU WŁADZ GÓRNICZYCH.

— Rada Ministrów na posiedzeniu w dn. 25 IX r. b. uchwaliła rozporządzenie o siedzibach i terytorjalnym zakresie działania wyższych urzędów górniczych, mające wejść w życie z dniem 1/I 1936 r. i poddające całkowitej rewizji istniejący obecnie w tej dziedzinie stan rzeczy.

W myśl wspomnianego rozporządzenia przy zachowaniu liczby ogólnej 3 wyższych urzędów górniczych tworzy się Wyższy Urząd Górniczy we Lwowie, natomiast kasuje się Wyższy Urząd Górniczy w Warszawie.

Nowy podział, odpowiadający możliwie najracjonalniej rozmieszczeniu znanych i eksploatowanych obecnie bogactw mineralnych na obszarze Państwa, zmierza przede wszystkim do zrealizowania postulatu, wysuwanego oddawna przez zainteresowane sfery gospodarcze, a mianowicie do zjednoczenia w jednym wyższym urzędzie górniczym, mającym swą siedzibę we Lwowie, jako w centrum przemysłu naftowego, wszystkich spraw, dotyczących tego przemysłu, który zarówno ze względu na swoją odrębność, jak i na swe duże znaczenie dla całości gospodarstwa krajowego oraz na obecny okres kryzysowy wymaga zupełnie specjalnej opieki władz. Z drugiej strony polskie zagłębienie węglowe, które dotąd było podzielone pomiędzy 3 wyższe urzędy górnicze, zostaje obecnie podzielone pomiędzy tylko 2 wyższe urzędy górnicze (w Krakowie i w Katowicach), co bardziej odpowiada obecnej strukturze gospodarczej przemysłu węglowego.

W związku z utworzeniem Wyższego Urzędu Górniczego we Lwowie powstała konieczność rewizji podziału zakresu działania dotychczasowych wyższych urzędów górniczych, a w konsekwencji nasunęła się sprawa skasowania Wyższego Urzędu Górniczego w Warszawie, jako zbyt oddalonego od obszarów górniczych, poddanych jego pieczy, i rozdziału

jego kompetencji pomiędzy pozostałe wyższe urzędy górnicze. W rezultacie terytorjalny zakres działania Wyższych Urzędów Górniczych w Krakowie i Katowicach musiał ulec znacznym zmianom, przyczem jednak ogólny charakter obwodów tych urzędów, jako obwodów przede wszystkim węglowych, nie uległ zasadniczej zmianie. Tak więc do obwodu Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach zostały dołączone województwa: łódzkie, poznańskie i pomorskie, jako posiadające najdogodniejszą komunikację z Katowicami, oraz powiat częstochowski z województwa kieleckiego, który geologicznie łączy się z powiatami tarnowskogórskim i lublinieckim, podczas gdy do obwodu Wyższego Urzędu Górniczego w Krakowie, po wyłączeniu z tego obwodu obszarów naftowych, zostało dołączone województwo kieleckie z wyjątkiem powiatu częstochowskiego oraz m. st. Warszawa i województwa: białostockie, lubelskie, nowogrodzkie, warszawskie i wileńskie.

W związku ze wspomnianem rozporządzeniem Rady Ministrów zostało wydane z datą 1/X 1935 r. rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o ustanowieniu siedzib i właściwości terytorjalnej okręgowych urzędów górniczych. Na zasadzie tego rozporządzenia liczba okręgowych urzędów górniczych została zmniejszona o 2, a mianowicie do 9 — przez skasowanie jednego z okręgowych urzędów górniczych, które dotychczas miały swą siedzibą w Dąbrowie Górniczej, oraz Okręgowego Urzędu Górniczego w Radomiu.

Oba te rozporządzenia zostaną ogłoszone w jednym z najbliższych numerów „Dz. Ust. R. P.”.

Wynikająca z tych rozporządzeń reforma organizacji władz górniczych, łącząca w sposób bardziej naturalny związane z sobą geologicznie tereny bez względu na granice dawnych zaborów, stała się możliwą dzięki zastąpieniu odrębnych ustaw górniczych państw zaborczych przez jednolite polskie prawo górnicze.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

ZATRUDNIENIE PRZEMYSŁU. — W roku 1932 nastąpiła stabilizacja sytuacji produkcji przemysłowej; w roku 1933 tendencja ta została utrzymana, powoli przechodząc w tendencję wzrostu; tendencja wzrostu — nieznacznego coprawda — cechowała następnie cały rok 1934, a także i I półrocze 1935 r.

Impulsem do wzrostu nie były czynniki zewnętrzne, przeciwnie — eksport napotykał na coraz nowe trudności, co działało raczej hamująco. Impuls ten szedł od wewnątrz i, jeśli chodzi o lata 1933 i 1934, brał źródło głównie w procesach deteżaryzacyjnych, które dawały efekt w postaci zwiększenia się ruchu inwestycyjnego; ostatnio samo zwiększanie się produkcji działało na proces dalszego jej wzrostu, zachęcając do inwestycji, które są właśnie głównym czynnikiem podnoszenia się produkcji, podczas gdy spożycie (a stąd i produkcja dóbr spożycia) wykazuje znaczne opóźnienie i znacznie słabsze nasilenie w ruchu zwykłym.

Jeśli chodzi szczególnie o I półrocze 1935 r., to naprzód w okresie zimowym nastąpiło pewne osłabienie tempa wytwórczości, które dotknęło głównie produkcję dóbr wytwórczych, ale które już od marca ustąpiło i ujawnił się znowu wzrost produkcji — zarówno w zakresie dóbr wytwórczych jak i w zakresie dóbr spożycia.

Poziom produkcji w II kwartale r. b. był o 4,6% wyższy niż przed rokiem i był wogóle najwyższy od momentu rozpoczęcia się poprawy. Zwiększa w największym stopniu, opartych na ruchu inwestycyjnym, poziom uruchomienia w r. b. był znacznie wyższy niż w r. ub., np. w przemyśle mineralnym o 7,6%, w przemyśle metalowym o 18,9%. Hutnictwo wykazało coprawda w r. b. niższe zatrudnienie, ale to tylko wskutek spadku eksportu. Ta sama przyczyna oddziaływała na lekkie osłabienie w r. b. produkcji węglowej. Jeśli chodzi o produkcję dóbr spożycia, to najważniejsza w tym zakresie produkcja włókiennicza wykazała w r. b. poziom wyższy niż w r. ub. tylko o 1%, ale ogólny wskaźnik tej grupy był wyższy w II kwartale r. b. niż w II kwartale r. ub. o 6,0%.

Liczbowy obraz zmian w uruchomieniu przemysłu, oparty na wskaźnikach Instytutu Badania Konjunktur, przedstawia następujące zestawienie (wskaźniki przy podstawie: 1928 r. = 100):

	Ogólny wskaźnik	Produkcja dóbr wytwórczych	Produkcja dóbr spożycia
IV kwartał 1932	54,0	43,6	60,3
I " 1933	48,2	39,6	49,4
II " "	55,2	44,9	64,7
III " "	58,0	49,2	66,5
IV " "	60,1	49,6	66,1
I " 1934	60,3	47,4	70,1
II " "	63,6	56,1	69,8
III " "	61,8	55,8	65,0
IV " "	65,3	58,6	70,4
I " 1935	62,2	53,9	67,6
II " "	66,4	60,4	74,0

Jeśli sięgniemy do statystyki stanu zatrudnienia (dane Gł. Urz. Stat.), która uwzględni zatrudnionych w górnictwie, hutnictwie, w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (w zakładach, liczących conajmniej 20 robotników) oraz w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej — to stwierdzimy silny spadek zatrudnienia w latach: 1930 i 1931, już znacznie słabszy w 1932 r. i wreszcie powolny wzrost zatrudnienia w latach 1933 i 1934 oraz w pierwszym półroczu 1935 r. W końcu 1934 r. zatrudnienie było wyższe od minimalnego zatrudnienia w końcu 1932 r. o ok. 14%, przytem było już także wyższe niż w końcu 1931 r. W połowie 1935 r. zatrudnienie było wyższe niż w połowie 1934 r. o 4½%, a niż w połowie 1933 r. aż o 12%.

Jeszcze lepiej przedstawia się sytuacja w 1934 r. i 1935 r., gdy uwzględnimy nietylko zatrudnienie we wszelkiego rodzaju zakładach przemysłowych, ale także i zatrudnienie na robotach publicznych. To ostatnie — głównie dzięki akcji Funduszu Pracy — od 1933 r. silnie wzrasta, szczególnie poważne rozmiary osiągając w 1934 r. i w r. b. Tak obliczone pełne zatrudnienie (z wyjątkiem, oczywiście, drobnego przemysłu) było w połowie r. b. blisko o 20% wyższe niż przed 2 laty, t. j. w połowie 1933 r.

W liczbach bezwzględnych stan zatrudnienia w zakładach przemysłowych i na robotach publicznych kształtował się następująco:

	Zatrudnieni w zakładach	Roboty publiczne
Koniec 1929 r.	780 466	16 160
" 1931 r.	535 905	13 928
" 1932 r.	478 580	17 455
" 1933 r.	517 744	34 598
" 1934 r.	547 161	39 347
Połowa 1933 r.	539 406	58 770
" 1934 r.	580 127	95 601
" 1935 r.	605 826	108 296

Zanim podamy zestawienie, ilustrujące, jak powyższy stan zatrudnienia rozkłada się na poszczególne dziedziny produkcji i rodzaje zakładów, sięgniemy jeszcze do statystyki ubezpieczenia społecznego, jako dającej możliwie najpełniejszy obraz stanu zatrudnienia. Otóż, w końcu maja r. b. było ubezpieczonych robotników 1 456 tys., gdy w końcu maja r. ub. tylko 1 388 tys., czyli o ok. 5% mniej. Liczby powyższe nie obejmują górnośląskiej części woj. śląskiego, gdzie w Kasie Chorych w początku maja r. b. ubezpieczonych było 172 tys. osób — jednak łącznie robotników i pracowników umysłowych.

Wracając do statystyki zatrudnienia Gł. Urz. Stat., przedstawiamy w poniższym zestawieniu rozwój zatrudnienia w poszczególnych grupach przemysłu:

	Górnictwo	Hutnictwo	Przemysł przetwórczy	Elektr. i wodociągi	Warszt. kol., wytw. wojsk. i fabr. amunic.
Koniec 1929 r.	164 103	59 786	488 668	7 877	60 032
" 1931 r.	132 052	42 067	300 419	6 707	54 660
" 1932 r.	109 478	31 509	278 038	6 665	52 890
" 1933 r.	98 410	33 548	324 879	6 952	53 955
" 1934 r.	97 813	36 736	351 331	7 276	54 005
Połowa 1933 r.	94 570	33 263	350 512	7 288	53 773
" 1934 r.	93 946	36 552	389 164	7 354	53 111
" 1935 r.	89 619	37 615	416 915	7 669	53 980

Jak widzimy, górnictwo wykazuje do ostatniej chwili tendencję spadkową, coprawda w ostatnich 2 latach już bardzo niewielką; wiąże się to częściowo z osłabieniem eksportu, a jednocześnie w dużym stopniu ze wzrostem wydajności pracy (1 410 kg na robotniko-dniówkę w 1932 r., 1 589 kg w 1933 r., 1 703 kg w 1934 r., 1 745 kg w czerwcu r. b.). Hutnictwo od 1933 r. wykazuje stały, choć nieznaczny, wzrost zatrudnienia, zawdzięczany początkowo głównie zwiększeniu eksportu, później — zwiększeniu się sprzedaży krajowej. W przemyśle przetwórczym wzrost zatrudnienia rozpoczęty od 1933 r., jest najsilniejszy; w końcu 1934 r. zatrudnienie w przemyśle przetwórczym było aż o 26% większe niż w końcu 1932 r.; w połowie r. b. zaś zatrudnienie było o 19% większe niż w połowie 1933 r. i o 7% większe niż w połowie r. ub. Dość sztywne pod względem zatrudnienia zakłady użyteczności publicznej, przedsiębiorstw państwowych i wojskowych wykazały w ostatnich latach, poczynając od 1933 r., minimalny wzrost zatrudnienia.

Co się tyczy przemysłu przetwórczego (zakładów, zatrudniających conajmniej 20 robotników), to dla lepszej orientacji w stanie jego zatrudnienia i rozmiarach pracy należałoby zbadać szczegółowsze dane co do uruchomienia zakładów, co do zatrudnienia robotników przy samej produkcji, a zwłaszcza co do przeciętnej pracy pojedynczego robotnika oraz ogólnej sumy wykonanej pracy. Dane powyższe (przeciętne miesięczne) przedstawia nam następujące zestawienie:

	Grudzień			Czerwiec	
	1932	1933	1934	1934	1935
Zakłady czynne . . .	3 617	3 811	3 915	4 067	4 190
" nieczynne . . .	1 717	1 434	1 344	1 214	1 021
Robotnicy przy produkcji	281 196	323 438	360 280	357 753	389 440
Na 1 robotnika przypada tygodniowo godzin pracy . . .	39,4	41,1	41,2	41,5	42,0
Przepracowano tys. robotniko - godzin tygodniowo	11 091	13 291	14 858	14 837	16 350

Blacha żel. cynkowana	tonn	7 422	9 780
	tys. $\mathcal{Z}$	5 756	5 915
Naczynia żel. emaljowane	tonn	1 749	2 630
	tys. $\mathcal{Z}$	4 240	5 676
Blacha cynkowa	tonn	3 864	6 372
	tys. $\mathcal{Z}$	2 631	3 657

Przemysł elektrotechniczny i radiowy

Maszyny elektryczne, przetwornice i transformatory — tys. $\mathcal{Z}$	3 292	3 096	
Akumulatory i części — tys. $\mathcal{Z}$	2 425	1 861	
Bezpieczniki, armatura — tys. $\mathcal{Z}$	1 822	2 402	
Świeczniki i urządzenia dom. — tys. $\mathcal{Z}$	1 108	1 533	
Aparaty telefoniczne — tys. $\mathcal{Z}$	1 058	2 006	
Żarówki elektryczne	tys. sztuk	3 283	4 446
	tys. $\mathcal{Z}$	3 974	5 115
Przewodniki — tys. $\mathcal{Z}$	8 414	10 371	
Radiosprzęt — tys. $\mathcal{Z}$	2 188	4 908	

Przemysł nawozów sztucznych

Sole potasowe — tys. tonn	156	204	
Azotniak	tonn	16 077	15 682
	tys. $\mathcal{Z}$	4 530	4 018
Azotan amonowy — tys. $\mathcal{Z}$	1 175	1 249	
Saletry — tys. $\mathcal{Z}$	6 654	5 424	

Przemysł chemiczny

Soda — tys. $\mathcal{Z}$	12 307	15 599	
Barwniki — tys. $\mathcal{Z}$	10 029	7 925	
Przędza jedw. sztucznego — tys. $\mathcal{Z}$	22 800	27 679	
Kwas solny	tonn	4 940	5 700
	tys. $\mathcal{Z}$	460	528

Przemysł drzewny

Meble gięte	tys. sztuk	596	742
	tys. $\mathcal{Z}$	3 778	4 155
Dykty kl. jone — tys. $\mathcal{Z}$	11 688	13 674	

Przemysł włókienniczy

Przędza bawełn. cienkoprz. — tonn	28 097	27 426
Przędza jutowa — tonn	6 510	6 128
Tkaniny i worki jutowe — tys. $\mathcal{Z}$	10 031	8 666
Nici — tys. $\mathcal{Z}$	4 942	5 859

Przemysł skórzany¹⁾

Skóry podeszwowe	tonn	6 842	7 286
	tys. $\mathcal{Z}$	24 123	24 499
Krupony pasowe	tonn	238	103
	tys. $\mathcal{Z}$	1 599	640
Faledry i juchty	tonn	385	418
	tys. $\mathcal{Z}$	2 491	2 637
Bukaty	tys. m ²	143	201
	tys. $\mathcal{Z}$	1 834	2 379
Skóry cielęce	tys. m ²	407	464
	tys. $\mathcal{Z}$	6 039	6 578

Przemysł obuwiiany

Obuwie skórzane — tys. par	1 014	1 073	
	tys. par	4 621	3 586
Obuwie gumowe	tys. $\mathcal{Z}$	8 037	6 934
	tys. par.	678	266
Kalosze i śniegowce	tys. $\mathcal{Z}$	2 298	897

Przemysł papierniczy

Celuloza	tonn	34 954	35 234
	tys. $\mathcal{Z}$	10 253	10 143
Masa drzewna	tonn	22 682	23 242
	tys. $\mathcal{Z}$	4 182	4 208
Tektura	tonn	16 136	14 937
	tys. $\mathcal{Z}$	6 180	6 200

Widzimy z powyższego zestawienia wyraźny wzrost w r. b. produkcji w większości przemysłu przetwórczego, a m. in. produkcji hutniczej, przemysłu metalowego, przemysłu elektrotechnicznego — w dziale instalacyjnym i radiosprzętu, przemysłu jedwabiu sztucznego i niektórych innych działów przemysłu chemicznego, produkcji dykt i przemysłu skórzanego; w pozostałych działach i wyrobach przeważała w r. b. tendencja stabilizacyjna lub lekko zniżkowa.

Jako wskaźniki, ilustrujące rozmiary zatrudnienia i pracę przemysłu, mogą jeszcze służyć do pewnego stopnia — takie wielkości, zbyty jak: węgla dla przemysłu, zbyty olejów smarowych, przewozy

kolejowe i t. p. Dla dodatkowej charakterystyki sytuacji przemysłu w I półroczu r. b. podajemy na zakończenie i wskazane wyżej dane:

	I półrocze:	
	1934	1935
Zbyty węgla dla przemysłu — tys. tonn	3 959	4 102
Zbyty olejów smarowych t — ys. tonn	30	33
Przewozy surowców dla przemysłu (naładunek wewn.) — przec. dz. wag. 15-tonnowych	215	225
Przewozy drzewa (nadanie wewn. — przec. dz. wag. 15-tonnowych)	676	593
Przewozy materj. budowlanych (naładunek wewn.) — przec. dz. wag. 15-tonnowych	392	469
Przewozy ładunków przemysłowych (naładunek wewn.) — przec. dz. wag. 15-tonnowych	629	596

GÓRNICTWÓ WĘGLOWE

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W LIPCU 1935 R. — Wydobyte węgla kamiennego w lipcu oraz w okresie styczeń ÷ lipiec 1935 r. przedstawiało się następująco:

Tablica I

Rejony węglowe	Lipiec		Styczeń ÷ lipiec		
	1	9 3 5	1	9 3 5	1913
	tonn	1913=100	tonn	1913=100	tonn
Śląski	1 794 193	66'90	11 775 999	62'73	18 772 894
przec. dzienna	66 452	61'53	67 678	62'67	107 994
Dąbrowski	432 605	76'13	2 980 049	74'29	4 011 463
przec. dzienna	16 022	69'31	17 127	74'09	23 116
Krakowski	158 346	96'42	1 044 997	90'90	1 149 631
przec. dzienna	5 865	88'69	6 005	90'91	6 613
Ogółem:	2 385 144	69'86	15 801 045	66'02	23 933 988
przec. dzienna	88 339	60'51	90 810	65'94	137 723

Wzrost wydobywania w lipcu r. b. w porównaniu z czerwcem r. b. oraz z lipcem 1934 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	W stosunku:			
	do czerwca 1935 r.		do lipca 1934 r.	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	249 441	16'15	75 844	4'41
Dąbrowski	78 473	22'16	3 588	0'84
Krakowski	30 251	23'62	11 294	7'68
Ogółem:	358 165	17'67	90 726	3'95

Jak wynika z tego zestawienia, wydobywanie węgla kamiennego w lipcu w porównaniu z czerwcem wzrosło o 17'67%, przewyższając jednak zaledwie o 3'95% wydobywanie w analogicznym miesiącu 1934 r. Wzrost ten wywołany został wyłącznie większą — o 5 — liczbą dni roboczych w lipcu; natężenie bowiem produkcji, t. j. przeciętne dzienne wydobywanie, w lipcu w porównaniu z czerwcem było nieco niższe. Podkreślić przytem należy, że w poszczególnych rejonach węglowych wydobywanie nie miało jednolitej tendencji, a mianowicie: w rejonach dąbrowskim i krakowskim, jako produkujących głównie węgiel na cele opału domowego, natężenie produkcji utrzymało się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca, natomiast w rej. śląskim nieznacznie się obniżyło. Od początku roku, t. j. w okresie styczeń ÷ lipiec 1935 r., wydobyto węgla ogółem 15 801 045 t — wobec 15 680 540 t w analogicznym okresie r. ub., a zatem o 120 505 t (0'77%) więcej.

Ogólny zbyty węgla kamiennego w lipcu r. b. w porównaniu z czerwcem wzrósł dość poważnie — głównie wskutek zwiększenia się zbytu na rynku wewnętrznym, gdyż wzrost eksportu był stosunkowo mniejszy. Ponieważ zbyty krajowy wzrósł w stopniu znacznie silniejszym niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło znaczne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego: gdy w czerwcu, mianowicie, udział zbytu krajowego w ogólnym zbycie węgla stanowił 60'45% a eksportu 39'55% — to w lipcu udział zbytu krajowego wzrósł do 62'29%, a eksportu zmalał do 37'71%.

Wzrost (+) względnie spadek (—) zbytu krajowego w lipcu w porównaniu z czerwcem ilustruje następujące zestawienie:

¹⁾ Dane dla zakładów I ÷ V kat.

Rejony	Zbyt w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 143 967	+ 18'05	+ 30 137	+ 4'67
Dąbrowski	+ 22 399	+ 9'41	+ 24 924	+ 23'40
Krakowski	+ 17 676	+ 15'39	— 75	— 15'96
Ogółem:	+ 184 042	+ 16'00	+ 54 986	+ 7'30

Jak wynika z tabl. II, zbyt węgla w kraju w lipcu w porównaniu z czerwcem wykazał w globalnej sumie znaczny wzrost, a mianowicie o 16 00%, przyczem wzrost ten był znacznie silniejszy w rej. śląskim niż w rejonach dąbrowskim i krakowskim. Wzrost zbytu krajowego został wywołany zarówno zwiększonym zapotrzebowaniem węgla opałowego w związku ze zbliżającym się sezonem jesienno-zimowym, jak i wzrostem odbioru ze strony przemysłu. Również, chociaż w znacznie mniejszym stopniu, wzrosły dostawy węgla dla kolei żelaznych. W zakresie zapotrzebowania węgla ze strony przemysłu wskazać należy na zwiększone zapotrzebowanie węgla ze strony przemysłu hut-

Zbyt węgla kamiennego w Kraju — w lipcu 1935 r

Tablica II

Rodzaj odbiorców	Lipiec 1935 tonn	Styczeń ÷ lipiec			
		1 9 3 5		1 9 3 4	
		tonn	%	tonn	%
I.—Przemysł					
Hutniczy:					
żelazny	96 627	649 661	7'15	556 149	6'61
innych metali	30 066	202 381	2'23	228 344	2'71
Koksiarnie	160 405	1 060 134	11'67	1 005 309	11'94
Brykietarnie	14 453	96 154	1'06	131 070	1'56
Gazownie	18 033	153 951	1'69	144 802	1'72
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie niemające węgla własnego) ¹⁾	3 977	28 423	0'31	28 971	0'34
Naftowy	3 398	33 041	0'36	46 698	0'55
Solny	6 600	52 305	0'58	57 435	0'68
Cementowy, ceramiczny oraz cegielniane i wapienniki	107 931	478 531	5'27	449 348	5'34
Obróbczy (metalowy i inny)	6 199	69 181	0'76	63 030	0'75
Chemiczny	29 028	218 388	2'40	179 621	2'13
Garbarski i przetworów zwierzęcych	6 611	24 117	0'27	22 988	0'27
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	35 529	289 388	3'19	253 810	3'02
Cukrowniczy	56 569	129 147	1'42	118 081	1'40
Papierniczy	23 534	182 168	2'01	178 603	2'12
Włókienniczy	48 119	416 176	4'58	383 612	4'56
Inne gałęzie przemysłu	114 119	780 319	8'59	815 568	9'69
Razem przemysł¹⁾:	761 198	4 863 465	53'54	4 663 439	55'39
II.—Inni odbiorcy					
Koleje żelazne	225 441	1 622 347	17'86	1 613 518	19'16
Żegluga	1 850	11 582	0'13	9 925	0'12
Instrytucje miejsk. (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne, oprócz gazowni)	34 445	240 683	2'65	236 498	2'81
Wojskowość	26 547	135 790	1'50	145 039	1'72
Instrytucje państw.	11 277	69 164	0'76	61 328	0'73
Opał domowy ²⁾	94 257	894 939	9'85	729 499	8'67
Pośrednicy	179 396	1 245 700	13'71	959 596	11'40
Razem inni odbiorcy²⁾:	573 213	4 220 205	46'46	3 755 403	44'61
Ogółem w kraju:	1 334 411	9 083 670	100'00	8 418 842	100'00

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalni

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

niczo-żelaznego, który w lipcu wykazał znaczną poprawę, wpływając jednocześnie na wzmogoną przeróbkę węgla w koksarniach. Dalszy wzrost odbioru węgla wykazały również przemysły o charakterze sezonowym, a więc cementowy i ceramiczny łącznie z cegielniami i wapiennikami oraz cukrowniczy, co pozostaje w związku z gromadzeniem zapasów paliwa na nadchodzącą kampanję produkcyjną; ponadto zaznaczył się pewien wzrost odbioru węgla ze strony przemysłów: brykietarskiego, chemicznego, garbarskiego oraz rolnictwa łącznie z jego przemysłami przetwórczymi. Pewien spadek odbioru węgla notowano w przemyśle metalowo-przetwórczym, włókienniczym i papierniczym. W pozostałych gałęziach przemysłu nie zaobserwowano poważniejszych różnic w odbiorze węgla w stosunku do poprzedniego miesiąca. Zbyt krajowy w okresie styczeń ÷ lipiec 1935 r. wynosił 9 083 670 t — wobec 8 418 842 t w analogicznym okresie 1934 r., a zatem wzrósł o 664 828 t (7'90%).

Eksport węgla kamiennego — w lipcu 1935 r.

Tablica III

KRAJE	Lipiec 1935 tonn	Styczeń ÷ lipiec			
		1 9 3 5		1 9 3 4	
		tonn	%	tonn	%
I.—Rynki środkowo-europejskie					
Austria	71 703	441 634	8'63	464 187	8'39
Węgry	1 015	3 400	0'07	7 428	0'13
Czechosłowacja	18 300	160 402	3'13	195 170	3'53
Niemcy	62	2 608	0'05	16 038	0'29
II.—Rynki skandynawskie					
Szwecja	217 142	1 215 520	23'74	1 321 948	23'89
Norwegia	19 975	245 756	4'80	150 790	2'73
Dania	34 270	246 460	4'82	260 487	4'71
Islandia	—	8 410	0'16	14 965	0'27
Finlandia	16 547	57 977	1'13	56 565	1'02
III.—Rynki bałtyckie					
Łotwa	5 495	29 605	0'58	11 755	0'21
Litwa	—	27 425	0'54	6 230	0'11
Kłajpeda	—	—	—	—	—
Estonia	—	2 180	0'04	5 525	0'10
IV.—Rynki zachodnio-europejskie					
Francja	141 214	928 673	18'14	1 558 315	28'16
Belgia	92 904	614 594	12'01	553 275	10'00
Holandia	29 190	155 269	3'03	335 785	6'07
Irlandia	8 200	63 283	1'24	178 200	3'22
Szwajcaria	—	45 825	1'89	430 164	7'77
Anglia	10 920	49 702	0'97	59 291	1'07
V.—Rynki południowo-europejskie					
Włochy	183 748	1 104 444	21'57	927 884	16'77
Jugosławia	156 023	979 435	19'13	841 426	15'21
Rumunia	20 675	52 975	1'03	19 153	0'34
Grecja	—	6 180	0'12	15 615	0'28
Hiszpania	3 520	48 014	0'94	49 690	1'90
Portugalia	—	4 200	0'08	—	—
Malta	—	2 030	0'04	2 000	0'04
VI.—Rynki pozaeuropejskie					
Algierja	3 530	11 610	0'23	—	—
Egipt	23 760	193 452	3'78	150 746	2'73
Pozostała Afryka	1 000	57 736	1'13	92 378	1'67
Argentyna	8 290	46 309	0'90	15 550	0'28
Brazylja	2 155	9 475	0'19	7 130	0'13
Inne kraje	12 285	63 900	1'25	22 018	0'40
VII.—Węgiel okrętowy					
Razem zagran.:	779 913	4 944 806	96'59	5 379 164	97'22
VIII.—W. M. Gdańsk					
Ogółem:	807 708	5 119 249	100'00	5 533 109	100'00

Jak ilustruje tabl. III, eksport węgla kamiennego w lipcu w porównaniu z czerwcem wzrósł o 54 986 t (7·30%), przyczem wzrost wywozu dotyczył obu rejonów eksportujących. Wzrost eksportu cechował rynki skandynawskie, zachodnio- oraz południowo-europejskie, natomiast pewien spadek wywozu zaznaczył się do krajów środkowo-europejskich, na rynki bałtyckie i w zbycie węgla okrętowego. Spadek wysyłek na rynki środkowo-europejskie w lipcu tłumaczy się zmniejszeniem dostaw dla kolei i gazowni oraz wykonaniem już w czerwcu pewnej ilości dostaw na poczet kontyngentu lipcowego. Wywóz na rynki skandynawskie kształtował się naogół korzystnie, głównie wskutek wzmoczenia się wysyłek do Szwecji, natomiast wywóz do Danii i Norwegii wykazywał poważny spadek. Wywóz na rynki zachodnio-europejskie, jak powyżej wspomniano, uległ pewnej poprawie i dotyczył głównie Belgii i Francji w pozycjach węgla okrętowego. Pewien wzrost wywozu również cechował rynki południowo-europejskie, co pozostaje głównie w związku z pomyślnym przebiegiem rokowań handlowych polsko-włoskich, w następstwie czego wzrosły wysyłki do Włoch. Ponadto zanotować należy poważne zwiększenie się wysyłek do Jugosławii w wyniku wykonywania ostatnio zawartych umów kompensacyjnych. Wysyłki na rynki pozaeuropejskie kształtowały się niekorzystnie, głównie wskutek spadku wywozu do Algieru. Wywóz do W. M. Gdańska utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca, natomiast zbyt węgla okrętowego uległ nieznacznemu zmniejszeniu. Ogólny eksport w okresie styczeń — lipiec 1935 r. wyniósł 5 119 249 t — wobec 5 533 109 t w analogicznym okresie 1934 r., a zatem zmalał o 413 860 t (7·48%).

Całkowity obrót węgla, koksu i brykietów w lipcu 1935 r. ilustruje tabl. IV, z której widać, że zapasy węgla kamiennego na zwalach kopalniach nieznacznie wzrosły.

Wskutek wzmoczonego zapotrzebowania węgla, jak również i większej liczby dni roboczych w lipcu w porównaniu z czerwcem (27 wobec 22) liczba wszystkich dniówek odrobionych wzrosła o 180 059 (15·21%), wynosząc 1 364 113. W tej liczbie wzrosła liczba dniówek zwykłych odrobionych do 1 340 880, t. j. o 197 056 (17·23%), natomiast liczba dniówek nadliczbowych spadła do 23 233, czyli o 16 997 (42·25%).

Również wzrosła liczba wszystkich dniówek opuszczonych o 154 355 (46·37%) do 487 258, co stanowi 36·34% zwykłych dniówek odrobionych. Do zwiększenia się liczby tych dniówek przyczynił się wzrost liczby t. zw. „świętówek” o 111 033 (51·66%) do 325 950, która wynosiła w lipcu 24·31% zwykłych dniówek odrobionych — wobec 18·79% w czerwcu. Jednocześnie z przyczyn natury sezonowej liczba dniówek urlopowych też wzrosła o 34 997 (53·40%) i wynosiła 100 539, co stanowi 7·50% dniówek zwykłych odrobionych.

W rezultacie liczba przeciętnie zatrudnionych robotników wzrosła w lipcu w porównaniu z czerwcem o 585 (0·87%) — do 67 709.

Na przeciętnie zatrudnionego robotnika przypada dniówek zwykłych odrobionych 19·80, wszystkich opuszczonych 7·20, w tem „świętówek” 4·81; odpowiednie liczby w czerwcu wynosiły: 17·04, 4·96, 3·20.

Przeciętne wydobycie węgla na robotnika-dniówkę w lipcu w porównaniu z czerwcem wzrosło w rej. śląskim i dąbrowskim, natomiast w rej. krakowskim nieznacznie zmalało. W rej. śląskim przeciętne wydobycie wynosiło w lipcu 2 010 kg wobec 1 968 kg w czerwcu, w rej. dąbrowskim — 1 304 kg wobec 1 264 kg i w rej. krakowskim — 1 316 kg wobec 1 330 kg przeciętnie dla całego Państwa wynosiło wydobycie 1 776 kg — wobec 1 745 kg.

Obrót węgla, koksu i brykietów w Państwie Polskim — w lipcu 1935 r.
(w tonnach)

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji	R O Z C H O D								Pozostałość na zwalach na następn. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem		
				W kraju	Zagranicę	Razem	Cele własne zakł.	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	1 094 782	1 794 193	2 881 938	941 446	675 870	1 617 316	119 501	21 744	1 809	143 054	1 760 370	1 121 568
Dąbrowski	353 909	432 605	783 699	260 470	131 443	391 913	41 430	6 998	777	49 205	441 118	342 581
Krakowski	86 675	158 346	245 007	132 495	395	132 890	19 871	3 215	256	23 342	156 232	88 775
Ogółem:	1 535 366	2 385 144	3 910 644	1 334 411	807 708	2 142 119	180 802	31 957	2 842	215 601	2 357 720	1 552 924
W ę g i e l b r u n a t n y												
Zawiercki	666	484	1 094	437	—	437	30	—	2	32	469	625
Wschodnio-małop.	1 168	89	1 267	122	—	122	10	—	—	10	132	1 135
Poznańsko-pomorski	233	—	233	—	—	—	—	—	—	—	—	233
Ogółem:	2 067	573	2 594	559	—	559	40	—	2	42	601	1 993
K o k s												
Śląski	282 610	115 815	398 415	80 309	33 719	114 028	30	—	—	30	114 058	284 357
B r y k i e t y												
Śląski	2 851	14 727	17 218	14 689	449	15 138	22	—	1	23	15 161	2 057

Przeciętne zarobki w gotówce dorosłego mężczyzny na dniówkę odrobioną nie uległy poważnym zmianom i wynosiły w lipcu: w rej. śląskim zł 8'35, w rej. dąbrowskim zł 6'68 i w rej. krakowskim zł 6'22.

W następstwie większej liczby dniówek odrobionych, przypadającej na przeciętnie zatrudnionego robotnika, wzrósł przeciętny miesięczny całkowity dochód dorosłego mężczyzny i wynosił w lipcu: w rej. śląskim zł 191'67 wobec zł 168'93 w czerwcu, w rej. dąbrowskim zł 145'59 wobec zł 126'24 i w rej. krakowskim zł 129'72 wobec zł 104'35. Podobnie kształtował się przeciętny dochód dorosłego mężczyzny w gotówce i wynosił: w rej. śląskim w lipcu zł 174'14 wobec zł 155'17 w czerwcu, w rej. dąbrowskim zł 129'66 wobec zł 112'23 i w rej. krakowskim zł 114'69 wobec zł 94'29.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, składającej się z 4 osób, chociaż niejednolicie dla poszczególnych rejonów obliczany, wynosił: w rej. śląskim zł 139'97 w lipcu wobec zł 140'14 w czerwcu, w rej. dąbrowskim natomiast pozostał bez zmiany w wysokości zł 99'30.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PORT RZECZNY W PŁOCKU DLA ŁODZI.—Zagadnienie taniego transportu posiada dla włókiennictwa bardzo doniosłe znaczenie — zarówno w odniesieniu do przywozu zagranicznych surowców, jak i do wywozu gotowych wyrobów. Obniżenie kosztów transportu, pociągające za sobą korzystną redukcję kosztów wytwórczości lub cen, będzie mogło już w najbliższej przyszłości na odcinku włókienniczym zrealizować się w związku ze stworzeniem w Płocku portu rzeczny dla Łodzi.

Budowa portu tego rozpoczęta została przed kilkunastu laty, ale dopiero ostatnio, dzięki wydatnej pomocy finansowej Funduszu Pracy, roboty budowlane posunęły się tak poważnie naprzód, że jeszcze w okresie miesięcy jesiennych projektowane jest oddanie portu rzeczny w Płocku do częściowej eksploatacji. Port płocki zajmuje na lewym brzegu Wisły 435 ha, z czego na powierzchni wodnej przypada ok. 12 ha, reszta zaś — na place i ulice nadbrzeżne. Port posiadać będzie 5 ba-

senów. Ogólna długość nadbrzeża ustalona została na 2 100 m, w czym 900 m nadbrzeża będzie miało połączenia kolejowe. Zdolność przeładunkowa portu obliczona została na 350 tys. t rocznie. Dotychczasowa budowa portu pociągnęła za sobą wydatki od chwili podjęcia prac do dn. 1/IV 1933 r. w wysokości ok. Z 3½ miljn., preliminowanych z kredytów zwyczajnych i inwestycyjnych. Od 1933/34 r. do 1935/36 r. roboty finansował Fundusz Pracy, zasilając je kredytami w wysokości Z 640 tys. Dzięki intensywnemu tempu robót inwestycyjnych w ciągu najbliższych miesięcy wykończony zostanie basen Nr. 1, część basenu Nr. 2 oraz część budowanej własnej stoczni handlowej na długości 230 m.

Oddanie nowego portu rzecznego do eksploatacji posiadać będzie niezwykle dodatnie znaczenie gospodarcze zarówno dla Łodzi, jak i dla Płocka. Przemysł włókienniczy będzie w możności transportować surowce i towary, importowane przez port gdyński, tanim frachtem łamanym ładowo-rzeczny—do Płocka Wisłą, a stamtąd do Łodzi koleją. Poza to transport towarów masowych od Łodzi w kierunku portu gdyńskiego zostanie również wydatnie ułatwiony przy jednoczesnej wydatnej redukcji kosztów tego transportu.

Trudno już dziś przewidzieć rozmiary powyższej redukcji ze względu na to, że całokształt zagadnień, związanych ze specjalnymi taryfami na tym odcinku, jest obecnie przedmiotem opracowań. W każdym bądź razie w zakresie transportu surowców włókienniczych spodziewana redukcja opłat transportowych będzie dość wydatna, co przyczynić się winno do zmniejszenia kosztów produkcji.

Nadmienić należy, że stworzenie w Płocku portu rzecznego dla Łodzi ułatwione zostało bardzo poważnie przez wybudowanie linii kolejowej Płock—Radziwie—Kutno—Łódź, a w szczególności przez przeniesienie z dn. 1/IV 1935 r. pobieranego przez magistrat m. Łodzi podatku od ładunków, przywożonych koleją. W szczególności w odniesieniu do obrotów Łodzi z portem płockim podatek od ładunków, przywożonych kolejami, stwarzał przewagę transportu kołowo-konnego, uniemożliwiając zacieśnienie współpracy pomiędzy przemysłem włókienniczym i portem płockim.

O ile oddanie nowego portu rzecznego do eksploatacji przyniesie Łodzi konkretne osiągnięcia w postaci redukcji kosztów wytwórczości, o tyle dla samego Płocka inwestycja ta posiadać będzie nie mniej doniosłe znaczenie. Cały szereg ośrodków, znajdujących się na trasie kolejowej między Płockiem a Łodzią, w pierwszym zaś rzędzie Kutno, Łęczyca i Zgierz, będzie mógł bardziej aktywnie aniżeli dotąd brać czynny udział we wzajemnym obrocie gospodarczym. Poza to linia kolejowa Kutno—Radziwie, dotychczas reprezentująca transporty o charakterze ściśle lokalnym, w razie ewentualnego dalszego jej rozbudowania, które okaże się gospodarczą koniecznością, stanie się również ważkim czynnikiem, wciągającym do obrotu gospodarczego cały szereg miejscowości, położonych na tym szlaku. W ten sposób zaspakajane będą równomiernie potrzeby miejscowego rolnictwa tego okręgu oraz wymogi transportowo-komunikacyjne przemysłu łódzkiego, przez oparcie transportu na frachcie łamanym z Łodzi do Płocka koleją, a z Płocka do Gdyni — Wisłą.

Wyrazem pozytywnych osiągnięć, jakie przynieść ma stworzenie i uruchomienie portu płockiego, jest m. in. poważne zainteresowanie tą inwestycją w najszerszych kołach przemysłu włókienniczego zarówno Łodzi, jak i większych i mniejszych ośrodków przemysłowych całego okręgu łódzkiego.

M. K.

PRZEMYSŁ LUDOWY WYSTAWY PRZEMYSŁU LUDOWEGO

W niezorganizowanym przemyśle ludowym targi i jarmarki są jedynym miejscem zbytu.

Przystępując do organizacji tej wytwórczości, instytucje popierania przemysłu ludowego rozpoczynają najczęściej od wystaw powiatowych czy nawet zakreślonych na mniejszą skalę, które są przeglądem wyrobów z danej okolicy. Taki pokaz daje możliwość zorientowania się, jaką gałąź wytwórczości można rozwijać i organizować, jak również możliwość wyboru pewnych typów produkcji. Często taka wystawa łączy się z konkursem i nagrodami w celu zachęcenia wieśniaków do utrzymania wyższego poziomu wytwórczości.

Następnym typem jest już wystawa propagandowa, pozwalająca publiczności zaznajomić się z produkcją ludową — czy to

w celu wyłącznie dydaktycznym, czy też handlowym. Stare jak świat, tradycyjne wyroby ludowe są bowiem zawsze nowością jako artykuły handlowe, potrzebującą specjalnego wprowadzenia na rynek i bez względu na nasilenie propagandy w tej dziedzinie zawsze pozostają masy publiczności, dla których wyroby ludowe są rewelacją. Dlatego też żadna bodaj gałąź przemysłu nie jest tak z wystawami złączona, jak przemysł ludowy.

Ze względu na splot różnorodnych zagadnień, o jakie zahacza ta wytwórczość, budzi ona zainteresowania artystyczne, etnograficzne i handlowe. Z tego powodu wystawy tego rodzaju bywają często stekiem nieporozumień, kiedy na wystawy unikatów zabytkowych zjeżdżają kupcy hurtownicy, dając zamówienia tam, gdzie niema mowy o większej produkcji. Zdarzają się i wypadki odwrotne, kiedy pod mianem sztuki i przemysłu ludowego występują artykuły wręcz fabryczne, lub wyprodukowane sposobem chałupniczym, a nic wspólnego niemające z tradycyjną wytwórczością wiejską.

W bieżącym sezonie letnim mieliśmy wiele wystaw przemysłu ludowego w różnych miastach Polski, świadczących o tem, że wyrobił się wreszcie typ pokazów pożytecznych i właściwych. Po udziale przemysłu ludowego w Targach Poznańskich nastąpiła wystawa przemysłu artystycznego w Zakopanem, niezależnie od jarmarku; Targi Wołyńskie wystąpiły z pawilonem przemysłu ludowego; w Zaleszczykach otwarto także wystawę tego rodzaju w ramach „Święta Winobrania”; na Targach Wschodnich we Lwowie sprzedawały niektóre instytucje popierania przemysłu ludowego; to samo odbywa się zazwyczaj na Targach Futrzarskich w Wilnie.

Jak widzimy, bazy i towarzystwa przemysłu ludowego działają, i propaganda ich, jakkolwiek prowadzona w koniecznych ramach oszczędnościowych, staje się tem cenniejszą, że tradycyjnie już się ustalającą.

Tegoroczne wystawy przemysłu ludowego były albo udziałem w targach ogólnych (Poznańskich, Wschodnich, Wołyńskich, czy Północnych), albo też ozdobą imprez turystycznych, jak święta specjalne (Zakopane, Zaleszczyki, lub jak w rokueszłym Huculszczyzny). Targi Poznańskie, dzięki szczególnym staraniom swojej Rady Interesantów, miały pawilon przemysłu ludowego, reprezentujący wszystkie żywotne bazy i towarzystwa popierania przemysłu ludowego. Na innych targach występowały najczęściej tylko bazy z tegoż terenu lub związane z rejonem wspólną organizacją.

Niemniej jednak dziś jest już nie do pomyślenia, aby targi zwłaszcza regionalne, obyły się bez reprezentacji własnej przemysłu ludowego, która jest ich najcharakterystyczniejszą atrakcją i dekoracją. Utało się już wreszcie, że przegląd produkcji regionalnej bez przemysłu ludowego jest niekompletny i bezbarwny.

To samo się odnosi i do imprez turystycznych, jakkolwiek tradycja urządzania wystaw przemysłu ludowego, połączonych z nimi, dopiero się kształtuje. Niewątpliwie, bardziej pasjonującą turystów atrakcją są widowiska regionalne jak wesele huculskie, kurpiowskie czy łowickie, teatr, tańce i śpiewy w strojach ludowych, dożynki, wyścigi, zawody tradycyjne i t. p. Być może, wprawnemu oku atrakcje takie dają nawet głębiej sięgający w rzeczywistość wiejską przegląd jej samowystarczalności — zwłaszcza w dziedzinie stroju, jeśli weźmiemy dla przykładu taki 2½-tysięczny pochód, jaki odbył się w Zaleszczykach w trakcie Święta Winobrania.

Wystawa przemysłu ludowego pokazuje tylko wytwórczość mniej lub więcej zorganizowaną, ale zato daje możliwość zbytu i trwalszą propagandę tych wyrobów przez możliwość ich zastosowania w mieście. Jeśli chodzi o targi i wystawy regionalne przemysłu ludowego, to prócz propagandy połączone są one z pewnymi obrotami.

Trzeba zaznaczyć, że zdobnicze wyroby ludowe rzadko znajdują amatorów na miejscu; aby je rozpowszechnić, trzeba lat propagandy, tak jak w Wilnie, gdzie tkaniny lniane są już masowo stosowane przez Wilnian. Niektóre młode patronaty i towarzystwa popierania przemysłu ludowego żyją poprostu z wystaw, gdyż najbliżsi rodacy wyrobów własnego rejonu nie uznają, lub w najlepszym razie zakupują je wprost od producenta.

Z drugiej strony przyjeźdźni znajdują na miejscu wyroby często dla siebie rewelacyjne i nieznanne w największym wyborze i po cenie o wiele niższej niż w innych miastach, o ile się w nich znajdują w handlu, co rzadko się zdarza.

Trzeba przyznać, że przemysł ludowy nie robi ani na targach ani na wystawach wielkich transakcyj hurtowych. Hurt rzadko się godzi z pojęciem sztuki ludowej, a standaryzacja jest wykluczona. Handel ten odpowiada raczej księgarskiemu, czy antykwarskiemu, który sprzedaje to, czem rozporządza, unikając zamówień, w przemyśle zdobniczym bardzo trudnych, jakkolwiek wykonalnych. Hurt dotąd został osiągnięty tylko w płótnach i innych przedmiotach o charakterze wyłącznie użytkowym. Sprzedaż wyrobów przemysłu ludowego na targach i wystawach jest detaliczna, jakkolwiek nieraz bardzo nawet ożywiona. Wymaga tedy nie kolekcji próbek, ale towaru na miejscu w dość znacznym wyborze. Jeśli zaś chodzi o wystawy, połączone z okazijną turystyką, to sprzedaje się prawie wyłącznie drobiazgi, których często nie można nastarczyć.

Rola wystaw i targów dla prowincjonalnych towarzystw i bazarów ma tem większą wartość, że do tej pory nie mają one właściwego zbytu w stolicy. Wystawy nie spełniają więc jedynie swojej istotnej roli propagandowej, ale w pewnej mierze zastępują brak sklepów na większych rynkach. Niestety bowiem, wbrew oczywistej konieczności, towarzystwa i bazyry przemysłu ludowego, nawet stojące na tej samej platformie ideowej, nie mają wspólnej handlowej reprezentacji — sklepu i składu. Na prowincji produkuje się i skupuje coraz więcej przedmiotów,

w miastach wzrasta naskutek wieloletniej propagandy zainteresowanie dla przemysłu ludowego. Jednakże, jak zwykle u nas w pracy społecznej, niekierującej się wyłącznie logiką interesu, tylko splotem indywidualnych racji, ambicji i poglądów, nie dojrzała jeszcze potrzeba połączenia wysiłków w wielkim reprezentacyjnym sklepie. Stała wystawa w takim sklepie powinna by uzupełniać zadania i pracę pożytecznych wystaw i targów regionalnych, dając przegląd wytwórczości ludowej z całej Polski.

Pewna decentralizacja dobrze oddziaływała na niektóre towarzystwa i bazyry, ucząc je iść o własnych siłach, wyrabiać specjalistów-organizatorów, zdobywać własnym staraniem fundusze i środki organizacyjne. Wydaje się, że potrzeba swobodnego handlowego związku tych towarzystw i bazarów będzie odczuwana coraz żywiej — pod warunkiem niekrępowania ich regionalnych ambicji i samodzielności.

Jak widać z przeglądu letnich wystaw, sklep reprezentacyjny potrzebny jest już płótnom z 5 województw północno-wschodnich, tkaninom dekoracyjnym wileńskim, nowogródzkim, poleskim, huculskim, podolskim, łowickim, kurpiowskim, ceramice poleskiej, wołyńskiej, podolskiej, huculskiej, haftom i koronkom z różnych okolic. Wystawy regionalne uczą nas tego, że jest jeszcze całe bogactwo przemysłu ludowego, które sklepy stołeczne reprezentują w bardzo skromnym stopniu, a w niektórych wypadkach nie reprezentują wcale.

Nie można powiedzieć, aby praca scalania poszczególnych wysiłków w przemyśle ludowym nie istniała. Ostatnio Centrala Bazarów Przemysłu Ludowego połączyła już 5 kresowych bazarów, a Warszawskie Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego złożyło się definitywnie z Towarzystwem Przyjaciół Rękodzieła Artystycznego Wsi. Pozostaje w perspektywie przyszłości utworzenie wspólnej reprezentacji handlowej, ale do tego żywe ambitne i indywidualne organizmy powinny dojrzeć, aby zrozumieć potrzebę wzajemnych ustępstw.

J. Oryźyna

ROLNICTWO

ZBYT I KONSUMPCJA WARZYW. — Podstawą pożywienia ludności wiejskiej są obecnie głównie ziemniaki i przetwory zbożowe. Pożywienie tego rodzaju wpływa ujemnie na stan fizyczny młodego pokolenia (na co została już zwrócona uwaga przez władze wojskowe przy poborze rekruta) i jest jedną z przyczyn obniżania się ogólnej zdrowotności ludności kraju.

Zwiększenie spożycia warzyw przez ludność wiejską napotyka na trudności — powodu niskiej stopy życiowej tej części ludności. Zwiększenie dochodów rolników, automatycznie pociągające za sobą podwyższenie ich stopy życiowej, wpływa skolei na zmniejszenie się spożycia ziemniaków i zboża na korzyść innych artykułów spożywczych, np. mięsa i warzyw.

Zmiany w spożyciu — zależne od skali zamożności — najlepiej zilustruje przykładowo poniższe zestawienie, w którym podane jest przeciętne roczne spożycie chleba i warzyw na jednostkę konsumpcyjną w rodzinach robotniczych w Polsce w latach 1927 ÷ 1928 i w rodzinach pracowników umysłowych w Warszawie w 1932 r. — oparte na budżetach domowych, obliczonych przez Gł. Urz. Stat. (w kg):

Grupa zamożności ¹⁾	Chleb	Warzywa
Rodziny robotnicze		
I — do $\bar{x}$ 599	117.2	32.9
II — $\bar{x}$ 600 ÷ 899	146.6	58.3
III — $\bar{x}$ 900 ÷ 1199	156.0	59.7
IV — ponad $\bar{x}$ 1 200	122.3	86.3
Rodziny pracowników umysłowych		
I — do $\bar{x}$ 1 799	94.9	47.5
II — $\bar{x}$ 1 800 ÷ 2 999	88.7	67.2
III — ponad $\bar{x}$ 3 000	82.2	77.4

Jak widać z powyższego zestawienia, wyższy poziom stopy życiowej pociąga za sobą zwiększenie spożycia warzyw,

a zmniejszenie spożycia chleba. Większe zróżniczkowanie spożycia i zastępowanie chleba przez mięso i warzywa jest objawem, towarzyszącym powszechnie wzrostowi zamożności. W miarę zwiększania się więc dobrobytu ludności wiejskiej — wzrasta spożycie warzyw.

Poza konsumpcją miejską, mającą bezpośredni wpływ na opłacalność produkcji warzyw, drugim niemniej ważnym czynnikiem, decydującym o podniesieniu się dochodów drobnych gospodarstw rolnych na odcinku warzywniczym, jest zagadnienie racjonalnego zorganizowania zbytu warzyw. Dotychczasowa organizacja zbytu warzyw jest oparta na długim łańcuchu pośredników, powodując znaczną rozpiętość cen; producent otrzymuje niewspółmiernie niską cenę w stosunku do ceny, płaconej przez konsumenta.

Obecnie obszar uprawy warzyw w okolicach podmiejskich jest znacznie większy aniżeli w miejscowościach, położonych w dalszej odległości od ośrodków konsumpcyjnych. Produkcja warzyw zwiększa się tam, gdzie ich zbył nie napotyka na trudności natury komunikacyjnej, a producent ma możność bezpośredniej styczności z konsumentem.

W celu zachęcenia rolników, a przede wszystkim właścicieli gospodarstw drobnych i karłowatych, do zwiększenia obszaru uprawy warzyw w miejscowościach, położonych w dalszej odległości od większych ośrodków konsumpcyjnych — należy zapewnić im zbył i odpowiednie ceny. Zniżka taryf kolejowych na przewóz warzyw, obecnie stosunkowo wysokich w zestawieniu z ich wartością, przyczyniłaby się również do zwiększenia obszarów uprawnych.

Opłacalność produkcji warzywniczej osiągnąć można w drodze należytej organizacji handlu warzywami (spółdzielni producentów), opartej na racjonalnie rozbudowanej sieci chłodniczej (chłodnie: eksportowe, konsumenne i producentne). Powstanie chłodni przyczyni się do wprowadzenia standaryzacji warzyw oraz ułatwi eksport, a jednocześnie zapewni zaopatrzenie

¹⁾ W/g rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumpcyjną.

nie własnymi warzywami krajowego rynku, eliminując zbędny import.

O ile chodzi o rejon podwarszawski, który jest największym skupieniem produkcji warzywniczej w kraju, to powstanie w centrum tego rejonu chłodni w Warszawie umożliwi zwiększenie wywozu warzyw do innych części kraju. Dotyczy to zwłaszcza Górnego Śląska, dokąd z okolic Warszawy wywozi się rocznie ok. 100 tys. q warzyw, a który pomimo to sprowadza duże transporty warzyw ze Śląska Opolskiego.

Po stworzeniu odpowiednich warunków dla zbytu warzyw i podniesienia opłacalności ich produkcji rolnicy mogliby przystąpić do powiększenia obszaru uprawy warzyw. To zwiększenie obszaru uprawy warzyw w gospodarstwach drobnych na własne potrzeby i jednocześnie na sprzedaż, podniesie znacznie ich wydajność oraz ułatwi wyżywienie się rolnikom na przedmówku, przyczyni się do wzrostu zatrudnienia i wpłynie korzystnie na zmniejszenie się bezrobocia na wsi. W wyniku zaś tego zostałyby częściowo wstrzymana emigracja ludności rolniczej do miast w poszukiwaniu zarobku, miałyby to bezpośredni wpływ na ogólne zmniejszenie bezrobocia w miastach.

O ile zaś chodzi o akcję propagandową spożycia warzyw wśród ludności wiejskiej, to dużą rolę powinny tu odegrać koła

gospodyń wiejskich. Akcja ta zorganizowana w drodze kursów i odczytów, mających na celu nauczanie kobiet wiejskich racjonalnej pielęgnacji, a jednocześnie konserwacji warzyw, powinna dać pozytywne rezultaty. Zainteresowanie się konserwacją warzyw i ich przerobem może zapewnić ludności wiejskiej dodatkowe źródło dochodu. Pożądane byłoby również wytworzenie nawyku spożywania warzyw wśród elementu miejskiego i wiejskiego, odbywającego służbę wojskową — przez zwiększenie spożycia jarzyn w wojsku. Trzecim wreszcie środkiem jest propaganda prasowa, która prowadzona umiejętnie w popularnej prasie rolniczej może odegrać poważną rolę w tem zagadnieniu.

Reasumując stwierdzić należy, iż zwiększenie spożycia warzyw wśród ludności wiejskiej przyczyni się do podniesienia jej zdrowotności; a jednocześnie zwiększenie popytu — przez zwiększenie konsumpcji miejskiej warzyw oraz stworzenie racjonalnej organizacji zbytu — zapewni drobnym rolnikom częściowe podniesienie się opłacalności produkcji rolniczej poprzez odcinek warzywniczy.

T. D.

PREMJOWANY WYWÓZ ZBÓŻ I PRODUKTÓW PRZEMIAŁU W OKRESIE EKSPORTOWYM 1934/35 — p. niżej.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

PREMJOWANY WYWÓZ ZBÓŻ I PRODUKTÓW PRZEMIAŁU W OKRESIE EKSPORTOWYM 1934/35¹⁾.

— Poziom cen na międzynarodowym rynku zbożowym nie ulegał na początku II półrocza roku eksp. 1934/35 (luty ÷ lipiec) większym wahaniom, jednak kształtował się niekorzystnie dla naszego eksportu. Stany Zjedn. w dalszym ciągu zmuszone były zakupywać znaczne ilości ziarna pastewnego, mimo wybitnego zmniejszenia pogłowia bydła i trzody. Stan ten dodatnio wpłynął na utrzymanie się cen na rynkach europejskich, natomiast obrót z Ameryką utrudniała niżka dolara. Na rynku europejskim przykra konkurencja dumpingowanej pszenicy francuskiej (cif Aarhus Hfl 2'85) zaczęła w omawianem półroczu nieco słabnąć. W kwietniu daje się zauważyć pewne ożywienie rynku zbożowego; konjunktura ta została wykorzystana przez polski aparat eksportowy, udało się nam bowiem umieścić kilkadziesiąt tysięcy tonn żyta na rynku amerykańskim po wyższej niż dotychczas cenie. Również w Danii, na wiadomości o mających być wprowadzonych ograniczeniach importowych, zaczęto zwiększać zakupy żyta. Wreszcie i wiadomości o złym w tym okresie stanie zasiewów w Ameryce spowodowały suszy nie pozostały bez wpływu na kształtowanie się ogólnej sytuacji rynkowej. W czerwcu nastąpiła ponowna niżka cen na rynkach zamorskich. Wpłynęły na tę niżkę w dużej mierze wiadomości o polepszeniu się stanu zasiewów w Ameryce, gdzie spadły obfite deszcze. Na rynkach europejskich ceny utrzymywały się nadal na dawnym poziomie. W lipcu — pod wpływem pierwszych wiadomości o nowych zbiorach — rozpoczął się w Europie ruch niżkowy cen, głównie żyta. Ograniczenia na ważnych dla nas rynkach zbytu (Holandia, Belgia) stawiają nasz eksport w kampanii 1935/36 w ciężkim położeniu. Natomiast korzystny może być dla nas fakt mniejszego urodzaju zbóż w państwach bałtyckich, a zatem większe możliwości wywozu żyta do Danii, państw skandynawskich i Finlandji, która już zdradza pewne zainteresowanie polskiem żytem. Ciekawym zjawiskiem tego okresu było pojawienie się w Europie ofert na polskie żyto, reimportowane z Ameryki.

Omawiamie wywozu²⁾ poszczególnych zbóż w okresie 1934/35 rozpoczynamy od żyta, którego zbytu napotykał na znaczne trudności, przedewszystkiem w związku z konkurencją państw bałtyckich, które, mając rekordowy w 1934 r. urodzaj, forsowały wywóz żyta do państw skandynawskich i Finlandji. Ratunkiem dla nas była Ameryka Północna i Niemcy, które w 1934 r. miały niedobór zbóż pastewnych.

Kierunkowo wywóz żyta przedstawiał się następująco:

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	5 064 729		4 638 231	
w tem:				
Austria	261 107	5·2	—	—
Belgia	444 392	8·8	673 292	14·5

Dania	421 117	28·3	686 379	14·8
Finlandja	500	—	171 254	3·7
Kanada	1 031 787	20·4	297 114	6·4
Norwegia	218 336	4·3	261 162	5·6
Niemcy	1 362 214	6·9	171 416	3·7
Stany Zjedn. i inne kraje	1 041 757	20·6	1 462 281	31·5

Powyższe liczby dobitnie wskazują na to, jak dalece restrykcje przywózowe szkodliwie wpłynęły na wywóz żyta polskiego do Belgii, Holandji i Danii, oraz jak konkurencja bałtycka zahamowała nasz eksport do Finlandji.

Ceny krajowe w II półroczu 1934/35 r. (I/II ÷ 31/VII) utrzymywały się na poziomie $\text{zł } 13\ 00 \div 15\ 00$, jedynie w lipcu spadły do $\text{zł } 10\ 50$. Ceny, uzyskiwane przez żyto polskie zagranicą, wahały się ok. sh 60 ÷ 83 za tonnę.

Spowodu niskich cen na rynkach światowych i stosunkowo wysokich na krajowych — wywóz pszenicy, mimo premii, na początku okresu niemal wcale nie istniał. Wyczerpywanie się stoczków zeszlaczonych i wiadomości o złym stanie zasiewów amerykańskich oraz niżka cen na rynku krajowym umożliwiły wywiezienie z końcem okresu większych ilości pszenicy.

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	436 743		279 505	
w tem:				
Anglja	310 829	71·1	208 007	74·4
Dania	108 321	24·8	1 200	0·4
Finlandja	1 100	0·3	—	—
Szczecin (wolna strefa) i inne	16 493	3·8	54 462	19·5

Zaznaczyć należy, że 83% tego wywozu dokonano w czerwcu i lipcu. Ceny krajowe w II półroczu wahały się ok. $\text{zł } 16\ 00 \div 18\ 50$.

Kraje europejskie umieszczały swe niewielkie nadwyżki jęczmienia przeważnie drogą kompensat lub umów clearingowych. Mimo szybkiego zlikwidowania tych nadwyżek, ceny na rynkach odbiorczych nie zwykowały, gdyż zjawiał się na rynku jęczmienia kanadyjski i perski, potem — sowiecki. Transakcje zawierane były naogół z dostawą natychmiastową, z pominięciem dostaw terminowych wobec niepewnej sytuacji walutowej w większości krajów importerskich.

Wywóz jęczmienia przedstawiał się następująco:

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz	3 228 106		1 558 079	
w tem:				
Anglja	460 109	14·3	182 244	11·7
Belgia	1 745 696	54·1	1 043 908	67·1
Dania	424 409	13·1	183 389	12·1
Holandja	101 573	3·1	55 457	3·6
Włochy	14 309	0·4	2 599	—
Kanada	193 035	6·0	—	—
Stany Zjedn. i inne kraje	199 679	6·2	—	—

¹⁾ Dane za I półrocze eksportowe 1934/35 r. podane były w zesz. 7/1935, str. 237.

²⁾ Według danych Min. Przemysłu i Handlu.

Najpoważniejszymi odbiorcami naszego jęczmienia pozostawały nadal: Anglja, Belgja i Danja, pozatem przejściowymi odbiorcami były: Kanada i Stany Zjedn.

Notowania krajowych giełd na jęczmień wykazują systematyczny spadek cen, począwszy od jesieni 1934 r. Podczas gdy we wrześniu 1934 r. wynosiły one zł 20 00 ÷ 22 00, to w lutym r. b. — zł 19 50, w marcu — zł 19 00, w kwietniu — zł 18 00, w maju — zł 17 50, a w czerwcu już tylko zł 17 00. Ceny, uzyskiwane zagranicą, również miały wielką rozpiętość: od zł 20 00 w początku okresu do zł 10 50 przy końcu.

Obroty o w s e m na rynku zbożowym były minimalne. Polska wywoziła następujące ilości owsa:

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz . . .	410 211		117 058	
w tem:				
Anglja	27 956	6'8	—	—
Belgja	110 388	26'9	25 745	22'0
Danja	182 445	44'5	36 662	31'3
Niemcy	50 772	12'4	—	—
Stany Zjedn. . . .	17 750	4'3	—	—
Finlandja	—	—	20 839	17'8
Holandja	5 800	1'4	10 470	8'9

Oprócz stałych odbiorców polskiego zboża: Belgji i Danji, nabywały nasz owies: Anglja, Niemcy i Ameryka Półn. Ceny krajowe utrzymywały się na ustabilizowanym poziomie zł 15 00 ÷ 17 00. Ceny, uzyskiwane na rynkach zagranicznych, oscylowały w granicach Hfl 2'70 ÷ 4'75 cif porty odbiorcze.

Wywóz mąki i w okresie sprawozdawczym kształtował się następująco:

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz . . .	937 116		1 022 165	
w tem:				
Anglja	196 907	21'0	199 682	19'5
Austrja	32 534	3'5	—	—
Finlandja	131 811	14'1	86 005	8'4
Norwegja	357 048	38'1	267 934	26'2
Stany Zjedn. . . .	39 255	4'2	—	—
Palestyna	—	—	—	—
i inne kraje	15 210	1'6	10 380	1'0

Głównymi odbiorcami mąki pozostały nadal: Anglja, Norwegja i Finlandja. Przypuszczać należy, że i w przyszłości możemy liczyć na wywóz mąki pastewnej na te rynki: do Anglji — ze względu na ogromny rozwój hodowli w tym kraju, do Norwegji i Finlandji — wobec dużego zapotrzebowania tych rynków. Pewne trudności napotyka wywóz do Finlandji ze względu na przepisy celne tego kraju, dotyczące norm zawartości popiołu (od 3'2% i krocymalu (40 i 45%) w importowanej mące. Przepisy te różnią się znacznie od przepisów polskich, powodując pewne trudności eksportowe. Zliberalizowanie przepisów polskich przez podwyższenie norm zawartości popiołu w mące ostatniej z 3'3% do 3'6% ułatwiłoby eksport mąki pastewnej do Finlandji, gdzie możliwości eksportowe są w tej chwili bardzo duże. 80% wywiezionej mąki stanowiła mąka poślednia, 20% zaś — mąka pełna.

Wywóz s t o d u wskutek zapotrzebowania rynku amerykańskiego rozwijał się w ubiegłym okresie — jak to wykazują poniższe liczby — doskonale, i należy przypuszczać, że również i w roku nadchodzącym wywóz s t o d u będzie w dalszym ciągu wzrastał:

	1934/1935		1933/1934	
	q	%	q	%
Ogólny wywóz . . .	143 934		11 911	
w tem:				
Stany Zjedn. . . .	142 147	98'7	9 061	76'1
Argentyna	147	—	—	—
Brazylja	1 190	—	—	—
Niemcy	—	—	—	—
i inne kraje	450	—	—	—

Poza wymienionymi artykułami wywieziono jeszcze 135 q płatków i kaszy owsianej.

Firmy gdańskie, mające siedziby na terenie Wolnego Miasta, partycypowały w 18'5% ogólnego wywozu wszystkich artykułów roślinnych, co ze względu na charakter spedytorski tych firm stawia je w rzędzie uprzywilejowanych.

Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe dokonały wywozu 99'5% żyta, 87% pszenicy oraz 80% owsa. W wywozie pozostałych artykułów udział Zakładów był daleko mniejszy. Zgórá 90% ogólnego wywozu dokonano przez Gdańsk. Rok sprawo-

zdawczy był rekordowy dla wszystkich artykułów roślinnych z wyjątkiem mąki, której wywóz w stosunku do roku poprzedniego nieznacznie się zmniejszył.

Stawki zwrotu cła pozostawały przez cały okres niezmienione, wprowadzono jedynie trzecią kategorię mąki, korzystającej ze zwrotu cła w wysokości zł 6 od 100 kg; mąka ta może zawierać popiołu (po spaleniu) ponad 2'5% do 3'3%.

Ogółem zwrot cła za wszystkie artykuły roślinne, wywiezione zagranicę w 1934/35 r., wyniósł zł 63 087 246, gdy w okresie 1933/34 r. tylko zł 48 160 791.

Wł. Łochocki

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 15 ÷ 28/IX r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	15 ÷ 21/IX		22 ÷ 28/IX		Wzrost (+) lub znížka (—) %
	Pszenica				
Warszawa	19 00	18 87½	—	0'7	
Poznań	17 63	17 50½	—	0'8	
Lwów	15 87½	15 87½	—	—	
Średnia	17 50	17 42		0'5	
	Żyto				
Warszawa	13 35	13 10	—	1'9	
Poznań	12 75½	12 81½	+	0'4	
Lwów	12 16	12 00	—	1'4	
Średnia	12 75	12 64	—	0'9	
	Owies				
Warszawa	15 31½	14 88	—	2'9	
Poznań	14 50	14 75	+	1'7	
Lwów	14 25	13 37½	—	6'2	
Średnia	14 69	14 33	—	2'5	
	Jęczmień browarowy				
Warszawa	17 00	17 00	—	—	
Poznań	15 75	15 75	—	—	
Lwów	—	—	—	—	
Średnia	16 37½	16 37½	—	—	
	Jęczmień zwykły				
Warszawa	14 75½	14 88	+	0'8	
Poznań	13 75½	13 88	+	0'9	
Lwów	—	—	—	—	
Średnia	14 25	14 38	+	0'9	

— Okres sprawozdawczy (od 23 do 28 września) na rynku zbóż i przetworów zaznaczył się lekkim osłabieniem kursów; nie jest to jednak, należy przypuszczać, załamanie się dotąd zwykłej tendencji — lecz jedynie wynik pewnego odprężenia na giełdach światowych w związku z zatargiem abisyńsko-włoskim; ta postawa giełd zagranicznych wpłynęła, oczywiście, również i na giełdy krajowe, dając w efekcie niższe ceny szeregu zbóż i przetworów. Podaż zbóż uległa pewnemu skurczeniu, podobnie zresztą jak obroty. Okres sprawozdawczy na giełdzie warszawskiej został zamknięty następującymi saldami (w zł na 100 kg; ze znakiem plus — zwykła, ze znakiem minus — spadek notowań): pszenica jednolita 742 g/l i zbierana 731 g/l — 0'25, żyto I i II stand. — 1'25, owies I i II stand. — 1'25, — III stand. — 1 00, mąka żytnia I gat. + 0'50, — razowa — 0'50 i otręby żytnie z przemiału standartowego — 0'25; na giełdzie poznańskiej natomiast salda kształtowały się następująco (analogicznie): pszenica — 0'25, żyto — 0'50, wszystkie gatunki mąki pszennej (za wyjątkiem gat. II B 20 ÷ 55%, który zwykował o zł 0'25) — 0'25, wszystkie gatunki mąki żytniej — 0'50, otręby pszenne średnie i grube — 0'25 oraz otręby żytnie — 0'50.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 16 597 t, w tem 6 365 t żyta (dla okresu poprzedzającego odpowiednie liczby wynosiły: 19 472 i 8 024).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l bez obrotów. — jednolita 742 g/l 18 75 ÷ 19 25 (19 00 ÷ 19 50), — zbierana 731 g/l 18 25 ÷ 18 75 (18 50 ÷ 19 00), żyto nowe I standart 12 25 ÷

12 75 (13'50 ÷ 14 00), — II standart 12'00 ÷ 12'25 (13'25 ÷ 13 50), jęczmień browarowy 689 g/l 16'50 ÷ 17'50, — o wadze 678/673 g/l 15 00 ÷ 15'50, — o wadze 649 g/l 14'75 ÷ 15 00, — o wadze 620'5 g/l 14'25 ÷ 14'50, owies I standart 15'00 ÷ 15'25 (16'25 ÷ 16 50), — II standart 14'50 ÷ 15 00 (15 75 ÷ 16 00), — III standart 14'25 ÷ 14'50 (15 25 ÷ 15 50), mąka pszenna I gat. A 20% 33 00 ÷ 35'00, I gat. B 0 ÷ 45% 31'00 ÷ 33'00, — I gat. C 0 ÷ 55% 29 00 ÷ 31 00, — I gat. D 0 ÷ 60% 27'00 ÷ 29'00, — I gat. E 0 ÷ 65% 25 00 ÷ 27 00, — II gat. B 20 ÷ 65% 24 00 ÷ 26 00, — II gat. D 45 ÷ 55% 23'00 ÷ 24'00, — II gat. F 55 ÷ 65% 22'00 ÷ 23'00, — II gat. G 60 ÷ 65% 21'00 ÷ 22 00, — III gat. A 65 ÷ 70% 16'00 ÷ 17'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 21'50 ÷ 22 50 (21 00 ÷ 22'00), — I gat. G ÷ 65% 20 50 ÷ 21'50 (20 00 ÷ 21'00), — II gat. 16 00 ÷ 17 00, — razowa 16'00 ÷ 17'00 (16'50 ÷ 17'50), — „poślednia” 11'00 ÷ 11 50, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 9'75 ÷ 10'25, — średnie z przemiału standartowego 9'25 ÷ 9'75, — mialkie z przemiału standartowego 9'25 ÷ 9'75, otręby żytnie z przemiału standartowego 7'75 ÷ 8'25 (8'00 ÷ 8'50).

Poznań — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 17'25 ÷ 17'50 (17'50 ÷ 17'75), żyto nowe suche 12'25 ÷ 12'75 (12'75 ÷ 13'00), jęczmień 700/725 g/l 14'25 ÷ 14'75, — 670/680 g/l 13'75 ÷ 14'00, — browarowy 15'25 ÷ 16 25, owies nowy 14'50 ÷ 15 00, mąka wraz z workiem: pszenna I gat. A 20% 30'75 ÷ 33 25 (31'00 ÷ 33'50), — I gat. B 45% 30'25 ÷ 30'75 (30'50 ÷ 31'00), — I gat. C 55% 29'25 ÷ 29'75 (29'50 ÷ 30'00), — I gat. D 60% 28'25 ÷ 28'75 (28'50 ÷ 29'00), — I gat. E 65% 27'25 ÷ 27'75 (27'50 ÷ 28 00), — II gat. B 20 ÷ 55% 26'75 ÷ 27 25 (26'50 ÷ 27 00), — II gat. B 20 ÷ 65% 26'25 ÷ 26 75 (26 50 ÷ 27 00), — II gat. D 45 ÷ 65% 24 00 ÷ 24 50 (24'25 ÷ 24 75), — II gat. F 55 ÷ 65% 22'50 ÷ 23 00 (22 75 ÷ 23'25), — III gat. A 65 ÷ 70% 21'50 ÷ 22 00 (21'75 ÷ 22 25), — III gat. B 70 ÷ 75% 19 50 ÷ 20 00 (19 75 ÷ 20'25), mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 19'00 ÷ 20'00 (19'50 ÷ 20'50), — I gat. 0 ÷ 65% 18'00 ÷ 19 00 (18 00 ÷ 19'50), — II gat. 55 ÷ 70% 15 75 ÷ 16 75 (16 25 ÷ 17'25), — „poślednia” ponad 70% 13'75 ÷ 14'75 (14'25 ÷ 15'25), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 9 ÷ 9 50 (9 25 ÷ 9'75), — grube z przemiału standartowego 9 50 ÷ 10 00 (9 75 ÷ 10'25), otręby żytnie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9 50 (9 50 ÷ 10 00), otręby jęczmienne 9'50 ÷ 10 75.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 23 do 28 września 1935 r.

Częściowa poprawa sytuacji na rynku akcyjnym, jaka nastąpiła w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy—doznała obecnie rozszerzenia na wszystkie notowane akcje. Akcje Banku Polskiego, początkowo wznijające, potem osłabły, zamykając okres na zero, podobnie zresztą jak i akcje Norblina, utrzymujące się od dłuższego czasu na ustabilizowanym poziomie. Akcje Lilpopa, którymi dość dużo obracano, zyskały zł 0'25. Akcje Ostrowca i Starachowic—w rezultacie mocnej tendencji—wzrosły w ciągu całego okresu i wykazały zyski: pierwsze — zł 0'75, drugie — zł 1'50. Obroty w okresie sprawozdawczym pozostawały ograniczone.

Na giełdzie poznańskiej interesowano się tylko akcjami Banku Polskiego, którymi obracano po kursie lekko obniżonym (o ok. zł 0'50).

GIĘŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	92 25	91'75	92'25
Lilpop	zł 25	8 75	8'50	8'75
Norblin	zł 100	.	.	33'00
Ostrowca	zł 50	15'75	15'00	15'75
Starachowice	zł 100	31'75	31 00	31'75
Haberbusch	zł 100	32'00	32 00	32'00

w zł za akcję

GIĘŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIĘŁDA LWOWSKA

Akcjami w okresie sprawozdawczym nie obracano.

GIĘŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach—ostatnie notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 92'50 — 92 00 (93 00 — 92 50).

CŁA ORAZ REGLAMENTACJA

WYJAŚNIENIA TARYFOWE.—Ministerstwo Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia do poszczególnych pozycji taryfy celnej:

Do poz. 1 167 p. 4.—Okulary w oprawach z metali nieszlachetnych, z rogu, celuloidu lub innych mas plastycznych, ze wstawionymi szklami nieoptycznymi: ze szkła, celuloidu, acetocelulozy i t. p. — podlegają oczeniu według poz. 1 167 p. 4 tar. celnej narówni z oprawami do okularów.

Ochroniacze do oczu, używane zazwyczaj przy pracy przez pracowników zawodowych lub sportowców celem ochrony oczu od pyłu, od odprysków szkła, metali, naporu powietrza i t. p., wykonane z metali nieszlachetnych, z celuloidu lub innych mas plastycznych, ze skóry, tkanin i t. p. materiałów polspolitych, ze wstawionymi szklami nieoptycznymi: ze szkła, z celuloidu lub innych mas plastycznych, siatki, blachy dziurkowanej i t. p.—podlegają oczeniu, jako w taryfie celnej niewymienione, według przeważającego w nich materiału.

Do poz. 67, 68, 236 i 237. — Mięszce jagodowe i owocowe, w tem i ananasowe, bez dodatku cukru, przywożone w opakowaniu niehermetycznym, podlegają oczeniu według poz. 67 punktu odpowiedniego taryfy celnej; także mięszce, przywożone w opakowaniu hermetycznym, podlegają oczeniu według

poz. 68 punktu odpowiedniego taryfy celnej. Mięszce jagodowe i owocowe, w tem i ananasowe, z dodatkiem cukru podlegają oczeniu, niezależnie od opakowania, według poz. 236 p. 2 taryfy celnej.

Ananasy w soku obrane, również krajane na krążki lub sześciąny, przywożone w opakowaniu niehermetycznym, podlegają oczeniu według poz. 67 p. 1 taryfy celnej; ananasy w soku, nawet bez dodatku cukru, obrane, również krajane na krążki lub sześciąny, przywożone w opakowaniu hermetycznym, podlegają oczeniu według poz. 237 taryfy celnej.

Do poz. 476.—Róg zmielony, tak zwana mączka rogowa, bez domieszek, chociażby przeznaczony do wyrobu guzików, podlega oczeniu według poz. 476 tar. celnej, narówni z mączką kostną.

PRZYWÓZ Z ZAGRANICY ZEGARÓW. — Okólnikiem z dn. 10/IX 1935 r. N. D. IV 2 556/2/35 Min. Skarbu wyjaśniło, że zegary ścienne, stołowe, kieszonkowe i t. p., objęte pozycją 1 173 p. 4 taryfy celnej, nie podlegają zakazowi przywozu, chociażby szafki tych zegarów podpadały pod pozycje taryfy celnej, obejmujące towary, zakazane do przywozu.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

INWESTYCJE Z FUNDUSZU PRACY W ŚWIETLE WYSTAWY DROGOWEJ. — Stoisko Funduszu Pracy na Wystawie Drogowej w Warszawie zobrazowało dokładnie i plastycznie działalność Funduszu w zakresie inwestycji drogowych.

W okresie od 1933 r. do 1935/36 r. wpłynęło do Funduszu od pracowników i warsztatów pracy zł 1637 milin., w tem w pierwszym roku zł 51'1 milin., w drugim roku zł 57'6 milin.

i w trzecim roku zł 55 milin. W tym okresie ze Skarbu Państwa w postaci dotacji Funduszu Inwestycyjnego i Pożyczki Inwestycyjnej wpłynęło ogółem zł 89'9 milin., w czem w pierwszym roku zł 19'2 milin., w drugim zł 30 milin., a w trzecim zł 40'7 milin. Z ubezpieczeń na wypadek bezrobocia wpłynęło w roku 1935/36 zł 34'7 milin. Z opłat od spożycia wpłynęło ogółem za 3 lata zł 28'3 milin., w tem w pierwszym roku zł 34'7 milin., w drugim

z 8·7 miljn. i w trzecim z 10·2 miljn. Z innych źródeł wpłynęło w tym czasie ogółem z 31·1 miljn.

Podział kredytów udzielonych w temże trzechleciu przedstawia się tak, że na drogi bite wydano z 63·8 miljn. w czym w 1935/36 r. z 29·8 miljn., na drogi wodne z 18·3 miljn., w czym w 1935/36 r. z 10·1 miljn., na budowę kolei z 9·5 miljn., z czego w 1935/36 r. z 1·4 miljn. Fundusz Pracy bardzo wydatnie pomógł w tym okresie przy budowie nawierzchni ulic. Ogółem wydał na to z 19·0 miljn., z czego w samym roku 1935/36 z 8·7 miljn. Na inne roboty publiczne i wydatki Funduszu poszło w ciągu ostatnich 3 lat z 230·7 miljn.

Bardzo interesująco przedstawia się zestawienie kredytów, wydatkowanych przez Fundusz Pracy wyłącznie na drogi bite. Z ogólnej sumy z 63·8 miljn. na woj. kieleckie przypada najwięcej, bo z 12·3 miljn. Po niem następują kolejno województwa: łódzkie, które otrzymało z 10·8 miljn., oraz warszawskie, które otrzymało z 7·4 miljn. Najmniej otrzymały województwa: poleskie (z 600 tys.) i tarnopolskie (z 800 tys.).

W roku 1934/35 Fundusz Pracy udzielił na drogi bite państwowe w formie pożyczek z 12 081 tys. oraz w formie dotacji z 5 525 tys. W tymże roku na drogi bite samorządowe udzielono pożyczek na sumę z 2 528 tys. oraz dotacji z 2 662 tys.

W roku 1935/36 sumy te zostały znacznie podwyższone. I tak, na drogi państwowe udzielono pożyczek z 19 295 tys. (81%)

oraz dotacji z 4 498 tys. (19%), na drogi zaś samorządowe — pożyczek z 2 744 tys. i dotacji z 2 954 tys. (52%).

Działalność Funduszu Pracy bardzo wydatnie zaznaczyła się przy odbudowie mostów. W roku 1933/34 przy pomocy Funduszu odbudowano 154 mosty oraz zbudowano nowych 88 mostów. W roku 1934/35 odbudowano tylko 72 mosty i zbudowano 81 mostów.

W miastach: Lublinie, Częstochowie, Pabjanicach i Pińsku Fundusz Pracy bardzo wydatnie przyczynił się do budowy i odbudowy ulic. I tak, w roku 1933/34 odbudowano w wymienionych miastach 30 km ulic i zbudowano 74 km nowych. W roku 1934/35 odbudowano 15 km ulic i zbudowano 78 km nowych.

Pomoc Funduszu Pracy przy budowie dróg wodnych obrazują następujące liczby: w robotach portowych w roku 1933/34 wykonano 2 735 m³ oraz uregulowano 34·6 km rzek. W roku 1934/35 wymienione prace były o 151% powiększone.

Pomoc Funduszu Pracy przy budowie kolei przedstawiała się w 1933/34 r. w ten sposób, że zbudowano 150 km toru, w 1934/35 r. zaś tylko 120 km torów.

M. M.

PORT RZECZNY W PŁOCKU DLA ŁODZI — p. str. 1231.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

STAN POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ NA DZ. 1 PAŹDZIERNIKA 1935 R. — W okresie pierwszych 3 kwartałów r. b. stan polskiej floty handlowej wzrósł o 22 jednostki o pojemności powyżej 20 t rej. brut. każda. Wzrost tonnażu w tym okresie wyraził się liczbą 20 640 t rej. brut. i 11 931 t rej. net. W ogólnej liczbie 22 nowych jednostek znajduje się: 9 parowców o łącznej pojemności 3 282 brt i 1 152 nrt, 8 motorowców i żaglowców z pomocniczymi motorami — o pojemności (odpo-

wiednio) 16 527 i 9 788, 5 statków bez własnego napędu (kryp. lichtug) — o pojemności 689 i 591. W omawianym okresie przeniesiono pod obcą banderę (holenderską) — 4 statki rybackie żaglowo-motorowe o łącznej pojemności 446 i 315.

W okresie sprawozdawczym tonnaż floty handlowej zwiększył się ilościowo o ok. 20%, a pod względem pojemności o ok. 30% i na dz. 1/X 1935 r. obejmuje — jak podaje poniższe zestawienie — 101 statków o łącznej pojemności 86 292 brt i 48 955 nrt:

	Parowce			Żaglowce i lichtugi			Motorowce i żaglowce z pomoc. motorami			Ogółem		
	Jednostek	Tonnaż brutto	Tonnaż netto	Jednostek	Tonnaż brutto	Tonnaż netto	Jednostek	Tonnaż brutto	Tonnaż netto	Jednostek	Tonnaż brutto	Tonnaż netto
Stan na dz. 1/I 1935 r.	47	61 160	34 434	8	1 008	923	28	3 930	1 982	83	66 098	37 339
Przeniesiono zagranicę (w okresie 1/I ÷ 1/X 1935 r.)	—	—	—	—	—	—	4	446	315	4	446	315
Nabyto (w okresie 1/I ÷ 1/X 1935 r.)	9	3 282	1 552	5	689	591	8	16 669	9 788	22	20 640	11 931
Stan na dz. 1/X 1935 r.	56	64 442	35 986	13	1 697	1 514	32	20 153	11 455	101	86 292	48 955

Jeżeli chodzi o przeznaczenie statków — to przyrost tonnażu. obejmuje następujące pozycje: 1 statek pasażerski o pojemności 14 294 brt i 8 168 nrt, 5 statków towarowych o łącznej pojemności (odpowiednio) 4 484 i 2 538, 11 jednostek portowych, względnie dopuszczonych do ruchu po zatoce, o pojemności 3 333 i 1 129, w tej liczbie: 4 holowniki — o pojemności 225 i 139, 2 statki rybackie — o pojemności 51 i 29 oraz 1 statek szkolno-ćwiczebny — o pojemności 165 i 69.

Jak widać z podanego wyżej zestawienia, ilość statków o pojemności powyżej 20 brt przekroczyła 100. Granica pierwszych 100 tys. t rej. brut. zostanie osiągnięta na wiosnę 1936 r. — po wykończeniu i uruchomieniu drugiego transatlantyku m/s „Batory” (o pojemności ok. 14 294 brt i ok. 8 108 nrt), który buduje stocznia Cantieri Riuniti dell'Adriatico w Monfalcone we Włoszech dla Tow. Gdynia—Ameryka, Linje Żeglugaowe, S. A. Ponadto Spółka Akcyjna „Żegluga Polska” buduje na Stoczni Gdańskiej holownik portowy o ok. 150 brt.

Ilość statków o pojemności poniżej 100 brt wzrosła o 9 o łącznej pojemności 483 brt — do 51 jednostek o łącznej pojemności 6 120 brt, w tej liczbie było 30 statków rybackich o pojemności 3 049 brt i 15 holowników o pojemności 863 brt.

Ilość statków morskich: towarowych, towarowo-pasażerskich i pasażerskich o pojemności 100 brt i wyżej na dz. 1/X 1935 r. wynosiła ogółem 49 o łącznej pojemności 80 045 brt i 46 296 nrt, w tem statków nabytych i wybudowanych w omawianym okresie było 12 o łącznej pojemności 19 964 brt i 11 688 nrt.

Podział pracy tych statków jest następujący: 20 statków obsługuje żegluga przybrzeżną, w tem 4 pasażerskie, utrzymując regularną komunikację pasażerską między Gdynią i miejscowościami polskiego wybrzeża (Orłowo, Hel, Puck, Jastarnia); 14 statków uprawia żegluga nieregularną, w tem 4 trampy węglowe Polsko-Skandynawskiego Tow. Transportowego, 6 — Sp.

Akc. „Żegluga Polska” i 4 — innych pojedynczych armatorów (3 z tych statków zostały nabyte i uruchomione w 1935 r.: m/s „Pionier I” — 546 brt, s/s „Carmen” — 237 brt oraz statek propagandowo-towarowy „Elemka” o pojemności 1 471 brt, którego armatorem jest Liga Morska i Kolonjalna).

Pozostałych 15 statków pasażerskich i towarowych obsługuje 9 regularnych linii okrętowych, a mianowicie: Sp. Akc. „Żegluga Polska” utrzymuje regularne połączenia z Gdyni-Gdańska do: Tallina-Kotki-Helsingforsu — statkiem „Cieszyn”, Hamburga — s/s „Chorzów”, Kiel-Holtenau — s/s „Cieszyn” i s/s „Śląsk”, Sztokholmu-Noköping — s/s „Tezew”, Rotterdamu — s/s „Cieszyn” i „Puck”, oraz Amsterdamu — s/s „Cieszyn” i „Hel”.

Polsko-Bałtyckie Towarzystwo Okrętowe utrzymuje 3 linie regularne z Gdyni-Gdańska do: Hull — statkami „Lublin” i „Lwów”, do Londynu — s/s „Lech” i do Hawru — s/s „Warszawa”. „Gdynia-Ameryka. Linje Żeglugaowe”, S. A. utrzymuje połączenie transoceaniczne z Gdyni-Gdańska do: New-York-Halifax — m/s „Piłsudski” i s/s „Pułaski”, oraz regularną linię Constanza-Jaffa-Haifa — s/s „Polonia”. Po uruchomieniu m/s „Piłsudski” — s/s „Kościuszko” został wycofany z linii amerykańskiej i przydzielony na linię palestyńską, gdzie podzieli się pracą z s/s „Polonia”. Statek s/s „Pr. mier” narazie jest unieruchomiony.

L.

RYNEK FRACHTOWY. — Na większości rynków frachtowych notowano w tygodniu sprawozdawczym mocną tendencję stawk przy niedostatecznej podaży tonnażu.

Na rynku La Platy zafrachtowano ogółem 17 statków o łącznym tonnażu 124 600 t. Możliwości na przyszłość zapowiadają się na tym rynku niepomyślnie wobec krytycznie zapowiadających się w tym roku zbiorów pszenicy i lnu.

Na rynku północno-amerykańskim ruch był bardzo ograniczony, natomiast w Montreal frachtowano tonnaż, płacąc premie 1½ d na październik i 2½ d na listopad do stawek minimalnych, ustalonych przy wyładunku w portach Anglii. Również wyższe stawki notowano w wywozie cukru z Kuby, skąd płacono sh 13/- ÷ 13/6 do portów Anglii i kontynentu.

Na rynkach wschodnich i Dalekiego Wschodu zapotrzebowanie tonnażu było znaczne, zarówno pod soję z portu Dalny po sh 24/- na listopad i grudzień, jak pod ryż z Sajgonu do Francji po sh 26/- na październik i listopad, oraz pod ziarno

palmowe z wybrzeża Madras. W wywozie pszenicy z Australji płacono premię sh 2/6 ponad stawki, ustalone do Europy.

Na rynku dunajskim zafrachtowano kilka statków do Anglii po sh 14/6 i 14/9, podczas gdy w portach czarnomorskich Z. S. R. R. kontraktowano tonnaż pod rudę do Stanów Zjedn. po zwykłej stawce sh 13/6; poszukiwany był też tonnaż pod węgiel do Stanów Zjedn. na październik.

PORT RZECZNY W PŁOCKU DLA ŁODZI — p. str. 1231.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

PRZESUNIĘCIE TERMINÓW SPŁATY WIERZYTELNOŚCI HIPOTECZNYCH. — W „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr. 71, poz. 448 ukazał się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zmiany ustawy z dn. 29/III 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych.

W omawianej ustawie uległy zmianie artykuły 2 i 3, które otrzymały obecnie brzmienie następujące:

„Spłata kapitału wierzytelności, zabezpieczonych hipoteką umowną (umownem prawem zastawu), oraz spłata kapitału długów gruntowych nie może być wymagana w terminie przed dniem 1/I 1938 r.”.

„Niedopuszczalna jest do dnia 1/I 1938 r. egzekucja kapitału wierzytelności, wymienionych w art. 2; egzekucja odsetek i kosztów jest dopuszczalna”.

Omawiany dekret wszedł w życie z dn. 30/IX r. b.

PRACA I SPRAWY SOCJALNE

ZAROBKI ROBOTNIKÓW PRZEMYSŁOWYCH. — Statystyka zarobków, prowadzona przez Główny Urząd Statystyczny, łącznie ze statystyką zatrudnienia oraz statystyką kosztów utrzymania może nam odpowiedzieć na szereg pytań, mianowicie, jak kształtują się płace, jak kształtuje się dochód robotnika zatrudnionego, jak kształtują się dochody całej masy robotniczej, a więc jej siła nabywcza, i to zarówno dochody nominalne jak i dochody realne.

Zarobki jednostkowe (godzinne), na których naprzód zatrzymamy się, dają obraz kształtowania się płac z tem, co prawda, zastrzeżeniem, że pewien — drugorzędny zresztą — wpływ mają na wysokość tych zarobków inne czynniki poza stawkami płac, jak np. zmiany w wydajności, uzyskiwane drogą zmiany w systemie płac, zmiany w udziale poszczególnych kategorii robotników w ogólnej ich liczbie (roboty pomocnicze) i t. p.

Poniższe zestawienie podaje zarobki jednostkowe (godzinne, z wyjątkiem górnictwa i hutnictwa, gdzie są podane dzienne zarobki), jako charakteryzujące ruch płac:

	1 9 3 3 :				
	listopad	1 luty	9 maj	3 sierpień	4: listopad
Górnictwo węglowe ¹⁾	8'88	8'17	8'12	8'09	8'20
Kopalnictwo rud żelaznych	3'83	4'18	4'08	3'84	3'53
Kopalnictwo rud cynkowo - ołowianych	7'88	8'54	8'56	7'78	8'58
Hutnictwo żelazne	9'28	9'36	9'50	9'22	9'20
Hutnictwo cynkowo-ołowiane	9'17	9'09	9'30	8'97	8'96
Przemysł przetwórczy	0'64	0'66	0'64	0'64	0'63
w tem:					
mineralny	0'47	0'45	0'45	0'46	0'46
metalowy	0'78	0'78	0'86	0'75	0'74
chemiczny	0'81	0'80	0'80	0'80	0'78
włókienniczy	0'65	0'65	0'65	0'65	0'64
papierniczy	0'69	0'66	0'68	0'64	0'65
skórzany	0'78	0'79	0'76	0'75	0'76
drzewny	0'40	0'37	0'37	0'38	0'39
spożywczy	0'57	0'71	0'73	0'68	0'57
odzieżowy	0'54	0'52	0'52	0'52	0'50
budowlany	0'76	0'88	0'72	0'71	0'75
poligraficzny	1'01	0'98	1'03	0'96	0'95

¹⁾ Zarobek łącznie z wynagrodzeniem za prace nadliczbowe, za dniówki urlopowe, z dodatkami na rodzinę i z wartością węgla deputatowego.

Jak widzimy, ruch zniżkowy płac postępował jeszcze w 1934 r. ale tempo jego było już znacznie słabsze. Właściwie naskutek pewnej poprawy na rynku pracy w sensie lekkiego wzrostu zatrudnienia zaczęła — obok dalej trwającej tendencji zniżkowej — występować tendencja zwykła płac, która w połowie r. b. wobec wzrostu kosztów utrzymania osiągnęła może nawet lekką przewagę nad dalszemi wahaniami w kierunku zniżkowym. Jednak w 1934 r. wyższe płace były jeszcze rzadsze i dotyczyły głównie średniego i drobnego przemysłu, gdzie przedtem niższe były wydatniejsze, a przeważającą tendencją płac w 1934 r. była jeszcze tendencja zniżkowa. Silniej obniżyły się w okresie listopad 1933 ÷ listopad 1934 zarobki jednostkowe (a więc i płace) w górnictwie oraz w przemysłach: metalowym, papierniczym, skórzanym, odzieżowym i poligraficznym. Zaznaczyć jeszcze należy, że pewną poprawą w warunkach pracy w 1934 r. było ściślejsze i szersze stosowanie umów zbiorowych, poprzednio niedostatecznie przestrzeganych.

Zarobki, wykazane w przemśle przetwórczym, dotyczą, jak wiadomo, tylko zakładów, zatrudniających normalnie co najmniej 20 robotników, ale pomiędzy temi zakładami istnieje ogromna rozpiętość w zarobkach, co jest znowu, oczywiście, konsekwencją różnic w płacach. Rozpiętość tę ilustruje następujące zestawienie:

	Zakłady, zatrudniające:		
	do 49 robotników	50 ÷ 199 robotników	200 i więcej rob.
Przemysł przetwórczy ogółem:			
maj 1933	0'60	0'64	0'72
sierpień 1933	0'59	0'62	0'71
listopad "	0'58	0'64	0'65
luty 1934	0'58	0'62	0'69
maj "	0'56	0'59	0'69
sierpień 1934	0'56	0'59	0'68
listopad "	0'56	0'60	0'65
Przemysł mineralny	0'43	0'43	0'49
" metalowy	0'60	0'64	0'84
" chemiczny	0'69	0'75	0'81
" włókienniczy	0'64	0'63	0'64
" papierniczy	0'44	0'56	0'73
" skórzany	0'76	0'76	0'85
" drzewny	0'40	0'36	0'40
" spożywczy	0'51	0'55	0'58
" odzieżowy	0'50	0'51	0'50
" budowlany	0'67	0'73	0'83
" poligraficzny	0'86	0'96	1'13

	Listopad 1934 r.		
Przemysł mineralny	60	31	9
" metalowy	35	37	28
" chemiczny	21	45	34
" włókienniczy	36	54	10
" papierniczy	39	37	24
" skórzany	25	47	28
" drzewny	73	24	3
" spożywczy	49	38	13
" odzieżowy	69	24	7
" budowlany	30	45	25
" poligraficzny	33	28	39

Odsetek robotników najniższej grupy wzrastał kosztem grupy średniej, a zwłaszcza grupy najwyższych dochodów. W 1934 r. nastąpiła jakby stabilizacja tej skali zarobków, przyczem odsetek grupy najniższej wzrósł jeszcze w większości gałęzi z wyjątkiem przemysłu budowlanego, gdzie dość silnie spadł, a potem spożywczo i drzewnego. Najwięcej zarabiających poniżej

z 40 tygodniowo jest w przemysłach: drzewnym (blisko $\frac{1}{4}$) i mineralnym ($\frac{1}{3}$), a także odzieżowym (przeszło $\frac{2}{3}$).

Jak stwierdziliśmy wyżej, nominalne dochody robotników zatrudnionych wykazały w 1934 r. jeszcze lekki spadek, w niektórych tylko gałęziach kształtując się zwykło lub utrzymując się na niezmiennym poziomie. Odmienne przedstawia się sprawa realnej wartości tych zarobków, a więc i realnej siły nabywczej robotników. Jednocześnie bowiem spadały koszty utrzymania. Wskaźnik kosztów utrzymania rodzin robotniczych (w Warszawie) wykazuje w 1934 r. w porównaniu z 1933 r. spadek z 71·2 do 66·5 (1928 r. = 100), a więc o jakieś 6½%. A więc realne dochody robotnicze wzrosły i przeciętnie biorąc i w większości poszczególnych gałęzi. Wskaźnik płac realnych (Instytutu Badania Konjunktur) wzrósł w 1934 r. w stosunku do 1933 r. z 120·0 do 123·4 (1928 r. = 100).

Zmiany w sile nabywczej całej masy robotniczej najlepiej charakteryzują wskaźniki wypłat robotniczych, oparte na ogólnych sumach wypłat. Otóż, wskaźnik wypłat w swej wartości realnej wzrósł w 1934 r. w stosunku do 1933 r. z 62·7 do 71·2 (1928 r. = 100), czyli o ok. 13½%.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

DEKRETY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Zmiany w ustawie o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych — dekret z dn. 30/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 71/1935, poz. 448).

Zmiany w ustawach o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych oraz o urządach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich — dekret z dn. 30/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 71/1935).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW:

Przedłużenie poboru 10%-owego dodatku do państwowego podatku przemysłowego — rozporz. z dn. 28/IX 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 71/1935, poz. 452).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ustalanie wysokości i sposobu pokrywania kosztów funkcjonowania komisji oszczędnościowo-odłużeniowych dla samorządu przy urządach wojewódzkich — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 16/IX 1935 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości („Dz. Ust. R. P.” Nr. 72/1935, poz. 456).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

21 października:

— **Cukrownia i Rafin. „Lublin”, S. A.** — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Mokotowska 25.

— **Cukrownia „Garbów”, S. A.** — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Mokotowska 25.

— **Drukarnia „Mieszkańska”, S. A.** — o g. 17 w lok. kawiarni „Italia” w Poznaniu, al. Marcinkowskiego 8.

— **Cukrownia i Rafinerja „Milejów”, S. A.** — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Mokotowska 25.

— **Młyn w Głównej „Cerealia”, S. A.** — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu (Główna), Nadolnik 8.

— **Cukrownia „Nakło”, S. A.** — o g. 14 w sali Strzelnicy w Nakle.

22 października:

— **Zakł. Przem. Włók. „C. G. Schön”, S. A.** — o g. 10½ w lok. S-ki w Sosnowcu.

23 października:

— **Cukrownia i Rafin. „Borowiczki”, S. A.** — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Langiewicza 17.

— **„Żar” Zakł. Przem. w Nowym Tomysku, S. A.** — o g. 14 w sali Dworca Gł. w Zbąszyniu.

— **Polska Żarówka „Osram”, S. A.** — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, pl. Trzech Krzyży 8.

— **Two Budow. Parcel. „Dynasy”, S. A.** — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 13.

— **„Kolej Lok. Łupków-Cisna”, S. A.** — o g. 10 w lok. Biura Małop. Kolei Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

24 października:

— **„Drukarnia Kujawska”, S. A.** w Inowrocławiu — o g. 18 w lok. S-ki.

25 października:

— **„Bank Ziemi”, S. A.** — o g. 12 w lok. B-ku we Lwowie, Kopernika 14.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

10% DODATEK DO PAŃSTWOWEGO PODATKU PRZEMYSŁOWEGO. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 71, poz. 452 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów o przedłużeniu poboru 10% dodatku do państwowego podatku przemysłowego, pobieranego na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27/X 1933 r. i rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27/IX 1934 r. Dodatek ten będzie pobierany w dalszym ciągu do należności z tytułu państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od obrotów, osiągniętych w okresie 1 X 1935 r. — 30/IX 1936 r.

ZNIESIENIE 10% DODATKU INTERWENCYJNEGO DO PODATKU GRUNTOWEGO. — Ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 27/IX 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 86,

poz. 788) 10% dodatek do podatku gruntowego, t. zw. interwencyjny, nie będzie pobierany do II raty za 1935 r. W związku z tem Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 30/IX 1935 r. L. D. V 31 987/3/35 poleciło nie wykazywać tego dodatku w nakazach płatniczych na II ratę podatku gruntowego na 1935 r. i nie pobierać go przy wpłatach tej raty, a pobierać nadal przy wpłatach zaległych rat (II za 1933 r., I i II — za 1934 r. i I — za 1935 r.).

POBÓR NADZWYCZAJNEJ DANINY MAJĄTKOWEJ OD ROLNICTWA NA ROK 1935. — W myśl § 2 lit. a rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 18/I 1935 r. w sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 4, poz. 25) — różnica między ostateczną kwotą daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej (rolnictwo) na 1935 r. i uiszczoną przedtem

zaliczką — płatna jest w terminie do dn. 30 listopada 1935 r. włącznie.

W związku z powyższym, Min. Skarbu okólnikiem z dn. 25/IX 1935 r. L. D. V 30 829/2/35 poleciło urzędowi przystąpić niezwłocznie do obliczania nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej, zaznaczając jednocześnie, że stawki nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej wynoszą:

1) dla płatników podatku gruntowego, opłacających państwowy podatek gruntowy w wysokości $\mathcal{Z}$ 25 ÷ 60 rocznie (bez regresji) — ustawowa stawka (z art. 5 ust. 1 — I lit. a ustawy o nadzwyczajnej daninie majątkowej — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 29/1933, poz. 248) wynosi 20% podatku gruntowego, a zwyżka kontyngentowa z art. 6 te same ustawy — 10% tej stawki; ostateczne zatem obciążenie tytułem nadzwyczajnej daniny dla wymienionych wyżej płatników wynosi 22% państwowego podatku gruntowego;

2) dla płatników podatku gruntowego, opłacających państwowy podatek gruntowy ponad $\mathcal{Z}$ 60 rocznie (bez regresji) — ustawowa stawka daniny (art. 5 ust. 1 — I lit. b wyżej wskazanej ustawy) wynosi 40% podatku gruntowego, zwyżka kontyngentowa (z art. 6 te same ustawy) — 10% tej stawki; ostateczne zatem obciążenie tytułem nadzwyczajnej daniny dla wymienionych wyżej płatników wynosi 44% państwowego podatku gruntowego.

Nakazy zapłaty (po obliczeniu kwoty daniny dla każdego płatnika) urzędy roześla płatnikom w takiw czasie, aby bezwzględnie do dn. 15/XI 1935 r. mogły zostać doręczone za potwierdzeniem odbioru.

W końcu Min. Skarbu podkreśliło, że bezwzględnie nie będzie dopuszczane powstawanie zaległości w nadzwyczajnej daninie majątkowej, i w tym celu po upływie terminu płatności będzie natychmiast wdrożona energiczna egzekucja celem ściągnięcia nieuiszczonych kwot daniny.

UMARZANIE ODSETEK I ODSETEK ULGOWYCH. — W związku z niejednolitem stosowaniem przez poszczególne władze skarbowe przepisu § 8a rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25/XI 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 26/IX 1935 r. L. D. V 31 561/1/35 wyjaśniło, iż przewidziane powyższym przepisem umorzenie kar za zwłokę i odsetek za odroczenie (obecnie odsetek i odsetek ulgowych) od powstałych przed dn. 1/X 1931 r. zaległości w podatkach, wymienionych w § 1 omawianego rozporządzenia, za okres od dn. 30/IX 1933 r. — przysługuje z urzędu wszystkim płatnikom, którzy mieli prawo do uzyskania na podstawie tego rozporządzenia rozłożenia na raty swych zaległości, bez względu na to, czy prawo to przysługiwało im z urzędu czy też na wniośzone podania lub też ewentualnie po dopełnieniu przewidzianych w rozporządzeniu warunków, oraz bez względu na to, czy z prawa tego korzystali i czy płacąc terminowo przypadające raty oraz czy nawet wogóle złożyli podania o przyznanie im ulg z tego rozporządzenia. Z powstałych przed dn. 1/X 1931 r. zaległości w podatkach, wymienionych w § 1 rozporządzenia, nie korzystają zatem z umorzenia odsetek do dn. 30/IX 1933 r. tylko zaległości, określone w § 1 rozporządzenia.

KONTAKT PODATNIKÓW Z NACZELNIKAMI URZĘDÓW SKARBOWYCH. — Celem utrzymania bliższego kontaktu między odpowiedzialnymi kierownikami władz skarbowych i ludnością, również z miejscowości, bardziej odległych od siedziby urzędu — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 17/IX 1935 r. L. D. V 28 504/1/35 zobowiązało naczelników urzędów skarbowych (poza osobistym przyjmowaniem interesantów w urzędzie skarbowym w ciągu przynajmniej 3 godzin we wszystkie dni pełnienia służby w siedzibie urzędu) do wyjazdów do ważniejszych ośrodków, położonych w okręgu urzędu, w celu przyjmowania tam interesantów. Przyjazdy takie w odstępach 2-tygodniowych lub miesięcznych, a ewentualnie nawet i kwartalnych, w zależności od ważności ośrodka i frekwencji interesantów, mające miejsce w dniach, zgóry oznaczonych i podanych do wiadomości publicznej w sposób, praktykowany w tej miejscowości, ze wskazaniem również lokalu przyjęć umożliwią osobiste wyluszczenie prośby nawet najuboższym płatnikom. Naczelnik urzędu będzie miał przytem możność zbadania odrazu na miejscu słuszności twierdzeń petentów i ich stanu majątkowego, co ułatwi mu wydanie właściwej decyzji.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu zaznaczyło, że przyjmowanie interesantów powinno się odbywać w lokalach urzędowych miejscowych zarządów gminnych lub też urzędów państwowych, z którymi w tej sprawie należy się uprzednio porozumieć.

Do zacieśnienia stosunków między ludnością i władzami skarbowymi przyczyni się też branie udziału przez naczelników urzędów w zjazdach i zebraniach organizacji gospodarczych

(kupieckich, rzemieślniczych, rolniczych i t. p.), na których zazwyczaj są poruszane — w ostatnich zwłaszcza latach — sprawy podatkowe i to niejednokrotnie w sposób mało obiektywny. Obecność naczelników urzędów skarbowych na zjazdach pozwoli na bezpośrednie wyjaśnienie wielu spraw i wykazanie niesłuszności szeregu zarzutów. Z tych względów Ministerstwo Skarbu poleciło, aby naczelnicy urzędów skarbowych w wypadku otrzymania zaproszenia zawsze brali udział osobiste w zjazdach i zebraniach organizacji gospodarczych, w wypadku zaś niemożności osobistego przybycia na zjazd lub zebranie, aby delegowali swych zastępców.

KALENDARZYK PODATKOWY NA PAŹDZIERNIK 1935 R. — W październiku r. b. płatne są następujące podatki:

1) do 15 października — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za 1935 r. w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego we wrześniu r. b. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. oraz przemysłowe I ÷ V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) do 15 października — zaliczka kwartalna (za III kwartał) na podatek przemysłowy od obrotu za 1935 r. przez pozostałe przedsiębiorstwa, niewymienione w punkcie 1 i nieopłacające zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu;

3) do 15 października — III rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za 1935 r. przez przedsiębiorstwa, którym na ten podatek doręczono nakazy płatnicze;

4) do 31 października — III rata podatków: od nieruchomości, od lokali i od placów budowlanych za 1935 r.;

5) do 15 października — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych, przypadającego od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rentów) i pisarzy hipotecznych we wrześniu;

6) do 5 października — podatek od energii elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energii w okresie 16 ÷ 30/IX; do 20 października — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w okresie pierwszych 15 dni października

7) do 7 października — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur, rent i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych we wrześniu r. b.

Ponadto płatne są w październiku zaległości, odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymają nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu, a w szczególności państwowy podatek dochodowy, który jest płatny w 14 dni po doręczeniu nakazu płatniczego.

AKCYZY I MONOPOLE

OBRÓT CUKREM Z KAMPANJI 1935/36 R. — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 28/IX 1935 r. L. D. VI 10 710/3/35 zarządziło — w związku z przepisami, zawartymi w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 13/IX 1927 r. o opodatkowaniu cukru („Dz. Ust. R. P.” Nr. 81, poz. 700) — że wobec niewyznaczenia dotąd kontyngentów cukru na okres 1935/36 cukrownie mogą w okresie 1/X ÷ 31/XII 1935 r. oprócz posiadanego jeszcze z końcem września r. b. niewykorzystanego kontyngentu zasadniczego wywieźć na rynek wewnętrzny za opłatą normalnej stawki podatkowej wraz z dodatkowymi należnościami cukier z kampanji z 1935/36 w ilości, nieprzewyższającej 35% kontyngentu zasadniczego, wyznaczonego cukrowniom na okres 1934/35 w załączniku do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15/I 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 8, poz. 42). Ilości cukru z kampanji 1935/36, wprowadzone na rynek wewnętrzny w myśl tego zarządzenia, będą następnie zaliczone na poczet kontyngentów zasadniczych, wyznaczonych cukrowniom na tę kampanję.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby cukrownie aż do ustalenia kontyngentu zapasowego zatrzymywały w swych magazynach na poczet tego kontyngentu 5% rzeczywistej produkcji cukru.

W zakresie eksportu cukru, Ministerstwo Skarbu zezwoliło cukrowniom na wywiezienie zagranicę w okresie 1/X ÷ 31/XII 1935 r. ilości cukru, nieprzewyższających 15% przewidywanej produkcji poszczególnych cukrowni w kampanji 1935/36.

Uprawnienia do wywozu cukru na rynek wewnętrzny oraz zagranicę, określone w omawianym zarządzeniu, cukrownie będą mogły odstępować sobie tylko za zgodą Ministerstwa Skarbu.

PIENIĄDZ I KREDYT

OBROTY PŁATNICZE POLSKI W 1934 R.

Analizując bilans płatniczy w 1934 r., stwierdzić należy dalszy spadek obrotów. Jak widać z poniższego zestawienia (w miljn. zł)¹⁾, w porównaniu do roku poprzedzającego spadek ten wynosi ok. 18%, jest więc nieco słabszy niż analogiczny spadek w 1933 r. w stosunku do 1932 r.:

	1933		1934 ²⁾	
	Przychód	Rozchód	Przychód	Rozchód
Ogółem	2318	2318	1893	1893
Obroty kapitałowe	757	838	491	600
Długoterminowe	92	101	87	111
Długi Państwa i samorządu terytorjalnego	4	54	11	42
Kredyty w obligacjach i listach zastawnych	19	12	2	9
Udziały i akcje przedsiębiorstw polskich	50	25	52	42
Inne	19	10	22	18
Krótkoterminowe	665	737	404	489
Kredyty gotówkowe otrzymane przez przedsiębiorstwa	422	511	319	370
Kredyty otrzymane przez banki	50	95	9	50
Kredyty udzielone przez banki	89	56		
Kredyty handlowe	—	29	76	69
Inne (saldo błędów i opuszczeń)	104	46		
Korzyści majątkowe	14	226	8	168
Procenty i prowizje od długów państw. i samorz.	—	102	.	81
Zyski z akcji i udziałów	1	15	.	.
Procenty i prowizje od kredytów gotówkowych	—	44	.	20
Inne	13	65	.	.
Usługi	445	250	348	242
Emigracja	152	18	.	.
Turystyka	31	70	.	.
Tranzyt	157	57	122	49
Inne	105	105	.	.
Obroty towarowe	960	937	966	883
Handel zagraniczny (bez Gdańska)	948	850	.	.
Złoto na rynek prywatny	12	87	.	.
Bank Polski	142	67	80	—
Dewizy	49	—	60	—
Złoto	93	67	20	—

Z kredytów, otrzymanych w 1934 r., na uwagę zasługuje jedynie kredyt finansowo-towarowy, otrzymany przez P. K. P. w Londynie. Wpływy tego kredytu, jakkolwiek nieznaczne, następują równomiernie i trwać będą do połowy 1940 r. Ostatnią pożyczką na większą skalę zaciągnięto — jak wiemy — w 1931 r. (6,5% szwedzka pożyczka zapłaćzana na sumę \$ 32,4 miljon.).

Rozchody z tytułu amortyzacji długów państwowych i samorządowych, wykazują stały spadek, datujący się od 1930 r., t. zn. od chwili ogłoszenia moratorium Hoovera. Na spadek wpłynęła do pewnego stopnia dewaluacja walut, na które opiewa część naszego długu zagranicznego.

Czynnikiem, zwiększającym obciążenie obrotów płatniczych jest repatracja polskich pożyczek z zagranicy.

Ogólny spadek rentowności przedsiębiorstw krajowych powoduje wstrzęmielność kapitału zagranicznego, co widoczne jest z pozycji przychodów i rozchodów z tytułu udziałów i zakupu akcji przedsiębiorstw krajowych przez zagranicę. Najkrytyczniejszym momentem dla naszych przedsiębiorstw, wywołanym gwałtownym wyzbywaniem się udziałów i akcji, był rok 1931, w którym odpłynęło z tego tytułu ok. zł 130 miljn. W 1932 r. następuje pewne odprężenie, a w 1934 r. ma miejsce nieznaczna nawet nadwyżka przychodów z tego tytułu.

Obroty kapitałów krótkoterminowych wykazują w 1934 r. w dalszym ciągu ujemne saldo — głównie wskutek wycofywania

przez wierzycieli zagranicznych kredytów krótkoterminowych, udzielonych przedsiębiorstwom oraz bankom krajowym.

Ogółem stan zobowiązań i należności z tytułu kredytów długoterminowych przedstawia się, jak niżej (w miljn. zł):

	31/XII 1931	31/XII 1933
Zobowiązania ogółem	10 229	8 559
Kredyty długoterminowe	7 593	6 549
Zadłużenie Państwa	4 570	3 544
Zadłużenie samorządu terytorjalnego	267	217
Kredyty przedsiębiorstw w obl. i listach zastawnych	449	428
Udziały zagr. w kap. własnych przedsiębiorstw kraj.	1 985	2 054
Kapitały i kredyty oddziałów przeds. zagr.	322	306
Kredyty krótkoterminowe	2 583	1 972
Kredyty gotówkowe przedsiębiorstw polskich	1 884	1 540
Kredyty gotówkowe oddziałów przeds. zagr.	54	52
Kredyty bankowe	401	247
Kredyty towarowe	244	133
Inne zobowiązania	53	38
Wierzytelności ogółem	866	498
Kredyty długoterminowe	176	135
Należności Państwa	71	73
Udziały polskie w kapitałach wł. przeds. zagr.	105	62
Kredyty krótkoterminowe	457	254
Kredyty gotówkowe przedsiębiorstw polskich	14	10
Kredyty bankowe	142	94
Kredyty towarowe	301	150
Inne należności	233	109

Dalszy poważny spadek rozchodów z tytułu korzyści majątkowych przypisać należy akcji konwersyjnej, jeżeli chodzi o zadłużenie długoterminowe, zmniejszeniu rentowności — odnośnie korzyści majątkowych z tytułu udziałów w przedsiębiorstwach krajowych, oraz obniżeniu stopy procentowej.

Nadspodziewanie silnemu skurczeniu uległa jedna z najważniejszych naszych pozycji aktywnych, mianowicie przychody z tytułu usług i świadczeń jednostronnych. W okresie lat 1930 ÷ 1933 nadwyżka z tego tytułu wahała się około zł 200 miljn. rocznie. W 1933 r. wyniosła ona dokładnie zł 195,2 miljn., z czego na emigrację zarobkową przypada zł 134 miljn., a na usługi komunikacyjne zł 100,2 miljn. Turystyka, jak zwykle, daje saldo ujemne. W 1934 r. dochody z tego tytułu spadły prawie o 50%. Saldo dodatnie usług w sumie łącznej szacowane jest na zł 106 miljn. Jeżeli się uwzględni, że na tranzyt przypada dodatnie saldo w wysokości zł 73 miljn. oraz weźmie pod uwagę stale ujemne saldo z tytułu turystyki w wysokości ok. zł 40 miljn., oraz najczęściej ujemne saldo innych pozycji usług (ubezpieczeniowych, pocztowych, filmów i t. p.) — przypuszczać należy, że dochody z tytułu emigracji nie przekraczają zł 100 miljn. — wobec przeszło zł 200 miljn., przypływających rokrocznie w okresie 1928 ÷ 1932.

Silny spadek dochodów z tytułu usług znalazł w 1934 r. do pewnego stopnia rekompensatę we wzroście dodatniego salda z tytułu handlu zagranicznego o przeszło zł 54 miljn.

Reasumując nasze uwagi o obrotach płatniczych w roku 1934, zauważyć należy, że obroty te zmierzają skutecznie w kierunku osiągnięcia całkowitej równowagi. Pewna trudność zachodzi przy realizacji należności z tytułu obrotów towarowych oraz usług głównie wskutek ograniczeń dewizowych, zastosowanych w niektórych krajach.

Co do roku bieżącego — 1935 — to z dotychczasowych objawów, dających się zauważyć w ramach poszczególnych pozycji, sądzić należy, że ogólna struktura obrotów płatniczych ulegnie w tym roku pewnej zmianie. Dalszy spadek przychodu z tytułu usług, zwłaszcza emigracji, nieznaczny wzrost złota

¹⁾ Dane publikowane przez Gł. Urz. Statystyczny.

²⁾ Dane tymczasowe.

(o $\text{z}9$ milj. na koniec sierpnia w porównaniu do grudnia 1934) oraz nieznaczny spadek dewiz (o $\text{z} 20$ milj.), wobec poważnego spadku dodatniego salda bilansu handlowego, każe przypuszczać, że nastąpiły korzystne zmiany w ruchu kapitałów: zahamowany został dotychczasowy odpływ, a w przedsiębiorstwach, należących do koncernów zagranicznych, ma miejsce nawet pewien nieznaczny przyływ kapitału zagranicznego. Wobec braku dostatecznych informacji co do kształtowania się innych pozycji, powstrzymujemy się od wypowiedzania ostatecznych wniosków o całokształcie obrotów płatniczych Polski w roku bieżącym.

C.

SUBSKRYPCJA 3% PREMJOWEJ POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ. — W zesz. 32 z r. b. „Polski Gospodarczej” ogłoszone zostały przybliżone dane liczbowe statystyczne o subskrypcji 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej. Po ostatecznym ukończeniu obliczeń, okazało się, że po anulowaniu subskrypcji $\text{z} 25$ milj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych — subskrypcja ogólna objęła kwotę $\text{z} 241 488 500$, w tem gotówką — $\text{z} 164 102 200$.

Jeśli chodzi o wysokość subskrypcji poszczególnych województw — to pierwsze miejsce zajmuje miasto Warszawa z 84 697 subskrybentami, którzy subskrybowali na kwotę $\text{z} 52 979 200$ (z tego gotówką $\text{z} 36 529 500$), następne miejsca zajmują województwa: śląskie — 43 114 subskrybentów z kwotą $\text{z} 17 232 800$ ($\text{z} 11 130 050$), łódzkie — 35 702 subskrybentów z kwotą $\text{z} 13 629 100$ ($\text{z} 8 129 750$), poznańskie — 26 424 subskrybentów z kwotą $\text{z} 11 176 800$ ($\text{z} 7 279 800$), lwowskie — 24 204 subskrybentów z kwotą $\text{z} 11 067 300$ ($\text{z} 6 846 750$), krakowskie — 21 059 subskrybentów z kwotą $\text{z} 10 651 800$ ($\text{z} 6 780 950$), kieleckie — 22 195 subskrybentów z kwotą $\text{z} 6 202 700$ ($\text{z} 3 788 150$), pomorskie — 14 647 subskrybentów z sumą $\text{z} 5 109 900$ ($\text{z} 3 290 050$), warszawskie — 21 053 subskrybentów z sumą $\text{z} 4 891 300$ ($\text{z} 3 030 350$), lubelskie — 12 879 subskrybentów z sumą $\text{z} 2 880 900$ ($\text{z} 1 831 500$), białostockie — 11 241 subskrybentów z sumą $\text{z} 2 409 100$ ($\text{z} 1 436 000$), wileńskie — 8 863 subskrybentów z sumą $\text{z} 2 332 300$ ($\text{z} 1 421 600$), wołyńskie — 8 956 subskrybentów z sumą $\text{z} 1 721 700$ ($\text{z} 1 114 950$), stanisławowskie — 6 478 subskrybentów z sumą $\text{z} 1 458 200$ ($\text{z} 914 200$), poleskie — 7 396 subskrybentów z sumą $\text{z} 1 457 700$ ($\text{z} 922 200$), nowogródzkie — 6 144 subskrybentów z sumą $\text{z} 1 136 700$ ($\text{z} 442 600$). W Wolnem Mieście Gdańsku subskrybowało 527 subskrybentów $\text{z} 823 400$ ($\text{z} 450 000$).

Ogólna subskrypcja w województwach (prócz funkcjonariuszów państwowych i wojska, którzy nie są objęci statystyką terytorjalną) wzniosła — przy 361 714 subskrybentach — $\text{z} 148 281 900$ ($\text{z} 96 279 400$).

ODBIÓR ŚWIADECTW TYMCZASOWYCH 3% PREMJOWEJ POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ. — Odbiór świadectw tymczasowych winien nastąpić w ostatecznym terminie do dn. 15/X r. b. w właściwych placówkach. Po tym terminie świadectwa wydawane nie będą, a subskrybenci otrzymają jedynie obligacje.

POSTĘPOWANIE W RAZIE ZAGINIĘCIA ŚWIADECTW TYMCZASOWYCH 3% PREMJOWEJ POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ. — Delegat 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej wydał instrukcje placówkom subskrypcyjnym o postępowaniu w wypadkach zaginięcia świadectw tymczasowych.

Subskrybenci winni o zaginięciu zawiadomić niezwłocznie placówkę subskrypcyjną, załączając protokół władz policyjnych o złożeniu przez nich zameldowania o zaginięciu świadectw. Placówki prowadzić winny ewidencję zaginionych świadectw i odnotować o fakcie zaginięcia w kartotece. Przy wydawaniu obligacji 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej subskrybentem, którym zaginęły świadectwa tymczasowe, winny placówki postępować ze szczególną ostrożnością, należycie legitymując zgłaszającego się osobiście po odbiór subskrybenta (pierwonabywcy) oraz żądając od niego okazania kwitów na wpłatę poszczególnych rat.

O ile w międzyczasie padnie premja na obligację, której właściciel utracił świadectwo tymczasowe, premja może być wypłacona dopiero po otrzymaniu przez subskrybenta obligacji.

Placówki nie mogą w tych wypadkach wydawać zaświadczeń względnie dublikatów utraconych świadectw.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 23 do 28 września 1935 r.

— Rynek dewiz w okresie sprawozdawczym cechowało pewne uspokojenie jednak przy ogólnej tendencji lekko osłabionej. Obroty — w związku z ultimo miesiąca — pozostawały w ograniczonych rozmiarach. Z ruchu poszczególnych dewiz na podkreślenie zasługują następujące momenty: osłabienie dolara, wyrażające się spadkiem notowań (o $\text{z} 0'00\frac{1}{2}$ i $\text{z} 0'00\frac{3}{8}$ dla telegraficznego — na $\text{z} 1$), ciągłe fluktuacje funta szterlinga, który po słabym początku potem zwyżkował, a pod koniec okresu znów zniżkował, zamykając w rezultacie okres saldem ujemnym $\text{z} 0'01$ na $\text{z} 1$, oraz poprawa pod koniec okresu sprawozdawczego florena holenderskiego — poprawa, która jednak nie zdołała zrównoważyć spadku w pierwszych dniach okresu; w rezultacie tych ruchów floren zniżkował o $\text{z} 0'85$ na 100 jednostkach (przypomnieć należy, że w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy — dewiza ta zyskała $\text{z} 1'85$ na 100 florenach w wyniku bardzo energicznej enuncjacji prasowej Premjera Rządu holenderskiego, występującego przeciwko pośluskom o dewaluacji florena). Poza utrzymaniami frankami francuskimi i szwajcarskimi, markami niemieckimi i koronami duńskimi — salda pozostałych dewiz kształtowały się następująco (w z na 100 jednostkach; ze znakiem plus — zwyżka, ze znakiem minus — zniżka kursu): belgi + 0'05, korony czechosłowackie — 0'03, liry włoskie + 0'03 i korony szwedzkie — 0'15.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozogiędowych po $\text{z} 5'32\frac{1}{2} \div 5'33$ za $\text{z} 1$ (wobec $\text{z} 5'33\frac{1}{2} \div 5'34$ za $\text{z} 1$ w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu	
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 ^{5/8}	5'31 ^{1/4}	5'31 ^{1/2}
„ „ „ telegr.	\$ 1	5'31 ^{3/4}	5'31	5'31 ^{1/2}
Funty szterlingi	£ 1	26'19	26'10	26'14
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'00 ^{1/2}	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'80	172'60	172'80
Belgi	100 blg.	89'85	89'65	89'70
Marki niemieckie	100 RM	213'75	213'50	213'50
Korony czechosłowack.	100 kor.	21'95	21'93	21'93
Liry włoskie	100 lir.	43'45	43'35	43'40
Floreny holenderskie	100 fl.	359'45	358'00	359'00
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	135'00	134'75	134'75
Korony duńskie	100 kor.	116'75	116'65	116'75
Korony norweskie	100 kor.	—	—	—

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panował nastrój mocniejszy przy obrotach utrzymanych. W grupie pożyczek premjowych — 3%-owa Poż. Budowlana, która na początku okresu była utrzymana, potem zniżkowała o $\text{z} 0'25$; dla 4%-owej Poż. Dolarowej panował w I połowie okresu mocny nastrój, który potem lekko osłabł — mimo to pożyczka ta zamknęła okres zyskiem $\text{z} 0'80$. Najpoważniej jednak zwyżkowała — gdyż o $\text{z} 2'25$ — 4% Poż. Inwestycyjna w sztukach, którą zawierano duże transakcje; natomiast serie tej pożyczki obniżyły się o $\text{z} 1'75$. Dla pozostałych papierów państwowych, panował nastrój mocny; dodatnie salda wynosiły tu: dla 5% Poż. Konwers. Kol. 0'25% nominalu, 6% Poż. Dolarowej — 0'50% nom. oraz 7% Poż. Stabilizacyjnej, która obroty jak zwykle stanowiły gros transakcji, 0'13% nom. Zniżkowała w tej grupie papierów jedynie 5% Poż. Konwers. o 1'00% nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych w okresie sprawozdawczym odnotowana została oddawna nieobserwowana martwość; tyczy to się zarówno ilości notowanych papierów, jak i kwot transakcji. Z listów zastawnych Tow. Kred. Ziemińskiego — notowane były tylko 4^{1/2}-owe po obniżonym o 0'75% nom. kursie. Listy 5%-owe Tow. Kred. m. Warszawy — wskutek słabej dla nich tendencji — obiegają po kursie o 2'50% nom. niższym od ostatniego w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy; natomiast listy 5%-owe skonwertowane (z 1933 r.) zwyżkowały o 0'88% nom. Z listów towarzystw kredytowych miał prowincjonalnych — interesowano się tylko 5%-owymi skonwertowanymi listami Lublina.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
w zł za 1 szt.					
Papiery państwowe					
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	41'00	40'60	40'75
4%	" Dolarowa	\$ ¹⁾	52'25	51'25	52'00
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100	112'50	111'75	112'50
4%	" " serie	zł w zł. 100	115'50	114'50	114'50
w % % nominalu					
5%	" Konwersyjna	zł	68'50	68'00	68'00
5½%	" Konwers. Kol.	zł	60'50	60'00	60'25
6%	" Dolarowa	\$	82'00	80'25	81'50
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	63'75	62'75	63'00
			-64'75 ⁴⁾	-63'50	-63'13
					-63'00
					-64'00 ⁴⁾
					-63'75 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

7%	L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'20
8%	" " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	25'31	83'00
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	Obł. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'00
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	" Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
5½%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'05
5½%	Obł. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8%	L. Z. T-wa Kred. Prze- mysłu Polskiego ⁵⁾	zł	90'00	89'50	89'50
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemi- skiego	zł	44'00	43'00	43'25
4½%	" " " " m. Warszawy	zł			64'00
					-62'50
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	56'75	56'00	56'63
					-56'50
					-56'63
5%	" " " " " Lublina z 1933 r.	zł			39'00
Obligacje miast					
VI 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	60'00	59'00	60'00
					-59'75
VIII i IX 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	58'50	58'25	58'50

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ⁶⁾	Londyn ⁷⁾	Paryż ⁸⁾
23/IX	18'85	26'09	286'00
24/ "	18'87	26'12	285'75
25/ "	"	26'18	—
26/ "	18'86	26'15	—

	Zurych ¹⁾	Berlin ¹⁾	Praga ¹⁾
27/ "	18'86	26'12	—
28/ "	"	"	—
23/IX	57'90	46'81 ÷ 46'91	456'37
24/ "	"	"	456'37½
25/ "	57'97½	46'82 ÷ 46'92	456'37
26/ "	57'90	"	456'37½
27/ "	58'00	"	"
28/ "	57'90	"	—
Kopenhaga ¹⁾ Sztokholm ¹⁾ Oslo ¹⁾ Gdańsk ¹⁾			
23 IX	86'40	74'50	—
24/ "	86'50	74'75	—
25/ "	86'20	74'50	—
26/ "	86'50	—	—
27/ "	"	74'75	—
28/ "	"	—	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾

	9 ÷ 14/IX	16 ÷ 21/IX	23 ÷ 28/IX
(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach obroty)			
New - York			
6% dolarowa			
1920	81½—80¾—80 ⁷ / ₈ (10 000)	81—78—80 (38 000)	80—79—80 (9 000)
8% Dillon.			
1925	91½—90—90 (26 000)	90 ³ / ₈ —87¼—88¾ (30 000)	90—88½—89½ (65 000)
7% stabilizac.			
1927	107—107—107 (6 000)	107½—104— —104 (33 000)	108—107—107½ (9 000)
7% Warszawy			
1928	70—70—70 (6 000)	69½—67¼—67½ (21 000)	70—68—70 (15 000)
7% śląska			
1928	72—70 ⁵ / ₈ —70 ⁵ / ₈ (17 000)	71—69—69 (17 000)	bez obrotów
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	97'34—95'34— 96'09	94'46—93'46— 93'71	94'30—92'80— 93'92
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	63'50—62'00— —62'00	62'50—61'00 —61'00	—
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	63'70—63'09	63'57—63'02	63'41—62'86
Medjolan			
7% włoska			
1924	95'40—94'80— 94'80 (75)	94'85—93'00— 93'00 (850)	93'00—92'60— 92'60 (250)

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

STANY ZJEDN. AM.

NOWA POLITYKA BAWELNIANA. — Rząd Stanów Zjedn. przeprowadził radykalną zmianę swej dotychczasowej polityki bawełnianej, która spowo-

dować może niezwykle głębokie przeobrażenia strukturalne nie tylko rynku amerykańskiego, ale i światowego. Dotychczasowy system wydatkowania przez Rząd olbrzymich sum na finansowanie zbiorów i zakupy interwencyjne ma być prawie całkowicie zaniechany, gdyż nie dał on pozytywnego wyniku, jakim miała być daleko idąca likwidacja ciążących nad rynkiem znacznych zapasów bawełny amerykańskiej. Poza to jednak niewątpliwie poważną rolę odegrać musiał przy decyzjach Rządu, całkowicie zmieniających dotychczasowy kierunek polityki pre-

mijowania farmerów, fakt, że otrzymali oni dotychczas do dn. 1 VIII r. b. ok. \$ 66 miljn., wypłaconych przeszło 575 tys. rolnikom. Ta olbrzymia stosunkowo kwota, wypłacona farmerom w jednym tylko sezonie bawełnianym, a niezajdująca pokrycia we wpływach z t. zw. podatku wyrównawczego, opłacanego przez przemysł przetwórczy i obciążają-

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁵⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

⁶⁾ Za zł 100.

⁷⁾ Za £ 1.

¹⁾ Za zł 100.

²⁾ Kursy — w % - ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

cego konsumenta — musiała wpłynąć na decyzję Ministra Wallace'a. Reorganizacja ta zmierzać będzie w kierunku jak-najszybszej likwidacji tegorocznych nowych zbiorów, aby w ten sposób uniknąć dalszego zwiększenia się zapasów. W tym celu Rząd pragnie skłonić farmerów do możliwie najszybszej sprzedaży surowca z nowych zbiorów i udzielić im pomocy kredytowej dopiero wówczas, gdy dostarczą oni na rynek bawełnę. Uchwalona przez Kongres i Senat nowa ustawa przewiduje, że każdy farmer, który sprzeda swe tegoroczne zbiory bawełny do dn. 31 XII r. b., uzyskuje prawo do otrzymania specjalnych bonifikat, które mają wyrównać marżę pomiędzy kwotą 12 cent. a ceną przeciętną, notowaną na rynku bawełny amerykańskiej w okresie 1. IX — 31 XII r. b. Tą drogą Rząd pragnie jednak uchronić farmerów przed nadmierną zniżką cen, przystosowując ich obniżony poziom do konjunktury ogólnoświatowej i stwarzając w ten sposób znacznie większe aniżeli dotychczas możliwości konkurencyjne surowca amerykańskiego na rynku światowym. Częściowo utrzymane zostaną możliwości uzyskiwania przez farmerów zaliczek na bawełnę, ale w zredukowanej do 10 cent. wysokości.

Skutki tych niezwykłe doniosłych zmian w polityce bawełnianej Prezydenta Roosevelta mogą odbić się na sytuacji rynku światowego. Początkowym efektem tych posunięć będzie nacisk zniżkowy na ceny surowca amerykańskiego, gdyż w interesie każdego farmera będzie jaknajwyższa sprzedaż swych zbiorów bawełny, a to celem uzyskania przewidzianych ustawą bonifikat.

Nowa polityka bawełniana Stanów Zjedn. stanowi najbardziej przemyślaną i logicznie zwartą konstrukcję, która przyczynić się może do wydatnej poprawy sytuacji na rynku amerykańskim. Koszty tej nowej akcji preliminowane są przez Ministra Wallace'a na \$ 150 miljn., a więc stanowić będą kwotę stosunkowo niższą od wydatków, ponoszonych przez Rząd z tytułu bezpośrednich premij i zaliczek oraz finansowania przez Państwo szeregu olbrzymich organizacji o potężnym rozbudowanym aparacie administracyjnym. Poza to konsekwentna realizacja nowego planu bawełnianej stworzy silną zaporę przeciwko dalszemu gromadzeniu się zapasów bawełny, co odciąża rynek na dłuższy okres czasu. Jednocześnie Rząd nie będzie zmuszony do angażowania się w zakupy interwencyjne, które pociągały za sobą olbrzymie i nigdy zgóry określone sumy.

Pozatem zwrócić należy uwagę na doniosłe skutki nowej polityki w odniesieniu do państw, konkurujących ze Stanami Zjedn. w dziedzinie bawełny. Produkcja bawełny egzotycznej, a zwłaszcza południowo-amerykańskiej mogła rozwinąć się w latach ostatnich bardzo silnie właśnie dzięki polityce interwencyjnej Prezydenta Roosevelta, która, powodując wzrost cen bawełny północno-amerykańskiej, stwarzała dla niej niekorzystne warunki konkurencyjne na rynkach światowych. Redukcja cen bawełny Stanów Zjedn., która będzie musiała nastąpić jako naturalna konsekwencja nowej polityki bawełnianej — odbudować może możliwości konkurencyjne dla tej bawełny na rynkach światowych, zmniejszając jednocześnie marżę cen, które kształtowały się ostatnio pomysłnie dla bawełny egipskiej, egzotycznej i południowo-amerykańskiej, a w pierwszym rzędzie brazylijskiej. Stanowiłoby to

pierwszą próbę, podjętą przez Stany Zjedn. na bardzo szerokim froncie w celu odzyskania utraconej ostatnio supremacji na rynkach światowych. Jednocześnie inicjatywa ta mogłaby zahamować dotychczasowy szybki rozwój upraw bawełny w całym szeregu krajów. Najsilniej zostałyby dotknięta ta polityką Brazylia i Egipt. Zwłaszcza bawełna egipska na długi okres czasu musiałaby zrezygnować ze zwyżki cen, a producenci egipscy byłiby zmuszeni nawet do redukcji cen, gdyż tylko w ten sposób mogliby dotrzymać kroku bawełnie północno-amerykańskiej.

Z tych właśnie względów przesunięcia na światowych rynkach bawełny, które przyniesie mogą niejedną jeszcze niespodziankę, ze szczególnym zainteresowaniem obserwowane są przez polski przemysł bawełniany, który ostatnio podjął, jak wiadomo, usiłowania w kierunku zastąpienia surowca amerykańskiego bawełną innego pochodzenia.

M. K.

AUSTRJA

HANDEL ZAGRANICZNY. — Ogólna sytuacja gospodarcza i finansowa Austrii doznała od początku r. b. dość wyraźnej poprawy. To samo daje się również zaobserwować na odcinku obrotów handlowych z zagranicą, które wykazują w I półroczu r. b. w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. wzrost pod względem wartości, przy równocześnie malejącym ujemnym saldzie bilansu handlowego w wyniku pewnego obniżenia się przywozu, oraz — co należy poczytać za objaw wysoce dodatni — dość znacznego zwiększenia się wywozu. I tak więc, w I półroczu r. b. przywóz austriacki przedstawiał wartość 559 2 miljn. szyl. — wobec 563 5 miljn. szyl. w 1934 r., wywóz zaś odpowiednio — 423 1 i 411 1 miljn. szyl.

Analiza obrotów w I półroczu r. b. i r. ub. daje interesujący obraz przemian struktury austriackiego przywozu i wywozu. I tak, przywóz grupy towarowej zwierząt żywych wzrósł z 36 5 miljn. do 39 5 miljn. szyl., artykułów żywnościowych i napojów pozostał bez zmiany (w obu półroczach 121 1 miljn. szyl.), przywóz mineralnych środków opałowców (t. j. głównie węgla) spadł z 45 6 miljn. do 40 9 miljn. szyl., a surowców i półfabrykatów ze 180 1 miljn. do 177 5 miljn. szyl., przywóz wyrobów fabrycznych wzrósł nieznacznie — ze 178 do 178 2 miljn. szyl., a metali szlachetnych obniżył się z 14 4 miljn. do 9 miljn. szyl. W czerwcu r. b. zaobserwowano ponadto dość silny spadek przywozu wyrobów fabrycznych przy równoczesnym wzroście przywozu surowców i półfabrykatów. Wywóz zwierząt żywych wzrósł w I półroczu r. b. w stosunku do analogicznego okresu r. ub. z 2 7 miljn. do 3 miljn. szyl., artykułów żywnościowych z 8 3 miljn. do 12 4 miljn. szyl., surowców i półfabrykatów ze 115 5 miljn. do 122 6 miljn. szyl., wyrobów fabrycznych z 284 6 miljn. do 285 miljn. szyl., metali szlachetnych spadł z 12 6 miljn. do 6 miljn. szyl. Wywóz austriacki wykazał przeto w I półroczu r. b. wzrost we wszystkich niemal pozycjach, jednakowoż należy zauważyć, że w czerwcu r. b. nastąpił spadek wywozu, obejmujący wszystkie grupy towarowe, a szczególnie grupę wyrobów fabrycznych. Dane liczbowe, dotyczące wywozu za ten miesiąc, czynią bardziej zrozumiałymi żądania

przemysłu bezpośredniego popierania wywozu przemysłowego z Austrii.

Udział poszczególnych krajów w austriackim wywozie i przywozie w czerwcu r. b. i r. ub. doznał stosunkowo znacznych przesunięć.

Pierwsze miejsce wśród dostawców Austrii zajmowały w dalszym ciągu Niemcy, których udział w przywozie austriackim wynosił jednakowoż już tylko 15 1% wobec 18% w r. ub. Drugie skości miejsce zajmowała Czechosłowacja z 12 2% wobec 14 1%, następne — Węgry z 11 3% (wobec 12 2% w r. ub.), Włochy, których udział w przywozie austriackim wzrósł do 6 4% (4 9%), Rumunja z 6 2% (6 8%), Jugosławia z 6 1% (8 1%), Polska z 5 5% (5%), Stany Zjedn. z 5 2% (6 1%), W. Brytania z 3 7% (3 1%), Szwajcaria z 3 4% (3 7%), Francja z 2 2% (2 6%), Holandia z 1 5% (1 6%) i inne kraje z 21 2% (19 8%). Jak z powyższego widać szczególony wzrost wykazał przywóz z Włoch, podczas gdy dostawy z Niemiec, Czechosłowacji i Węgier dość znacznie się zmniejszyły.

Jeszcze większe przesunięcia nastąpiły w wywozie. Miejsce najlepszego klienta Austrii, które w czerwcu r. ub. należało do Niemiec, zajęły Włochy, których udział w wywozie austriackim wzrósł z 10 2% do 17 4%, udział Niemiec spadł natomiast z 16 1% do 14 5%, Węgier — z 12 7% do 10 6%, Czechosłowacji z 7 9% do 7 2%, Szwajcarii z 6 7% do 6 2%, W. Brytanii spadł z 4 8% do 4 7%, Rumunii z 5 7% do 3 9%, Francji z 3 8% do 3 7%, Polski z 3 9% do 3 5%, Stany Zjedn. z 1 4% do 1 2%, Holandii z 1 6% do 1 1%; udział Jugosławii pozostał w wysokości niezmięnionej 5 9%, a innych krajów wzrósł z 19 3% do 19 9%. Obroty z tą grupą państw (obejmującą: Japonię, Argentynę, Palestynę oraz inne kraje zamorskie) wykazały wzrost, zarówno po stronie przywozu jak i wywozu w wyniku przestawiania się Austrii w handlu z temi krajami w coraz większym stopniu na handel wymienny, t. j. zakupywanie w nich niezbędnych dla przemysłu austriackiego surowców jedynie w wypadku uzyskania możliwości wywozu do tych krajów austriackich wyrobów przemysłowych.

Dr. B. Rm.

JAPONJA

EKSPANSJA HANDLOWA W AFRYCE. — Ekspanja handlu japońskiego poczyniła największe postępy w Afryce; w okresie 5 lat wywóz japoński do różnych krajów czarnego kontynentu wzrósł bowiem o 220% (z 57 miljn. jen. do 182 3 miljn. jen), przywóz natomiast zwiększył się jeszcze bardziej, gdyż o 230% (z 23 9 miljn. jen. do 79 5 miljn. jen). Również i bilans handlu zagranicznego pozostał dla Japonii wciąż dodatni, wynosząc w 1930 r. 33 0 miljn. jen i w 1934 r. 102 8 miljn. jen.

Według poszczególnych krajów afrykańskich wywóz japoński kształtował się w okresie sprawozdawczym w sposób następujący (w tys. jen):

	1930	1932	1934
Egipt	28 997	41 877	72 988
Związek Południowo-Afryk.	14 196	16 418	29 539
Somali francuskie	—	—	4 091
Kenya, Uganda, Tanganika	—	—	22 329

Inne kraje wschodnio-afrykańskie	—	—	2 213
Wschodnia Afryka			
Portugalska	10 663	15 760	8 822
Marokko	3 182	11 640	2 430
Sudan angielsko-egipski	—	—	9 429
Inne kraje afrykańskie	—	—	8 926

Razem: 57 040 85 695 182 397

Jeżeli chodzi o całkowity wywóz japoński zagranicę, to udział eksportu afrykańskiego wyraził się w 1934 r. 8,4%, gdy w 1930 r. stanowił on zaledwie 3,9%, a w 1932 r. — 6,1%.

Import towarów z Afryki do Japonii kształtował się, jak następuje (w tys. yen):

	1930	1932	1934
Egipt	16 223	19 788	46 256
Związek Południowo-Afrykański	1 618	2 636	8 234
Somali francuskie	—	—	86
Kenya, Uganda, Tanganika	—	—	15 188
Wschodnia Afryka			
Portugalska	4 468	3 414	1 126
Inne kraje wschodnio-afrykańskie	—	—	4 915
Marokko	—	—	506
Nigerja	—	—	40
Sudan angielsko-egipski	1 663	2 636	1 316
Inne kraje afrykańskie	—	—	1 912

Razem: 23 972 27 450 79 574

Jak wynika z powyższych zestawień, bilans handlowy wypadł zawsze dodatni dla Japonii. W okresie ostatnich 5 lat Japonia osiągnęła nadwyżkę z handlu z głównymi krajami afrykańskimi przeszło 323 miljn. yen, w tem: z Egiptem — ok. 100 miljn. yen, z Afryką Południową —

88 miljn. yen i z Afryką Wschodnią — 51 miljn. yen.

Głównymi artykułami wywozu japońskiego w 1934 r. były wyroby następujące: wyroby bawełniane, których wywóz stanowił 55,7% wywozu ogólnego, tkaniny ze sztucznego jedwabiu — 10,9%, wyroby z jedwabiu naturalnego — 6,5% i konfekcja — 6%. Wyrobów bawełnianych wywieziono w 1930 r. na sumę 30 miljn. yen, w 1933 r. — na 76 miljn. yen i w 1934 r. — na 80 miljn. yen.

W imporcie z Afryki do Japonii główną pozycję zajmuje bawełna egipska, której wartość w 1934 r. wyniosła 40 miljn. yen — wobec 11 miljn. w 1931 r., oraz wełna południowo-afrykańska — 5,8 miljn. yen w 1934 r. i 59 tys. yen w 1931 r. Poza tem Japonia nabywała w Afryce sól (5,3 miljn. yen w 1934 r.) i fosfaty (7,7 miljn. yen w 1933 r.).

Należy podkreślić, że powodzenie na rynkach afrykańskich Japonia zawdzięcza temu, że towary japońskie bardziej odpowiadają niskiej sile nabywczej ludności Afryki, i mimo niskich cen nie ustępują pod względem opakowania i jakości analogicznym wyrobom zagranicznym. Jak wiadomo, Japonia czyni ostatnio wielki wysiłek w kierunku zdobycia rynków krajów ubogich i mało uprzemysłowionych, jak: Ameryka Środkowa i Południowa, Azja Środkowa i Południowa, Bliski Wschód, i przedewszystkiem Chiny i Mandżukuo. Ekspansji handlowej Japonii w Afryce sprzyja również i to, że posługuje się ona jako pośrednikami między swymi kuncami i klientami tubylczymi mieszkającymi w Afryce Azjatami, a zwłaszcza Hindusami i Arabami, którzy już od dawnych czasów opanowali rynki afrykańskie i ześrodkowali w swych rękach cały handel wędrowny.

W. G. D.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 15 ÷ 28/IX r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	15+21/IX	22+28/IX	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszemica			
Berlin	21'20	21'20	—
Praga	164'72	164'72	—
Chicago	4'31	4'41	+ 2'3
Buenos Aires	3'18½	2'94	- 7'6
Liverpool	3'44½	3'75	+ 9'0
Wiedeń	34'54	34'54	—
Hamburg	6'19	5'95	- 3'9
Żyto			
Berlin	17'20	17'20	—
Praga	129'67	129'67	—
Chicago	1'88	1'92	+ 2'1
Wiedeń	25'25	25'25	—
Hamburg	3'10	3'15	+ 1'6
Owies			
Berlin	—	—	—
Praga	115'00	115'00	—
Chicago	2'34	2'34	—
Buenos Aires	2'56	2'54	- 0'8
Liverpool	3'24	3'24	—
Wiedeń	25'12½	25'12½	—
Hamburg	4'53	—	—
Jęczmień browarowy			
Berlin	—	—	—
Praga	131'00	131'00	—
Chicago	2'87	2'87	—
Wiedeń	30'75	30'75	—
Hamburg	—	—	—

PRZEDRUK DOZWOŁONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz. 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/64 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHÉ**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłu Włókienniczego C. G. Schön, Spółka Akcyjna w Sosnowcu

niniejszem zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w siedzibie Spółki Akcyjnej w Sosnowcu w dn. 22 października r. b. o godz. 10.30.

Porządek obrad obejmuje:

1) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934 r. wraz z odnośnym sprawozdaniem Zarządu i Rady Nadzorczej;

2) Pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności w roku rachunkowym 1934;

3) Zmiana par. 6, 7, 8, 10, 11, 12 i 14 statutu, a mianowicie:
a) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 6 — proponuje się następujące:

„Kapitał akcyjny może być podwyższony lub zmniejszony na podstawie uchwały walnego zgromadzenia“;

b) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 7 — proponuje się następujące:

„Władzami Spółki są: 1) Walne zgromadzenie, 2) Zarząd, 3) Komisja Rewizyjna“;

c) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 8 — proponuje się następujące:

„Walne zgromadzenie otwiera Prezes Komisji Rewizyjnej lub jego zastępca względnie najstarszy wiekiem z pośród obecnych członków Komisji Rewizyjnej, poczem z pośród osób, uprawnionych do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu, wybiera walne zgromadzenie przewodniczącego.

Walne zgromadzenie odbywa się zwykle w siedzibie Spółki. Na podstawie uchwały Komisji Rewizyjnej może walne zgromadzenie być zwołane także w innej miejscowości w Polsce“;

d) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 10 — proponuje się następujące:

„Zarząd składa się z jednego lub większej ilości członków; wybiera go i odwołuje walne zgromadzenie“;

e) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 11 — proponuje się następujące:

„Spółkę zastępuje każdy z członków Zarządu z osobna. Każdy z członków Zarządu jest samodzielnie uprawniony do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki i do podpisywania Spółki. Prokurentów ustanawia Zarząd“;

f) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 12 — proponuje się następujące:

„Spółka ma Komisję Rewizyjną. Komisja Rewizyjna składa się conajmniej z 5; każdorazową liczbę członków Komisji Rewizyjnej określi walne zgromadzenie. Członków Komisji Rewizyjnej wybiera walne zgromadzenie. Komisja Rewizyjna wykonuje poza uprawnieniami, przyznanymi jej niniejszym statutem nadzór nad gospodarką Spółki w ramach postanowień Kodeksu Handlowego. Członkowie Komisji Rewizyjnej otrzymują zwrot swych wydatków, jak i też wynagrodzenie za udział w posiedzeniach w wysokości, ustalonej przez walne zgromadzenie“;

g) w miejsce dotychczasowego brzmienia paragrafu 14 — proponuje się następujące:

„O ile przepisy poprzednich paragrafów inaczej nie stanowią, mają na stosunki prawne Spółki zastosowanie postanowienia Kodeksu Handlowego“;

4) Wybór Zarządu;

5) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje lub kwity depozytowe względnie zastawnicze instytucji bankowych krajowych oraz Amsterdamsche Bank lub Wolbank w Amsterdamie.

2071

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zabłocie“ Zakłady Chemiczne, Spółka Akc., Zabłocie ad Zywiec

zawiadamia, że w dn. 31 października 1935 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w kancelarii notariusza P. Jana Beynara-wicza we Lwowie, ul. Batorego 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1934/35 i sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za tenże czasokres; 3) Udzielenie abso-lutorjum Zarządowi; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następne 3 lata i określenie ich wynagrodzenia za rok gospodarczy 1934/35 oraz następne 3 lata; 5) Zmiana kresu roku gospodarczego, polegająca na tem, że rok gospodarczy Spółki pokrywać się będzie odtąd z rokiem kalendarzowym, przys-czem następny bilans obejmować będzie okres od 1 maja 1935 r. do 31 grudnia 1936 r., t. j. czasokres 20-miesięczny; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają złożyć akcje z talonem i kuponem b. wraz z konsygnacją względnie tymczasowe zaświadczenie, w kasie Spółki do dn. 25 października 1935 r.

2078/40—41

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 7 września 1935 r.

Sygn. B. I. 145

Sąd Okręgowy w Krakowie na posiedzeniu niejawnem w dniu dzisiejszym postanowił: Do ts. rejestru handlowego przy firmie

POLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE S. A. W KRAKOWIE

dotatkowo wpisać: 1) Nr. kolejny wpisu: 31/33; 2) Wykreśla się z t. s. rejestru handlowego prokury udzielone: Dr. Henrykowi Tillesowi, Adamowi Pappemu, Władysławowi Gutowskiemu, Leonowi Stabrawie, Janowi Wańkowiczowi, Michałowi Decowskiemu, Stanisławowi Bronikowskiemu, Ożjaszowi Lutwakowi, Lucjanowi Stawiarskiemu i Antoniemu Muchowiczowi; 3) Data wpisu 21 września 1935 r.; Wpisano na podstawie podania z dn. 21 lutego 1931 r. oraz protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej z dn. 4 czerwca 1930 r.

2082

Bronikowski, Grodzki i Wasilewski, Spółka Akcyjna Wyrobu i handlu Maszynami, Narzędziami Rolniczymi i Nasionami w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 2 578 919·40; Ruchomości zł 2·00; Kasa zł 1 269·65; Papiery publiczne zł 3 983·80; Weksle zł 4 147·30; Różni zł 506 658·06; Towary zł 710 313·23; Sumy przechodnie zł 10 075·57; Akcje zdeponowane zł 1 000·00; Specjalny przejściowy różnic kursowych zł 337·20; Wydatki 1935 r. zł 900·48; Straty z lat ubiegłych zł 245 980·79; Strata za 1934 r. zł 7 435·89; Razem zł 4 071 023·37.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 1 600 000·00; Amortyzacje zł 14 118·70; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 281 645·40; Wierzytelności hipoteczne zł 426 520·25; Akcepty zł 248 463·40; Różni zł 1 451 432·15; Weksle do inkasa zł 48 843·47; Razem zł 4 071 023·37.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Różnice kursowe zł 1 005·29; Amortyzacje zł 14 118·70; Koszty administracji i sprzedaży zł 232 106·26; Koszty kredytów zł 113 911·07; Podatki i opłaty skarbowe zł 51 172·71; Nieściągalne należności zł 147 107·62; Razem zł 559 421·65.

MA. — Różnice kursowe zł 473·45; Towary zł 126 044·69; Dochody z nieruchomości zł 15 903·08; Bonifikaty zł 409 564·54; Strata 1934 r. zł 7 435·89; Razem zł 559 421·65.

2074

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Drukarni Mieszczańskiej, Spółki Akcyjnej

W POZNANIU

odbędzie się w poniedziałek dn. 21 października 1935 r. o godz. 17 na salce I piętra kawiarni „Italia” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 8.

Porządek obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu otwarcia per 1/I 1935 r. w myśl rozp. z 25/VI 1934 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansów oraz rachunków zysków lub strat za lata 1925 do 1934; 4) Zatwierdzenie bilansu przerechnowania per 1/VII 1928 r. w myśl rozp. 22/III 1928 r.; 5) Powzięcie uchwały o podziale zysków względnie o pokryciu strat przy poszczególnym bilansie; 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 7) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej i wybór całej Rady Nadzorczej; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej oraz dla delegata Rady Nadzorczej; 9) Wybór Komisji Rewizyjnej oraz ustalenie wynagrodzenia; 10) Wybór pełnomocnika do prowadzenia sporu z Drukarnią Mieszczańską Sp. Akc. o prawidłowość nabycia 5 718 akcji 1000 markowych Drukarni Mieszczańskiej; 11) Ustalenie ilości akcji imiennych na 100 sztuk po 100 każda, w miejsce dotychczasowych 100 sztuk po mk. 1000 każda; 12) Zmiany statutu.

Proponowane zmiany: § 1. — W miejsce słów „Towarzystwo Akcyjne” umieszcza się „Spółka Akcyjna”; § 2. — Dodaje się słowa „i administracja nieruchomości”; § 3. — Zmienia się wysokość kapitału akcyjnego z mk. 25 000 000 na 100 000 000. Paragraf ten otrzymuje następujące brzmienie: „Kapitał akcyjny wynosi 100 000 000 (dziesięć pięćdziesiąt tysięcy) i składa się z 2400 sztuk akcji po 100, wystawionych na okaziciela, oraz 100 akcji imiennych uprzywilejowanych po 100. Każda akcja brzmi na 100. Cały kapitał akcyjny jest wpłacony. Akcje imienne uprzywilejowanie w sumie złotych dziesięć tysięcy mają pierwszeństwo przy likwidacji Spółki aż do sumy wartości nominalnej. Pozatem potrzebna ma być do zmiany statutu Spółki — prócz ustawowo wymaganej większości akcji — osobna uchwała akcji imiennych uprzywilejowanych, w osobnym głosowaniu — z ustawowo przepisana większością. Odstąpienie akcji imiennych uprzywilejowanych dozwolone jest tylko za zgodą Zarządu i Rady Nadzorczej. Odmowa zezwolenia na odstąpienie może nastąpić tylko z ważnych powodów. W razie odmowy zezwolenia należy wskazać w terminie dwutygodniowym innego nabywcę. W tym wypadku określa się cenę akcji w wysokości 150% wartości bilansowej według ostatniego bilansu rocznego. Akcje na okaziciela nie mogą być zamienione na akcje imienne”; § 4. — Skreśla się słowa „Czynności i kompetencje Zarządu zawiera Regulamin dla Zarządu”; § 5. — Skreśla się słowa „o ile prawo o towarzystwach akcyjnych dla pierwszej Rady Nadzorczej odmiennych przepisów nie zawiera”; § 6. — Skreśla się słowa „Osobny regulamin określi funkcje i kompetencje Rady Nadzorczej”; § 7. — Skreśla się słowa „przez jednorazowe ogłoszenie przynajmniej na 2 tygodnie przed Walnym Zebraniem w organach, prawnie przepisanych”, a umieszcza się w ich miejsce: „według przepisów prawnych”; § 8. — Dodaje się słowa „o ile ustawa nie wymaga innej większości w poszczególnym wypadku”; § 9. — Zmienia się słowo „Towarzystwo” na „Spółka” i dodaje słowa „prawnie przepisanych”; Dodaje się § 10: „We wszystkich sprawach nieuregulowanych niniejszym statutem, decyduje obowiązująca ustawa”;

13) Uchwała, dotycząca przyznania akcji imiennych złotych w tym dotychczasowym posiadaczom akcji imiennych markowych; 14) Wniosek o ewentualne rozwiązanie Spółki; 15) Ewentualne wnioski, zgłoszone po myśli art. 394 k. h.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu są uprawnieni: a) właściciele akcji imiennych, zapisani w księdze akcyjnej, b) właściciele akcji na okaziciela, jeżeli akcje zostaną złożone w biurze Drukarni Mieszczańskiej Poznań — Murna 2 przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia lub będą dostarczone zaświadczenia złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

Poznań, 24 września 1935 r.

Zarząd:

Ignacy Thomas

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej pod firmą

„Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego we Lwowie”

odbędzie się we wtorek dn. 29 października 1935 r. o godz. 4 popoł. w lokalu biura Dra Ignacego Lissa, adwokata we Lwowie, ul. Mochnackiego 38, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za czas od 1/V 1934 do 30/IV 1935 r., bilansu, tudzież rachunków strat i zysków; 2) Powzięcie uchwał o pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wybór Rady Nadzorczej; 5) Wnioski.

Uprawnionymi do głosowania są akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą do rąk Dra Ignacego Lissa, we Lwowie, Mochnackiego 38, swoje akcje.

2085/40—41

Zarząd Spółki Akcyjnej

I OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni Kościańskiej, Spółki Akcyjnej w Kościanie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że tegoroczne

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 30 października 1935 r. o godz. 17 w Kościanie w budynku administracyjnym Cukrowni.

Porządek obrad:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Przedłożenie sprawozdania władz Spółki, bilansu na dz. 30 czerwca 1935 r. oraz rachunku strat i zysków za 1934/35 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Dyskusja i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku strat i zysków, podział czystego zysku i udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 5) Wybór trzech członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 6) Wolne wnioski.

2086/40—42

I OGŁOSZENIE

Likwidatorowie Kieleckiego Towarzystwa Akcyjnego
Nawozów Sztucznych i Innych Przetworów Chemicznych
w Kielcach, Spółka Akcyjna w likwidacji

niniejszem zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek 29 października 1935 r. o godz. 12 w poł., w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdania władz Spółki za czas od dn. 1 stycznia 1935 r. do dn. 10 października 1935 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 10 października 1935 r. oraz rachunku zysków i strat; 4) Pokrycie pozostałej straty przez całkowite spisanie kapitału akcyjnego; 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum; 6) Uchwalenie rozwiązania Spółki z poleceniem likwidatorom wykreślenia jej z rejestru handlowego, oraz ustalenie miejsca przechowania ksiąg handlowych i dokumentów; 7) Wolne wnioski.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli akcje, lub kwity depozytowe w biurze likwidatorów w Warszawie, ul. Nowogrodzka 48, lub w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie.

(-) Miłostaw Juszkiewicz (—) Tadeusz Czerni

2087/40—41

Zarząd Spółki Akcyjnej „Polskie Radio”

podaje do wiadomości, że — stosownie do punktu 4 warunków I emisji 8% Pożyczki Inwestycyjnej, w dn. 1/X r. b. odbyło się przy udziale notariusza losowanie. Zostały

WYLOSOWANE NASTĘPUJĄCE OBLIGACJE

Nr. Nr. 30, 23 i 12 na £. 5.000.0.0. każda i Nr. Nr. 74 i 54 na £. 100.0.0. każda.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrobudowa“, Sp. Akc. Wytwórnia Maszyn Elektrycznych w Łodzi

ul. Kopernika Nr. 56/58

zawiadamia wszystkich Akcjonariuszów Spółki o

NADZWYCZAJNEM ZGROMADZENIU WALNEM

które odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 5 pp. w lokalu Spółki przy ul. Kopernika Nr. 56/58, w Łodzi, z następującym porządkiem dziennym:

1) Podwyższenie kapitału zakładowego Spółki i w związku z tem zmiana § 3 statutu;

2) Wybór i upoważnienie dwóch członków Zarządu do nabycia placu i budowy nieruchomości.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższem Nadzwyczajnem Zgromadzeniu Walnem, winni — w myśl § 24 statutu Spółki — złożyć swe akcje najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, w Zarządzie Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr. 56/58. Zamiast akcji mogą być złożone świadectwa depozytowe lub zastawowe polskich instytucyj kredytowych rządowych lub prywatnych, przez Rząd aprobowanych. Składanie akcji można uskutecznić codziennie w godzinach biurowych, do dn. 19 października 1935 r. włącznie, w lokalu Spółki przy ul. Kopernika Nr. 56/58, gdzie jednocześnie wydawane będą legitymacje, uprawniające do wstępu na Zgromadzenie.

2091/40—41

II OGŁOSZENIE

Towarzystwo „Elektryczność“, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 października 1935 r. o godz. 12 w poł. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Zgoda Nr. 10, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku strat i zysków oraz projektu podziału przewyżki za rok gospodarczy 1934/35; 3) Pokwitowanie Zarządu Spółki z czynności; 4) Wybór dwóch członków Zarządu na okres 3-letni na miejsce ustępujących według starszeństwa wyboru oraz wybór jednego członka Zarządu na okres 2-letni na miejsce zmarłego; 5) Oznaczenie wynagrodzenia Zarządu; 6) Wybór i oznaczenie wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji, życzący sobie uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 8 października r. b. złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje, lub sporządzone zgodnie z ustawą zaświadczenia właściwych instytucyj o zdeponowaniu akcji.

Karty wstępu wydawane będą w biurze Zarządu Spółki na trzy dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2088

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Żar“ Zakłady Przemysłowe w Nowym Tomyślu

zwołuje niniejszem

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

na dz. 23 października 1935 r. godz. 14 w salce reprezentacyjnej Dworca Głównego w Zbąszyniu z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok obrachunkowy 1934/35 oraz przedłożenie bilansu i rachunków zysków i strat za tenże czasokres; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunków zysków i strat za rok obrachunkowy 1934/35 i podział zysków; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

W Zebraniu uczestniczyć i głosować mogą ci akcjonariusze, którzy złożą swe akcje w jednym z banków w Polsce, w Centrali lub oddziałach „Dresdener Bank“ lub też u polskiego notariusza i odnośne kwity depozytowe nadeślą najpóźniej w dn. 15 października 1935 r. do Zarządu Spółki.

Akcjonariusze, pragnący zmiany w porządku obrad, winni zgłosić takowe Zarządowi Spółki najpóźniej do dn. 5 października 1935 r.

Zarząd: (—) Jankiewicz

2077

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Cukrowni i Rafinerji „Borowiczki“

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 października 1935 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Langiewicza Nr. 17 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za rok operacyjny 1934/35; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za 1934/35 r. oraz podział zysku; 4) Udzielenie absolutorjum Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej; 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na rok operacyjny 1935/36, udzielenie Zarządowi prawa kredytowania się i przekroczenia budżetu o 20% oraz przenoszenia z jednej pozycji na drugą; 6) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej; 7) Wybory członków Zarządu; 8) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje, względnie świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Cukrowni „Borowiczki“ w Warszawie, Warecka Nr. 9 m. 16 z zachowaniem przepisów art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

2098

I OGŁOSZENIE

W dn. 9 listopada 1935 r. o godz. 15.30 odbędzie się w Skawinie

DWUNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Spółki p. f. „Henryka Francka Synowie“ Fabryka Środków Kawowych, Spółka Akc. w Skawinie

w biurach tejże Spółki z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za ubiegły rok gospodarczy, rozpatrzenie i zatwierdzenie tegoż oraz bilansu i rachunku zysków i strat, jakoteż udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Powzięcie uchwały co do użycia czystego zysku;

3) Ustalenie ilości i wybór członków Rady Nadzorczej i Zarządu;

4) Wnioski.

Akcjonariusze winni celem wykazania uprawnienia do wykonywania prawa głosowania na Walnem Zgromadzeniu złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania wraz z kuponami, najpóźniej na tydzień przed Walnem Zgromadzeniem w kasie spółki. Zamiast akcji może być również złożone zaświadczenie o złożeniu akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej lub też w „Bank für Industrie und Anlagevermögen“ (Szwajcaria), a to w myśl zezwolenia Ministerstwa Skarbu z dn. 17/IV 1931 r. Nr. D. II 2647/3. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji z tem, że akcje te nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłosić do Zarządu pisemne żądanie umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia. Zgłoszenie to winno nastąpić najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2093/40—42

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Fabryki Cukru i Rafinerji „Michałów“

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 18 m. 30 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnem Zgromadzeniu winni dokonać formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

2097/40—41

Kolej Lokalna Łupków—Cisna, Spółka Akcyjna**XXXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZY**

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Łupków — Cisna” odbędzie się w dn. 25 października 1935 r. o godz. 10 przedpoł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1, II p.

Przedmiotem obrad będzie rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1934 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Warunki prawa do głosu na Walnem Zgromadzeniu określa § 22 statutu Spółki.

2106

Z a r z a d

Zarząd Cukrowni i Rafinerji „Zbiersk”, Sp. Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 października 1935 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w Warszawie, w Biurze Zarządu przy ul. Mokotowskiej Nr. 25

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych; 6) Wniosek Rady Nadzorczej w sprawie sprzedaży posiadanego udziału na nieruchomości przy ul. Mokotowskiej Nr. 25 w Warszawie; 7) Wybór jednego członka Zarządu; 8) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej; 9) Wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone ustawowo; 10) Wnioski Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w Biurze Zarządu w Warszawie, ul. Mokotowska Nr. 25 akcje, względnie zaświadczenia właściwych instytucji o zdeponowaniu akcji.

2081

I OGŁOSZENIE

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
Spółki Akcyjnej Cukrowni i Rafinerji „Wieluń”**

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnem Zgromadzeniu winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

205/40—41

I OGŁOSZENIE

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
Cukrowni Młynów, Spółki Akcyjnej**

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/1935, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 3) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć na Walnem Zgromadzeniu winni dokonać formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

2098/40—41

**Przewodniczący Rady Nadzorczej oraz Zarząd firmy
„Przechowo” Młyny i Tartaki, Spółka Akcyjna w Przechowie
pow. Świecie n Wisłą**

mają zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
odbędzie się w poniedziałek dn. 28 października 1935 r. o godz. 19 w lokalu Spółki Akcyjnej w Przechowie z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1934/35 i odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 3) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35, oraz powzięcie odpowiednich uchwał; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Walnem Zgromadzeniu o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli w biurze Zarządu Spółki Akcyjnej w Przechowie akcje, wzgl. świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych.

2080/40—41

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Elektrycznego „Czechowice” w Czechowicach

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 października 1935 r., o godz. 16, odbędzie się w budynku administracyjnym Spółki w Czechowicach

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w roku operacyjnym 1934 — 1935; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35; 5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi Spółki; 6) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku; 7) Wybory władz Spółki.

Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć akcje swoje, względnie świadectwa tymczasowe na 7 dni przed terminem odbycia Walnego Zgromadzenia w Zarządzie Spółki w Czechowicach.

208/40—41

**Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Sukiennej Manufaktury
Leonhardt, Woelker i Girbardt w Łodzi, Spółka Akcyjna**

zawiadamia, że w dn. 28 października 1935 r., o godz. 5 popoł., odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Leonhardta 1

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności; 3) Ustalenie ilości członków Zarządu i ewentualne wybory nowych członków Zarządu; 4) Sprawa rezygnacji członków Rady Nadzorczej i ewentualne wybory nowych członków Rady.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje albo właściwe kwity depozytowe najpóźniej do dn. 20 października 1935 r. w biurze Zarządu Spółki.

2105

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrowni „Strzyżów”

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, iż poczynając od dn. 4 października 1935 r. Bank Cukrownictwa w Poznaniu Oddział w Warszawie, oraz Bank Handlowy w Warszawie, Centrala rozpoczynają

WYPŁATĘ DYWIDENDY ZA ROK 1934/35

po 8 (osiem) od jednej akcji 100-złotowej za zwrotem kuponu Nr. 8 (osiem).

2108

Spółka Akcyjna Cukrowni „Strzyżów“

Bilans za rok operacyjny 1934/35 na dz. 31 marca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 413 266·52; Budynki: fabryczne zł 800 257·50, gospodarcze zł 282 660·53, mieszkalne zł 591 397·92; Urządzenia techniczne zł 3 380 205·18; Inwentarz zakładowy i biurowy: żywy zł 3 000·00, martwy zł 475 738·70; Majątek płynny: Gotowka w kasie cukrowni i w bankach zł 112 700·07; Papiery procentowe zł 213 322·51; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 2 205 605·00; Materiały pomocnicze i pędne zł 180 582·28; Półfabrykaty zł 19 851·31; Gotowe wyroby i towary zł 1 010 949·86; Dłużnicy: dostawcy, plantatorzy zł 62 499·13; Różni zł 1 68 963·35; Bank Cukrownictwa, Sp. Akc. w Poznaniu, Oddz. w Warszawie za 3 829·55 q. cukru białego wydisponowanego na rynek wewnętrzny przed 31/III 1935 r., lecz nierozliczonego a zł 40/6 284 zł 155 588·49; Skarb Państwa, wpłacona akcyza od 132 q kryształu a zł 43·50 zł 5 742·00; Spółka Handlowa Cukrowni Związkowych (S. H. C.) w Warszawie: reszta należności za cukier eksportowy 1933/34 r. zł 54.13.6 a zł 25 21 358 zł 874·28; Kaucje i depozyty, złożone w instytucjach państwowych zł 58 451·35; Sumy przechodnie: 2 260 kg nasion buraków cukrowych, wydanych plantatorom na 1935/36 r. zł 2 349·10; Zaliczki robotnikom zł 751·00; Razem zł 10 144 756·08.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy 20 000 szt. akcji a zł 100·00 zł 2 000 000·00; Kapitał zapasowy statutowy: saldo z roku ubiegłego zł 75 560·46, dopisano w roku sprawozdawczym zł 69 525·40, razem zł 143 085·86; Kapitały rezerwowe: Zapasowy specjalny zł 840 354·76; Specjalna rezerwa waloryzacyjna zł 500 000·00; Nadwyżka bilansowa z przerechowania z 1928 r. zł 664 688·26; Fundusz do dyspozycji akcjonariuszów zł 722 491·88; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 3 287 908·39, dopisano w roku sprawozdawczym zł 401 929·93; Razem zł 3 689 838·32; Wierzyciele: Weksle wydane i plantatorskie zł 165 163·14; Banki zł 44 878·06; Dostawcy-plantatorzy zł 19 140·95; Różni zł 277 001·56; Papiery procentowe, zdeponowane, złożone w instytucjach państwowych, papiery procentowe tytułem kaucji zł 42 366·42; Dywidenda, niepodjęta dywidenda zł 14 124·00; Spółka Handlowa Cukrowni Związkowych (S. H. C.) w Warszawie, za wpłacone na poczet należności za cukier eksport kamp. 1934/35 r. zł 1 035, 8, 5 a zł 25/21 358 zł 26 056·24; Sumy przechodnie: Należności skarbowe zł 711 552·67; Rezerwa na wypłacenie dodatków, wynagrodzenia Administracji i Dyrekcji, oraz gratyfikacji urzędnikom za rok operacyjny 1934/35 zł 66 562·76; Różne zł 976·60; Zysk z roku sprawozdawczego zł 216 474·60; Razem zł 10 144 756·08.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 57 364·56; Bezpośrednie koszty fabrykacji zł 1 846 771·86; Podatki państwowe i komunalne, oraz opłaty stemplowe zł 31 595·47; Podatki państwowe i komunalne (podatek obrotowy od cukru) zł 70 001·95; Koszty sprzedaży cukru zł 40 601·75; Wartość remanentów wyrobów z ubiegłych kampanji zł 2 044 702·83; Amortyzacja zł 414 728·79; Strata na różnicy kursów zł 37 070·28; Rezerwa na należności skarbowe zł 246 000·00; Składowe, asekuracja i ekspedycja cukru zł 24 547·09; Składka na Związek Zawodowy cukrowni zł 23 471·77; Niezamortyzowana część wartości zużytego inwentarza martwego zł 4 990·43; Odpis na kapitał zapasowy specjalny zł 330 000·00; Zysk z roku sprawozdawczego zł 216 474·60; Razem zł 5 388 321·38.

MA. — Za sprzedane wyroby w okresie sprawozdawczym zł 4 288 401·93; Wartość remanentu wyrobów na 31/III 1935 r. zł 1 030 801·17; Wpływ wątpliwych należności, odpisanych w latach ubiegłych zł 169·34; Za odkupiony przez cukrownię Karwice — Ozierany kontyngent wewnętrzny 288 q zł 11 931·87; Zysk z gospodarstwa rolnego zł 6 862·18; Różne zł 1 489·09; Saldo z rachunków procentów i prowizji zł 48 665·80; Razem zł 5 388 321·38.

2110

PODRÓŻUJJCIE SAMOLOTAMI

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Pierwsza Krajowa Hurtownia Win i Spirytualij
Maurycy Seydel i S-ka w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 października 1935 r., o godz. 14, przy ul. Kapucyńskiej 6, w kancelarji notariusza Stefana Zaborowskiego, odbędzie się

LIKwidACYJNE WALNE ZEBRANIE

z porządkiem dziennym:

Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansów otwarcia i zamknięcia likwidacji i udzielenia pokwitowania Komisji Likwidacyjnej; Uchwała o rozwiązaniu Spółki.

Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Zebraniu, winni najpóźniej na siedem dni przed Zebraniem złożyć akcje, Kredytowa 4 m. 6.

2079/40—41

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II

dn. 25 czerwca 1932 r.

Fir. 771/32 B. II. 102.

WPIS ZMIANY W FIRMIE SPÓŁKI AKCYJNEJ

Data wpisu 25/6 1932. Brzmienie firmy:

ZAKŁADY GARBARSKIE „NOWOŚĆ”, SPÓŁKA AKCYJNA W RADOMIU.

Siedziba Zakładu Głównego: Radom, Zamlyniec, Garbarska 6. Siedziba filji: Lwów, Ogrodnicza 39, Zamarstynów. Zmiany: Na podstawie decyzji Sądu Okręgowego w Radomiu z dn. 31/V 1932 Lcz. 1 Z 299/29 wykreśla się adnotację co do nadzoru sądowego i odroczenie wypłat spowodu umorzenia postępowania. Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 22 i 23 maja 1932 L. rep. 739 i 747 wykreśla się dotychczasowych członków Zarządu: Wacława Dębowskiego, Stanisława Kaczynę, Stefana Raczkowskiego i Czesława Borkowskiego. Wykreśla się zastępców członków Zarządu: Maksymiljana Podstolskiego, Wacława Rejnera, Aleksandra Zuchowskiego, Franciszka Klepaczewskiego, Alexego Zurowskiego i Władysława Maksyma. Wykreśla się prokurę nadaną: Stefanowi Stenzlowi oraz Władysławowi Maksymowi. Uchwałą tegoż Walnego Zgromadzenia określono ilość członków Zarządu na pięć osób. Wpisuje się jako członków Zarządu: 1) Stanisława Jakubowskiego; 2) Aleksego Zurowskiego; 3) Błażeja Papiewskiego; 4) Konstantego Janiszewskiego zam. we Lwowie, Zamarstynów; 4) Władysława Maksyma. Wpisuje się jako dyrektorów zarządzających: 1) Maksymiljana Wintera; 2) Czesława Borkowskiego z prawem podpisywania przez każdego z nich w imieniu Zarządu i Spółki z jednym z członków Zarządu Spółki. Ogłoszenia Spółki zamieszczane będą oprócz „Monitora Polskiego” i „Polski Gospodarczej” też w „Kurjerze Warszawskim”.

2100

Spółka Akcyjna Mujawskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w likwidacji WAGANIEC

Bilans za okres od 22 września 1934 r., t. j. od daty otwarcia likwidacji, do 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — Kasa zł 39·26; Nieruchomości zł 141 124·95; Ruchomości zł 2 902·35; Maszyny zł 144 154·75; Odbiorcy i dostawcy zł 3 974·60; Weksle zł 52 100·00; Przewidywane wpływy zł 24 158·25; Straty zł 12 242·57; Razem zł 380 696·73.

PASYWA. — Odbiorcy i dostawcy zł 237 096·73; Kaucje zł 10 000·00; Akcepty zł 42 500·00; Akcepty protestowane zł 38 000·00; Redyskonto weksli zł 52 100·00; Weksle oblig. zł 1 000·00; Razem zł 380 696·73.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Straty na odbiorcach zł 6 714·05; R-kowi odbiorców i dostawców zł 110·49; R-kowi koszt. likwidacji zł 8 594·94; R-kowi przewid. wpływów zł 480·00; R-kowi dzierżawy młyna zł 2 500·00; Razem zł 18 399·48.

MA. — U R-ku koszt. likwidacji zł 6 156·91; Strata zł 12 242·57; Razem zł 18 399·48.

2109

Cukrownia Wierzchosławicka, Sp. Akc. w Wierzchosławicach

Bilans zamknięcia na dz. 30 kwietnia 1935 r.

AKTYWA.

I. Majątek stały. — Grunty: a) fabryczne zł 88 885·48, b) staw zł 1 501·00, c) Majętność Latkowo zł 395 425·50; Razem grunty zł 485 811·98; Budynki: a) fabryczne zł 1 153 421·42, b) gospodarcze Latkowo zł 378 400·00, c) administracyjne i mieszkalne zł 282 849·34; Razem budynki zł 1 814 670·76; Urządzenia techniczne: Maszyny i aparaty zł 2 854 786·54; Przybory i narzędzia fabryczne zł 39 644·62; Kolejka wąskotorowa zł 891 293·54; Tabor kolejki wąskotorowej zł 258 187·61; Bocznicza szerokotorowa zł 118 507·01; Tabor kolei szerokotorowej zł 56 646·67; Wagi zł 50 558·85; Studnie i wodociągi zł 52 275·27; Razem urządzenia techniczne zł 4 321 900·14; Inwentarz zakładowy i biurowy: Urządzenia biur i laboratorjum zł 22 893·86; Urządzenia koszar i mieszkań zł 13 794·97; Sprzężaj zł 410·00; Samochód zł 23 750·00; Urządzenia Straży Pożarnej zł 6 178·65; Inwentarz martwy Latkowo zł 65 233·00; Inwentarz martwy Balin zł 39 315·00; Razem inwentarz zakładowy i biurowy zł 171 575·48; Ogółem majątek stały zł 6 793 958·36.

II. Majątek płynny. — Gotówka w kasie zł 5 083·22; Gotówka w bankach zł 95 727·39; Razem zł 100 810·61; Papiery procentowe zł 56 691·25; Akcje i udziały zł 681 719·50; Razem zł 738 410·75; Materiały: Materiały magazynów zł 116 856·16; Węgiel zł 5 157·75; Worki zł 2 700·00; Razem materiały zł 124 713·91; Półfabrykaty: Wytłoki zł 1 200·00; Melas zł 21 135·44; Razem półfabrykaty zł 22 335·44; Gotowe wyroby i towary: Cukier zł 1 321 508·55; Nasiona buraczane zł 10 940·60; Ziemiopłody Latkowo zł 47 952·14; Inwentarz żywy Latkowo zł 55 205·00; Ziemiopłody Balin zł 13 854·44; Inwentarz żywy Balin zł 26 315·00; Razem gotowe wyroby i towary zł 1 475 775·73; Dłużnicy (Należność z tyt. umów kart.): Z operacji finansowej zł 5 026·07; Odbiorcy zł 12 904·28; Różni zł 91 716·64; Dostawcy dominjalni zł 1 329 720·31; Dostawcy malorolni zł 218 750·84; Razem dłużnicy zł 1 658 118·14; Sumy przechodnic: Wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 5 587·32; Ogółem majątek płynny zł 4 125 751·90.

Razem aktywa zł 10 919 710·26.

Kaucje zł 52 000·00; Dłużnicy za gwarancje zł 263 838·00; Razem zł 315 838·00.

Ogółem aktywa zł 11 235 548·26.

PASYWA.

I. Kapitały własne. — Kapitał zakładowy zł 1 080 000·00; Kapitał zapasowy zł 18 557·67; Rezerwa specjalna zł 185 231·67; Rezerwa wyrównawcza ceny buraków zł 400 000·00; Rezerwa podatkowa zł 116 005·23; Rezerwa opodatk. z różnic kurs.

przy akcjach Bk. Handl. zł 233 079·00; Razem kapitał własny zł 2 132 873·57.

II. Kapitał amortyzacyjny. a) Saldo z roku ubiegłego zł 3 994 556·11, b) dopisano za 1934/35 r. zł 502 422·40; Razem kapitał amortyzacyjny zł 4 496 978·51.

III. Zobowiązania. — Wierzyciele: a) akcepty zł 560 200·00, b) banki zł 1 302 841·26, c) zobowiązania hipoteczne zł 119 317·52, d) zaległe podatki —, e) dostawcy dominjalni zł 74 452·75, f) dostawcy malorolni zł 905·24, g) dostawcy różni zł 1 878·74, h) różni zł 8 912·07; Zobowiązania z tytułu umów kartelowych: Z operacji handlowej —; Z operacji finansowej zł 1 638 918·01; Razem wierzyciele od b) do h) i zobowiązania z tytułu umów kartelowych zł 3 147 225·59; Sumy przechodnic: Dopłata do buraków zł 88 803·80; Tantjema Rady Nadzorczej zł 444·02; Koszty eksportowe od wywozu cukru kimp. 1923/24 zł 8 163·14; Razem zł 97 410·96; Ogółem zł 3 244 636·55; Rachunek przejściowy różnic kursowych zł 398 818·26; Pozostałość zysku za 1933/34 r. zł 131·99; Zysk za 1934/35 r. zł 85 071·38; Razem zł 85 203·37.

Razem pasywa zł 10 919 710·26.

Weksle kaucyjne zł 52 000·00; Weksle gwarancyjne zł 263 838·00; Razem zł 315 838·00.

Ogółem pasywa zł 11 235 548·26.

Rachunek zysków i strat na dz. 30 kwietnia 1935 r.

STRATY. — Koszty fabrykacji zł 2 412 845·30; Odpisy na amortyzację zł 502 422·40; Razem zł 2 915 267·70; Koszty administracji ogólnej zł 114 556·61; Podatki państwowe i komunalne zł 211 705·48; Razem zł 326 262·09; Koszty sprzedaży zł 247 749·03; Koszty kredytów zł 157 525·93; Różnice kursowe na papierach i udziałach zł 1 631·62; Różne odpisy straconych dłużników zł 158 109·02; Odpisy nadzwyczajne zł 1 544·13; Zysk zł 85 071·38; Ogółem straty zł 3 893 160·90.

ZYSKI. — Cukier zł 3 354 917·05; Melas zł 33 475·63; Wytłoki zł 24 072·11; Razem zł 3 412 464·79; Różnice kursowe na walutach zł 430 893·02; Zysk z Majątku Latkowo zł 42 343·12; Zysk z Majątku Balin zł 7 459·97; Ogółem zyski zł 3 893 160·90.

Zarząd: (—) Dr. Levy, (—) Karol Ruszczyński,

(—) Dr. Nowakowski

Księgowy: (—) A. Józwiakowski

Zgodność bilansu oraz rachunku strat i zysków per 30.IV. 1935 r. z książkami handlowymi i inwenturami firmy „Cukrownia Wierzchosławicka”, Sp. Akc. niniejszem potwierdzamy. „POWIERNIK” Spółka Rewizyjno-Powiernicza Thiel i Marciniak.

2072

(—) Marciniak. dypl. i przysięgły rzecz. książk.

Fabryka Mydeł Toaletowych i Perfumerji „Juno”, Sp. Akc.

przedtem Klein i Syn, Lwów, ul. Panińska 1. 8

Bilans sporządzony z dn. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA. — Kasa — gotówka w kasie zł 647·25; Dłużnicy — wedle spisu zł 3 964·84; Surowce — wedle spisu zł 1 201·64; Materiały pomocnicze — wedle spisu zł 8 642·72; Towary — wedle spisu zł 787·28; Efekta — obligacje Pożyczki Narodowej zł 624·00; Maszyny i narzędzia zł 36 283·70; Urządzenia biurowe zł 3 382·00; Licencja zł 6 827·00; Strata w latach poprzednich zł 34 448·11; Strata w 1934 r. zł 20 221·84; Razem zł 54 669·95; Ogółem zł 117 030·38.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 100 000·00; Wierzyciele — wedle spisu zł 17 030·38; Ogółem zł 117 030·38.

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

STRATY. — R-ek ogólnych kosztów zł 61 611·46; R-ek kosztów licencyjnych (5% odpisu) zł 2 447·53; Ogółem zł 64 058·99.

ZYSKI. — R-ek fabryczny zł 43 079·85; R-ek funduszu rezerwowego zł 757·30; R-ek strat i zysków (strata za 1934 r.) zł 20 221·84; Ogółem zł 64 058·99.

2072

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Lwów—Jaworów, Spółka Akcyjna

Stosownie do postanowień §§ 11 — 19 statutu ogłasza się, że XXVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Spółki akcyjnej „Kolej Lokalna Lwów — Jaworów” odbędzie się w dn. 30 października 1935 r. o godz. 10 przedpol. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1. II p.

Przedmiotem obrad będzie rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1934 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Według postanowień § 21 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Akcyjnym Banku Hipotecznym we Lwowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 15 października 1935 r. w Zarządzie we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1 II p.

Z a r z ą d

2059

Bank Związku Spółek Zarobkowych

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans w dn. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowa w kasy zł 1 297 785·65, b) pozostałość w bankach emisyjnych i państw. zł 3 163 830·75; Ogółem zł 4 461 614·38; Pieniądze zagraniczne zł 169 299·49; Kupony zł 1 311·50; Papiery wartościowe własne: a) papiery państwowe zł 631 262·64 b) listy zastawne zł 577 413·49, c) obligacje zł 177 183·27 d) akcje zł 1 544 205·13; Ogółem zł 2 950 064·53; Akcje i udziały w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 1 228 145·70; Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego zł 498 490·72; Banki lora: a) krajowe zł 584 658·10, b) zagraniczne zł 39 321·59; Ogółem zł 623 979·69; Banki nostro: a) krajowe zł 289 940·26, b) zagraniczne zł 735 582·52; Ogółem zł 1 025 522·78; Weksle zdyskontowane: a) spółdzielnie zł 22 886 394·13, b) inne zł 28 668 518·56; Ogółem zł 51 554 912·69; Akcepty Banku Akceptacyjnego zł 10 409 272·64; Rachunki bieżące: a) zabezpieczone: 1) papierami wartościowymi zł 661 387·48, 2) weksłami z 2 podpisami i listami gwaranc. zł 13 392 260·27, 3) hipoteką zł 12 760 080·99, 4) towarami i listami przewozowymi zł 1 020 292·42, b) niezabezpieczone zł 864 095·52, c) rachunki z spółdzielniami zł 11 259 330·88; Ogółem zł 39 957 447·56; Pożyczki terminowe zł 1 462 882·39; Należności z tytułu układów konwersyjnych zł 6 131 459·32; Ruchomości zł 689 463·01; Nieruchomości zł 16 670 843·67; Sumy przechodnie zł 14 404 890·99; Straty zł 16 565 694·94; *) Ogółem zł 158 376 023·36.

Udzielone gwarancje: a) listy zł 3 104 625·33, b) żyra zł 354 500·00; Ogółem zł 3 459 125·33; Inkaso zł 4 923 605·90; Ogółem zł 166 758 754·59.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 20 000 000·00, b) zapasowy zł 1 674 568·35, c) fundusz amortyzacyjny zł 964 000·00; Ogółem zł 22 638 568·35; Wkłady: terminowe: a) spółdzielni zł 547 498·61, b) inne od 14 dni do 3 miesięcy zł 8 605 979·91, c) inne ponad 3 miesiące zł 8 373 029·78, d) oszczędnościowe zł 11 074 800·19 à vista zł 16 400 677·45; Ogółem zł 45 001 985·94; Rachunki bieżące: a) spółdzielni zł 2 970 359·05, b) inne zł 6 475 625·26; Ogółem zł 9 445 984·31; Zobowiązania inkasowe zł 177 865·32; Redyskonto weksli: a) spółdzielni zł 20 134 412·10, b) inne zł 21 668 139·80; Ogółem zł 41 802 551·90; Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego zł 10 409 272·64; Banki lora: a) krajowe zł 5 288 640·96, b) zagraniczne zł 3 289 240·07; Ogółem zł 8 577 881·03; Banki nostro: a) krajowe zł 14 390 112·17, b) zagraniczne zł 25 518·05; Ogółem zł 14 415 630·22; Bank Akceptacyjny zł 10 409 272·64; Przekazy na bank zł 143 182·71; Wierzyciele hipoteczni zł 124 652·20; Procenty i prowizje na 1935 r. zł 146 795·63; Sumy przechodnie zł 5 420 613·11; Dywidenda niepodniesiona zł 71 040·00; Ogółem zł 158 376 023·36.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji: a) w listach zł 3 104 625·33, b) w żyrach zł 354 500·00; Ogółem zł 3 459 125·33; Różni za inkaso zł 4 923 605·90; Ogółem zł 166 758 754·59.

*) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów uchwaliło w dn. 27 września 1935 r. pokryć stratę przez odpisanie kapitału zapasowego w sumie zł 1 674 568·35 i obniżenie kapitału zakładowego o zł 15 000 000. Pozostała nadwyżka w sumie zł 108 873·41 przeniesiono na 1935 r. Jednocześnie Walne Zgromadzenie uchwaliło podwyższenie kapitału zakładowego o zł 15 000 000, czyli do pierwotnej wysokości zł 20 000 000, przyczem gotówkowe pokrycie nowej emisji w pełnej sumie zł 15 000 000 jest zapewnione.

Rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — Procenty i prowizje wypłacone zł 6 058 540·72; Koszty handlowe zł 4 553 669·13; Świadczenia socjalne zł 285 825·68; Podatki zł 573 444·30; Amortyzacja ruchomości zł 36 287·00; Odpisy na udziałach konsorcj. i papierach wartościowych zł 3 027 922·54, na dłużnikach zł 8 881 882·11, na nieruchomościach zł 4 863 186·24; Ogółem zł 16 772 990·89; Ogółem zł 28 280 757·72.

MA. — Pozostałość z 1933 r. zł 88 140·03; Procenty i prowizje pobrane zł 10 036 342·45; Zysk na operacjach w dewizach, pieniądzu, zagran. i na pap. wartości. zł 1 043 735·64; Administracja nieruchomości: dochód z administracji zł 602 021·58, podatki zł 183 496·30; Ogółem zł 418 525·28; Odzyskane pretensje zł 23 530·57; Nadwyżka na sprzedanych nieruchomościach zł 104 788·81; Straty zł 16 565 694·94; Ogółem zł 28 280 757·72.

Cukrownia Opalenica, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty fabryczne zł 123 565·00; Budynki: a) fabryczne zł 2 366 108·66, b) mieszkalne zł 106 377·55, c) gospodarcze zł 35 647·67 = zł 2 508 133·88; Urządzenia techniczne zł 7 662 443·16; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy zł 5 102·00, b) martwy zł 118 935·53 = zł 124 037·53; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 8 346·86; Papiery procentowe zł 334 844·00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 2 095 665·21; Materjały magazynowe zł 485 294·00; Produkty fabrykacji: a) cukier biały zł 1 117 357·80, b) melas zł 23 670·94 = zł 1 141 028·74; Dłużnicy: a) banki zł 595 218·57, b) plantatorzy zł 1 435 474·01, c) różni: odbiorcy zł 660·53, dostawcy zł 81 087·68, inni zł 415 227·18 = zł 2 527 667·97; Sumy przechodnie zł 1 171·70; Razem zł 17 012 198·05.

Gwarancje i kaucje zł 170 700·00.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 600 000·00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 491 419·47, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 102 991·29 = zł 594 410·76; Kapitały rezerwowe: a) Fundusz rezerwy specjalnej zł 44 882·10; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 5 331 110·28, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 846 019·52 = zł 6 177 129·80; III. — Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty i weksle plant. zł 1 037 359·00, b) banki zł 880 441·50, c) plantatorzy zł 785 626·08, d) różni: dostawcy zł 54 255·43, odbiorcy zł 160·12, Min. Skarbu opłata wywóz. 1923/24 r. zł 315 839·98, inni zł 1 386 479·23 = zł 4 460 161·34; IV. — Inne pasywa: Rachunek podatku dochodowego zł 608 115·73; Specjalny rachunek przejść różnic kursu zł 990·45; Dywidenda niepodniesiona zł 1 440·00; R-k różnic kurs. na papierach wartościowych zł 1 038 351·96; Sumy przechodnie zł 48 761·27; Pozostałość z zysku z ubiegłego roku zł 3 479·05; Zysk zł 434 477·61; Razem zł 17 012 198·05.

Gwarancje i kaucje zł 170 700·00.

Rachunek strat i zysków 1934/35 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 7 253 684·39; Koszty sprzedaży cukru zł 255 621·94; Koszty administracji ogólnej zł 305 461·48; Podatki państwowe i komunalne zł 684 671·82; Wartość remanentów cukru z ubiegłego roku zł 1 175 729·58; Wartość remanentów melasu z ubiegłego roku zł 18 070·00; Odpisy na nieściągalnych należnościach zł 43 247·85; Różnice kursowe zł 241 336·72; Odpisy ustawowe: a) na kapitał amortyzacyjny zł 846 019·52, b) na kapitał zapasowy zł 102 991·29; Podatek dochodowy zł 608 115·73; Zysk zł 434 477·61; Razem zł 11 969 425·93.

MA. — Wpływ brutto za sprzedaży cukru wewn. i eksp. od 1/VII 1934 r. do 30/VI 1935 r. zł 10 372 378·84; Wartość remanentu cukru w dn. 30/VI 1935 r. zł 1 117 357·80 = zł 11 489 736·64; Wpływ za sprzedany melas od 1/VII 1934 r. do 30/VI 1935 r. zł 121 672·15; Wartość remanentów melasu w dn. 30/VI 1935 r. zł 23 670·94 = zł 145 343·09; Ze sprzedaży wysłodków zł 185 901·33; Ze sprzedaży błota defekacyjnego zł 20 354·09; Ze sprzedaży inwentarza żywego zł 426·50; Odsetki i dywidendy od papierów wartościowych zł 127 664·28; Razem zł 11 969 425·93.

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Fabryki Cukru i Rafinerji „Józetów“

odbędzie się w dn. 26 października 1935 r. o godz. 17 m. 30 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Reasumpcja bilansów i rachunków zysków i strat za lata operacyjne 1932/33 i 1933/34 w przedmiocie odpisów na amortyzację, za twierdzenie skorygowanych bilansów za rzeczony okresy i powzięcie uchwały o przeznaczeniu zysków za te okresy; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35, dokonanie podziału zysków oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie; 4) Wybory członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

2094/40-41

CUKROWNIA UNISŁAW, SPÓŁKA AKCYJNA W UNISŁAWIU

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA	zł	zł	PASYWA	zł	zł
Majątek stały:			Kapitały własne:		
Grunty	68 000 00		Kapitał zakładowy	1 074 000 00	
Budynki fabryczne	629 403 85		Kapitał zapasowy	191 949 85	
Budynki mieszkalne	106 157 26		Specjalny kapitał rezerwowy	13 600 00	
Maszyny i aparaty	2 035 637 45		Fundusz amortyzacyjny	1 776 142 51	
Bocznice	62 283 89		Zobowiązania:		
Odstojniki	1 00		Skarb Państwa za opłatę wy-		
Drogi	1 00		wozową 1923/24 = £ 2030.40	53 069 43	
Studnie	37 716 85		Ubezpieczalnia Społeczna za za-		
Inwentarz ruchomy	6 740 00		ległe składki ubezpieczeniowe	20 128 25	
Inwentarz żywy	4 322 00		Rezerwa na płatne podatki	70 000 00	
Majątek płynny:			Akcepty	486 600 00	
Gotówka w kasie	4 333 93		Kredyty:		
Rachunki bieżące w bankach	22 676 14		a) kredyt francuski		
Papiery proc. (pożyczki państw.)	91 629 66		fr. fr. 539 600 00	188 752 08	
Akcje i udziały (w obcych przed-			b) kredyt przewozowy	29 251 17	218 003 25
siębiorstwach)	166 367 50		Rachunki bieżące w bankach		149 158 03
Hipoteki	1 000 00		Wierzyciele:		
Remanenty:			a) dostawcy	46 049 28	
a) cukier	765 914 06		b) różni	19 562 67	65 611 95
b) melas	8 687 77		Plantatorzy		163 985 46
c) wysłodki	4 500 00		Czysty zysk za 1934/35 r.		120 105 68
d) węgiel	49 046 00				
e) kamień wapienny	6 000 00				
f) koks	1 458 90				
g) nawozy sztuczne	41 082 57				
h) nasiona i zaprawa	66 396 60				
i) worki	7 195 00				
j) płótna	6 433 50	956 714 40			
Dłużnicy:					
a) dostawcy	15 318 57				
b) różni	92 502 51	107 821 08			
Plantatorzy		101 548 40			
		4 402 354 41			
Dłużnicy za udzielone zyra	50 000 00		Zyra gwarancyjne	50 000 00	
" " gwarancje	30 000 00	80 000 00	Weksle gwarancyjne	30 000 00	80 000 00
Różni za gwarancje solidarne cukrowni,			Udzielone gwarancje solidarne		
zrzeszonych w Z. Z. P. P. C. Poznań	23 948 640 74		cukrowni, zrzeszonych		
			w Z. Z. P. P. C., Poznań	23 948 640 74	
				24 028 640 74	
				24 028 640 74	

U w a g a. — Z solidarnych gwarancji przypada na udział naszej cukrowni zł 811 108 30.

Rachunek strat i zysków

STRATY	zł	ZYSKI	zł
Koszty administracji ogólnej	60 354 31	Cukier	3 079 308 79
Koszty personelu urzędniczego	118 060 13	Melas	22 778 41
Robocizna	244 201 49	Wysłodki mokre	40 298 97
Koszty fabrykacji	1 857 638 28	Wysłodki suszone	7 168 08
Remont	79 999 17	Błoto defekacyjne	2 938 38
Ubezpiecz. od ognia, odpow. cywilnej i inne	19 981 97	Zwroty Polskiego Towarzystwa Wzajemnych	
Opakowanie, magazynowanie i ubezpiecze-		Ubezpieczeń Cukrowni	6 151 18
nie od ognia cukru	83 086 05	Dywidenda od akcji Banku Polskiego i Ban-	
Koszty sprzedaży i organizacji	71 655 26	ku Cukrownictwa	13 152 00
Koszty handlowe	35 344 85	Odsetki	19 733 18
Odsetki i prowizje	40 186 80	Różnica na kursie obcych walut	8 194 31
Podatki państwowe i komunalne	308 204 82	Bonifikaty za węgiel	70 000 00
Opłaty stemplowe	5 909 13		
Socjalne świadczenia	68 652 74		
Amortyzacja	156 342 62		
Saldo, czysty zysk za 1934/35 r.	120 105 68		
	3 269 723 30		3 269 723 30

Unisław, dn. 1 lipca 1935 r.

Zarząd: *Fr. Kauffmann, L. hr. Alvensleben, H. Hoffman, J. Ślaski, Inż. techn. E. Franke.*

Rada Nadzorcza: *J. Szlosowski, G. Fiedler, Wł. hr. Pułowski, E. Kauffmann, St. Dembiński, A. Kessler.*

Powyższy bilans i rachunek zysków i strat zbadalem z prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi i inwenturami i zgodność stwierdziłem.

Unisław, dn. 23 sierpnia 1935 r.

Stanisław Tyrchan, Zaprzysiężony Rew. Ksiąg przy Izbie Przemysłowo-Handlow. i sądowy rzeczozn. w Toruniu

Cukrownia „Melno“, Spółka Akc. w Melnie

Bilans na dzień 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunta zł 73 900·00; 2) Budynki: a) fabryczne zł 742 580·00, b) gospodarcze zł 33 700·00, c) mieszkalne zł 145 000·00; Razem zł 921 280·00; 3) Maszyny i urządzenia: Stan per. 30.6.1934 r. zł 2 313 732·78, Dopyływ 1934/35 r. zł 56 200·06, Razem zł 2 369 932·84, Ubytek 1934/35 r. zł 19 200·00, Razem zł 2 350 732·84; 4) Tabor przewozowy zł 17 837·70; 5) Sprzęty zł 1·00; II. Majątek płynny: 1) Gotówka w kasie zł 7 760·61; 2) Rachunki bieżące w bankach zł 95 356·50; 3) Papiery procentowe zł 88 894·50; 4) Akcje i udziały zł 180 056·59; 5) Remanenty: Cukier zł 714 937·90, Melasa zł 7 329·30, Suszone wylłoki zł 35 000·00, Suszone buraki zł 11 400·00, Węgiel, koks, wapień zł 2 965·05, Materiały magazynowe zł 88 695·26, Nasiona bur. i nawozy sztuczne zł 14 007·00; Razem zł 874 334·51; 6) Dłużnicy: a) Odbiorcy: zł 4 359·76, b) Dostawcy zł 5 434·42, c) Różni zł 36 864·96; Razem zł 46 659·14; 7) Plantatorzy zł 142 657·86; **Ogółem zł 4 799 471·25.**

Depozyty Zarządu i Rady Nadzorczej zł 80 000·00.

Gwarancje solidarne cukrowni należących do Z. Z. P. C. w Poznaniu za kredyty gotówkowe, przewozowe i t. p. zł 23 948 640·74.

Uwaga: Z sumy gwarancyjnej zł 23 948 640·74 przypada na naszą fabrykę efektywnie 2·372% — zł 568 061·75.

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy zł 1 189 000·00; 2) Kapitał zapasowy (Saldo z roku ubiegł.) zł 366 578·77; II. Fundusz amortyzacyjny: a) Saldo z roku ubiegłego zł 1 646 896·31, b) Odpisano wartość zużytych maszyn zł 15 040·00 — zł 1 631 856·31, c) Dopisano w roku sprawozdawczym zł 262 106·18, Razem zł 1 893 962·49; III. Zobowiązania: 1) Zobowiązania długoterminowe: Skarb Państwa za opłatę wywozową 1923/24 zł 38 046·67; 2) Zobowiązania krótkoterminowe: a) Akcepty zł 479 600·00, b) Wierzyciele: Odbiorcy zł 218·62, Dostawcy zł 6 315·63, Różni zł 77 075·88, Razem zł 83 610·13, c) Plantatorzy zł 428 063·30, d) Pożyczka zagraniczna zł 171 297·06, e) Zaległości podatkowe zł 22 187·31, f) Niepodniesiona dywidenda zł 13 860·00; 3) Sumy przechodnie zł 35 277·46; Zysk zł 77 988·06; **Ogółem zł 4 799 471·25.**

Zarząd i Rada Nadzorcza za depozyty zł 80 000·00.

Udzielone gwarancje solidarne cukrowni, należących do Z. Z. P. C. w Poznaniu za kredyty gotówkowe, przewozowe i t. p. zł 23 948 640·74.

L. Rej. 105/35.

Zgodność powyższego bilansu z księgami Cukrowni Melno Sp. Akc. w Melnie niniejszym poświadczam. Grudziądz, dnia 3 września 1935 r.

K. Piątkowski

Zaprzysiężony Rewizor Ksiąg na obwód

Izby Przem. Handl. w Gdyni

Zarząd: (—) *W. Osman*, (—) *W. Schröpel*

Za zgodność: *Stanisław Leszczyński*, księgowy

Rachunek strat i zysków na dzień 30 czerwca 1935 r.

STRATY. — I. Koszty administracji ogólnej: Remuneracje rady nadzorczej i zarządu za posiedzenia zł 7 150·00, pobyry dyrekcji zł 39 561·78, razem zł 46 711·78; II. Koszty personelu urzędniczego: a) Personelu administracyjnego zł 32 745·00, b) Personelu technicznego zł 66 248·70, razem zł 98 993·70; III. Robocizna zł 148 928·13; IV. Koszty fabrykacji: a) 215 782·86 q burak. „A” po 4·30 zł 927 866·19, 107 959·95 q burak. „B” po 2·65 zł 286 084·49, 54 110·74 q burak. „C” po 2·00 zł 108 221·50, Koszty odbioru i przewozu zł 140 036·95, razem zł 1 462 209·13, b) Węgiel zł 166 503·33, c) Koks i wapień zł 16 942·15, d) Materiały zł 36 796·65, e) Nasiona buraczane zł 38 868·09; V. Remonty: a) budynków zł 1 406·01, b) Maszyn i urządzeń zł 29 347·38, c) Reszta usuniętych niezamortyzowanych maszyn zł 4 160·00, Razem zł 34 913·39; VI. Ubezpieczenie od ognia, odpow. cywiln. i t. p. zł 16 100·83; VII. Opakowanie, magazynowanie, ekspedycja zł 99 665·55; VIII. Koszty sprzedaży i organizacji: a) Prowizja Banku Cukrownictwa zł 32 509·67, b) Koszty propagandy zł 4 901·84, c) Koszty związku i kartelu zł 28 005·04, Razem zł 65 216·55; IX. Koszty handlowe zł 36 760·21; X. Odsetki i prowizja: a) Dyskont od akceptów zł 24 530·64, b) Odsetki i prowizja od kred. kraj. zł 27 270·35, c) Odsetki i prowizje od kred. zagr. zł 11 981·05, d) Odsetki i prowizje od rach. bież. zł 6 352·18, Razem zł 70 134·22; XI. Podatki państw. i komunalne zł 232 641·29; XII. Opłaty stem-

plowe zł 3 327·75; XIII. Świadczenia socjalne zł 31 321·69; XIV. Amortyzacja zł 262 106·18; Zysk zł 77 988·06; **Ogółem zł 2 946 128·68.**

ZYSKI. — I. Cukier kart. kamp. 1933/34 i poprzedn. zł 583 194·69; II. Cukier kartel. kamp. 1934/35: a) Sprzedano kraj. 16 611 q zł 1 101 101·66, Sprzedano eksp. 11 762 q zł 539 328·06, b) Remanent kraj. 14 815 q zł 624 304·10, Remanent eksp. 9 743 q i II rzutu 1 533 q = zł 90 633·80 = zł 2 155 367·62, Razem zł 2 738 562·31; III. Melasa zł 25 420·62; IV. Wylłoki zł 60 098·18, V. Buraki suszone zł 66 889·59; VI. Produkty uboczne zł 657·07; VII. Dywidenda: a) od akcji Banku Polskiego zł 9 512·00, b) od akcji różnych zł 4 458·00, Razem zł 13 970·00; VIII. Odsetki: a) Od pożyczek państw. zł 2 348·00, b) Z rach. bież. zł 26 766·96, Razem zł 29 114·96; IX. Różnice kursowe zł 3 777·27; X. Dywidenda przypadła zł 3 257·00; XI. Sztuczne nawozy zł 4 030·89; XII. Pozostałość zysku z lat ubiegłych zł 350·79, **Ogółem zł 2 946 128·68.**

L. Rej. 105/35.

Zgodność powyższego Rachunku Strat i Zysków z księgami Cukrowni Melno Sp. Akc. w Melnie niniejszym poświadczam. Grudziądz, dnia 3 września 1935 r.

( ) *K. Piątkowski*

Zaprzysiężony Rewizor Ksiąg na obwód

Izby Przem. Handl. w Gdyni

Zarząd: (—) *W. Osman*, (—) *W. Schröpel*

2092

Za zgodność: *Stanisław Leszczyński*, księgowy

Fabryka Żarówek „Pollux” Spółka Akcyjna we Lwowie

Bilans na dz. 31 marca 1935 r.

AKTYWA. — Maszyny i urządzenia zł 135 975·38; Przęzary i narzędzia zł 1 055·30; Instalacje zł 14 515·05; Rucho- mości 1 032·96; Surowce zł 1 359·16; Dłużnicy za akcje zł 142 498·60; Różni zł 21 135·06; Koszty założenia zł 35 923·55; Strata za rok 1933/5 zł 83 545·53; **Razem zł 437 038·59.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 560 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 14 742·83; Podatki zł 300·54; Zaległe świadczenia społ. zł 5 355·21; Różni wierzyciele zł 56 640·01; **Razem zł 437 038·59.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Administracja zł 13 497·14; Produkcja zł 6 068·66; Koszty sprzedaży zł 250·00; Koszty kredytów zł 496·32; Konserwacja maszyn zł 868·78; Amortyzacja kosztów założenia zł 11 974·51; Maszyny i urządzenia zł 14 742·83; Strata za 1931/3 zł 36 247·21; **Razem zł 84 145·45.**

ZYSKI. — Bonifikaty zł 137·73; Czynsz dzierżawny zł 462·19; Straty za r. 1931/5 zł 83 545·53; **Razem zł 84 145·45.**

2085

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Polska Żarówka Osram, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr. 8 w dn. 23 października 1935 r., o godz. 11 rano, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w 1934/35 r.;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1934/35;
- 5) Powzięcie decyzji w sprawie zużycia zysków za 1934/35 r. na pokrycie strat z roku poprzedniego;
- 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za ich czynności w 1934/35 r.;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wybór członków Rady i członków Komisji Rewizyjnej stosownie do art. 94 Prawa o Spółkach Akcyjnych;
- 9) Wolne wnioski.

Dodatkowe sprawy na porządek dzienny mogą być zgłoszone przez PP. Akcjonariuszy do Zarządu Spółki do dn. 10 października 1935 r.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zgodnie z § 59 Ustawy o Spółkach Akcyjnych winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje lub dowody ich posiadania w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Plac Trzech Krzyży Nr. 8.

2076

Bank Kujawski we Włocławku, Spółka Akcyjna w likwidacji

Bilans po dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji zł 2 505 25; 2) Papiery zł 102 950 00; 3) Weksle zdyskontowane zł 109 844 23; 4) Weksle protestowane zł 24 278 47; 5) R-ki bieżące zł 89 401 73; 6) Ruchomości zł 3 888 01; 7) Sumy przechodnie zł 90 00; 8) Należności wątpliwe zł 121 863 70; 9) Straty zł 194 951 80; Razem zł 649 773 19.

STAN BIERNY. — 1) Kapitały: a) zakładowy zł 500 000 00, b) zapasowy zł 12 452 92; 2) Wkłady zł 54 669 93; 3) Redyskonto weksli zł 79 244 23; 4) Sumy przechodnie zł 3 353 49; 5) Procenty zwrotne zł 52 62; Razem zł 649 773 19.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — 1) Straty z lat ubiegłych zł 67 722 71; 2) Wydatki zł 11 994 06; 3) Odpisy zł 124 611 53; Razem zł 204 328 30.

MA. — 1) Wpływy zł 9 376 50; 2) Straty zł 194 951 80; Razem zł 204 328 30.

2099

„Pionier”, Spółka Akcyjna dla Poszukiwania i Wydobywania Minerałów Bitumicznych

Bilans na dzień 30 kwietnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Prawa naftowe zł 211 475 61; Budynek: a) kopalniane zł 70 027 85, b) mieszkalne zł 99 936 71, Razem zł 169 424 56; Urządzenia kopalni zł 2 209 659 46; Urządzenia techn., narzędzia i przyrządy zł 156 147 04; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) ruchomości zł 39 053 25, b) środki komunikacyjne zł 20 031 64, Razem zł 59 084 89; Licencje zł 4 000 00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 5 114 301 12; Papiery wartościowe Pożyczka Narodowa zł 481 344 00; Weksle w portfelu zł 20 276 00; Udziały w innych spółkach zł 110 687 68; Zapas ropy zł 5 244 75; Zapasy w magazynach: a) rury wiertnicze zł 536 052 82, b) urządzenia kop. zł 58 886 32, c) narzędzia zł 46 833 78, d) materiały pomocnicze i różne zł 24 291 62, Razem zł 666 064 54; Dłużnicy: a) zaległe wpłaty na kapitał zł 3 808 125 00, b) należności z tytułu funduszu geologicznego zł 517 066 69, c) dostawcy zł 19 010 00, d) różni zł 671 960 19, Razem zł 5 016 161 88; Sumy przechodnie zł 14 871 40; Strata: za lata ubiegłe zł 2 799 253 41, za rok administracyjny 1934/35 zł 1 164 692 74, Razem zł 3 963 946 15, Ogółem zł 18 202 689 08.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 15 000 000 00, Fundusz geologiczny zł 1 885 510 01; II. Fundusz amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 958 699 57, b) dopisano w roku adm. 1934/35 zł 226 414 53, Razem zł 1 185 114 10; c) odpisano w r. adm. 1934/35 zł 78 913 31 = zł 1 106 200 79; III. Zobowiązania. Wierzyciele: a) dostawcy zł 8 867 04, b) różni zł 197 977 23, Razem zł 206 844 27; Sumy przechodnie zł 4 134 01; Razem zł 18 202 689 08.

Rachunek strat i zysków za czas od 1 maja do 30 kwietnia 1935

WINIEN. — Koszty ogólne zł 274 264 12; Koszty ruchu zł 971 192 78; Różnice kursowe zł 120 48; Amortyzacja zł 226 414 53; Strata na udziałach (interesy konsorcj.) zł 42 304 47; Odpisy na dłużnikach (interesy konsorcj.) zł 63 938 98; Ogółem zł 1 578 235 36.

MA. — Dochody z kopalń zł 108 771 71; Dochód z papierów wartościowych zł 40 100 00; Odsetki zł 247 940 95; Inne dochody zł 16 729 96; Strata za rok admin. 1934/35 zł 1 164 692 74; Ogółem zł 1 578 235 36.

2111

Prenumerując

„Lot Polski”

popieracie L. O. P. P.

Prenumerata roczna zł 12 — P. K. O. 7.860

Warszawa — Długa 50

Ponad 125 000 osób

odbyło podróże polskimi samolotami zdrowo i z pełnym zadowoleniem

Samoloty kursują codziennie! Niskie ceny biletów!

WYCINKI

Z GAZET I CZASOPISM CAŁEGO ŚWIATA
W KAŻDEJ ŻĄDANEJ SPRAWIE

JAKO NAJLEPSZE ŹRÓDŁO INFORMACJY, NIEZBĘDNE DLA WSZYSTKICH

biur i instytucyj: państwowych,
społecznych, kulturalnych, prze-
mysłowych i handlowych oraz
dla osób wszelkich zawodów,
zbiera i na zamówienie dostar-
cza, tudzież załatwia prenume-
raty dzienników i czasopism
krajowych i zagranicznych

INFORMACJA PRASOWA POLSKA

DYREKCJA i EKSPEDYCJA:
Warszawa, Bracka Nr. 5. Telef. 241-53

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH STOLICACH

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSELE I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMĄ DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYŁOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, (CENTRALA W WARSZAWIE).

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
RÓWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
